

POLITICS &
DEMOCRACY
IN AN ERA OF
FATEFUL
TRANSITIONS

פוליטיקה
ומדיניות
בתקופות
מלחמה

ספר הכנס 12.2.25

האגודה הישראלית למדע המדינה

ספיר בן-גוריון

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

תוכן העניינים

2 עמ'	.....	דבר נשיאת האגודה הישראלית למדע המדינה
3 עמ'	.....	חברי.ות הוועדה המארגנת
4 עמ'	.....	אודות פרופ' גדעון דורון ז"ל
5 עמ'	.....	אודות ד"ר נדיר צור ז"ל
5 עמ'	.....	אודות ד"ר יונתן פיין ז"ל
6 עמ'	.....	דברים לזכרו של פרופ' שלמה אבינרי ז"ל
7-9 עמ'	.....	דברים לזכרם של הנופלים והנופלות ממחלקות מדעי המדינה
10-16 עמ'	.....	הזוכים והזוכות בפרסי האגודה לשנת 2025
17 עמ'	.....	חברי וחברות ועדות הפרסים
19 עמ'	.....	דרכי הגעה לכנס
20-21 עמ'	.....	תכנית הכנס: מבט כללי
22-33 עמ'	.....	סדר היום: מושבים והרצאות
34-113 עמ'	.....	תקצירי ההרצאות

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

דבר נשיאת האגודה הישראלית למדע המדינה

האגודה הישראלית למדע המדינה היא הבית האקדמי של כלל אנשי ונשות מדע המדינה בישראל. הקריירה האקדמית שלי שזורה בסיפורה של האגודה.

ראשית, יוזם ומקים האגודה, פרופסור גדעון דורון ז"ל, היה המנחה שלי לתזה. מורי ורבי שהקפיד לומר, שלנו כאנשי ונשות מדע המדינה אין את הפריבילגיה לשבת במגדל השן. עלינו להיות פעילים. ות מעורבים. ות בתוך החברה בה אנו חיים. ות. יש לנו תפקיד מפתח בניווט החברה הישראלית לעתידה הערכי-חברתי. פרופסור דורון שילב בין חיי האקדמיה לבין מעורבות בצמתים חשובים של מדינת ישראל. תפיסת העולם הזאת היא המצפן שמוביל אותי לאורך כל שנותיי באקדמיה וביתר שאת בשנים האחרונות. **שנית**, הנשיא הקודם של האגודה, פרופסור גד ברזילי ז"ל, היה המנטור שלי ובצמתים החשובים בקריירה הלא לינארית שלי, יעץ לי ביושר ובכנות. פרופסור ברזילי ראה חשיבות רבה בטיפוח הדור הצעיר של הדיסציפלינה. לאור זאת המשימה הראשונה שלקחה על עצמה האגודה הישראלית למדע המדינה עם היבחרו לנשיא האגודה היא להמשיך את המסורת המפוארת של פרויקט פרחי מחקר אותה התחילו וביססו לאורך שנים פרופסור דוד לוי-פאור, פרופסור גליה פרס בר-נתן, פרופסור אריה קצוביץ ופרופסור דני מיודובניק מהאוניברסיטה העברית. החל משנת 2022 כנס פרחי מחקר הוא בחסות האגודה הישראלית למדע המדינה. **שלישית**, הבמה הראשונה בה הצגתי מחקר שלי הייתה בכנס של האגודה של שנת 2005, בקהל ישב פרופסור אשר אריאן ז"ל שהעיר לי הערות בונות. עימו ישבו עוד טובים. ות רבים. ות מחוקרי. ות מדע המדינה. הרגשתי שאני עטופה במסגרת תומכת, מקצועית ומפרגנת.

רביעית, אני האישה הראשונה בתפקיד, מקווה שבהמשך ישמר האיזון המגדרי בתפקיד זה. הסיפור האישי שלי באגודה, הוא בעיני הסיפור שהאגודה יכולה לשמש לכל אחד ואחת מאיתנו, בכל אחד משלבי הקריירה האקדמית שלנו.

בסופו של דבר אנחנו קהילה קטנה אשר בשנה האחרונה מתמודדת עם אתגרים לא פשוטים במישור הבינלאומי. עלינו כאנשי ונשות האגודה לבסס את הרישות בין האוניברסיטאות למכללות, בין פרחי מחקר לסגל הבכיר, בין עולמות התוכן המגוונים של מדע המדינה. עלינו לתמוך אחד בשניה, עלינו לפרגן אחת לשני. האגודה היא המסגרת המכילה ביותר לכולם. חשוב שנראה בה כתובת ונהיה פעילים. ות בתוך מגוון היוזמות שכתובת זאת מציעה.

האגודה היא סך כל הפעילות ההתנדבותית שחברי. ות האגודה יוזמים. ות או שותפים. ות לה. בשנה וחצי בהן אני מכהנת בתפקיד זכיתי להכיר אנשי ונשות מדע המדינה רבים. ות שנרתמו ליוזמות האגודה או שיזמו בעצמם פרויקטים שהאגודה נתנה להם חסות.

הכנס השנה הוא פרי שיתוף פעולה של אוניברסיטת בן גוריון והמכללה האקדמית ספיר. להכנת הכנס נרתמו רבים. ות טובים. ות וניתן לראות כי תוכנית הכנס עשירה ומגוונת.

הכנס השנה מתקיים לאחר שנה וחצי של המלחמה הקשה ביותר שישראל חוותה מאז מלחמת העצמאות. מלחמה שגבתה קורבנות רבים, חלקם מקרב חברי. ות הסגל והסטודנטים. ות שלנו.

מאחלת לכולם שיהיה לנו כנס מוצלח, מעשיר, מפרגן, מלמד ופותח אפשרויות וחיבורים חדשים בין אנשי ונשות מדע המדינה.

פרופ' אסנת עקירב

המכללה האקדמית גליל מערבי

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

חברי וחברות הוועדה המארגנת של הכנס

פרופ' אסנת עקירב – נשיאת האגודה הישראלית למדע המדינה
ד"ר רותם מילר-מור אטיאס – מזכירת האגודה, אוניברסיטת חיפה
מר יוסי גנאל – מנכ"ל האגודה הישראלית למדע המדינה
דר' אמית אביגור-אשל – ראש הוועדה האקדמית של הכנס, המכללה האקדמית ספיר
פרופ' גל אריאלי – ראש הוועדה האקדמית של הכנס, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

אודות פרופסור גדעון דורון ז"ל (1945-2011) פרס לספר מצטיין יוענק השנה לפרופ' גיא בן פורת וד"ר יאיר יאסן לזכרו של פרופ' גדעון דורון ז"ל

פרופסור גדעון דורון נולד בתל-אביב בשנת 1945. בוגר ומוסמך האוניברסיטה העברית בירושלים ובעל תואר דוקטור מאוניברסיטת רוציסטר בהדרכתו של ויליאם רייקר, אבי תורת חקר המניפולציה ויישומי תורת המשחקים בחקר הפוליטיקה. ממנהיגי החוג למדע המדינה באוניברסיטת תל אביב, שחינך והדריך דורות של סטודנטים וחוקרים וחוקרות. הוא פרסם 20 ספרים בעברית ובאנגלית ועשרות רבות של מאמרים אקדמיים פורצי דרך בנושאי אסטרטגיה וכלכלה פוליטית, שיטות בחירה, מדיניות ומינהל ציבורי, תקשורת ומניפולציה פוליטית ותורת המשחקים. יזם את הקמת החוג למדיניות ציבורית באוניברסיטת תל אביב והיה יועץ ויו"ר אקדמי למחלקה למינהל ומדיניות ציבורית באוניברסיטת בן-גוריון בשלבי הקמתה. כמו כן עמד בראש החוג למדע המדינה במכללת עמק יזרעאל, והיה אחד ממייסדי המרכז להעצמת האזרח והדמות האקדמית המרכזית בפעולתו, האחראי האקדמי ומפתחי מדד החוסן הלאומי, הכולל בתוכו את מדד השחיתות, המתפרסם בכל שנה בכנס שדרות, ובנוסף היה פעיל בצוות הבינלאומי המודד את השחיתות הציבורית במדינות העולם. פרופסור דורון מילא שורה של תפקידים ציבוריים ובהם יושב ראש הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו, חבר בצוות ההיגוי של ועדת נשיא המדינה לעניין שיטת הממשל בישראל, יועץ לראשי ממשלה ולשרים, חבר הוועדה לבחינת נושא המינויים בשירות הציבורי, חבר הצוות לביטחון לאומי, המועצה הישראלית לקולנוע והוועדה לקביעת גבולות מוניציפאליים. האגודה הישראלית למדע המדינה חבה, במידה רבה, את עצם קיומה לגדעון דורון, ממחדשיה של האגודה והיושב ראש שלה לשעבר. בין השאר יזם את הקמת הוצאת הספרים של האגודה ועמד בראש המערכת המדעית שלה, ובשנות התשעים של המאה העשרים היה חבר בהנהלת האגודה הבינלאומית למדע המדינה.

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

אודות ד"ר נדיר צור ז"ל (1952-2014)

פרס לעבודת דוקטורט מצטיינת יוענק השנה לד"ר קלרטה
טרגר לזכרו של ד"ר נדיר צור ז"ל

ד"ר נדיר צור (1952-2014) איש רדיו שכיהן כעורך ומגיש תכניות בגלי צה"ל ובקול ישראל, חוקר מדע המדינה, סופר ומשורר. בוגר במדע המדינה וביחסים בין-לאומיים (בהצטיינות) ותואר מוסמך במדע המדינה (בהצטיינות) מהאוניברסיטה העברית בירושלים, ובשנת 2001 (תשס"ב) קיבל ממנה גם תואר דוקטור. את עבודת הדוקטור "רטוריקה של מנהיגים ישראלים במצבי-לחץ" עיבד לספר "רטוריקה פוליטית: מנהיגים ישראלים במצבי לחץ", שראה אור ב-2004 בהוצאת הקיבוץ המאוחד וזכה בפרס האגודה הישראלית למדע המדינה לספר בעברית לשנת תשס"ה. שימש כחוקר במכון טרומן למען קידום השלום של האוניברסיטה העברית בירושלים; במקביל שימש כחוקר אורח במרכז חיים הרצוג לחקר המזרח-התיכון ודיפלומטיה באוניברסיטת בן-גוריון בנגב, ולאחר מכן חזר לשמש חוקר במרכז לחקר הביטחון הלאומי שבחיפה. תחומי מחקרו היו פסיכולוגיה פוליטית, כלי השפעה של מנהיגים (לרבות רטוריקה), מצבי-לחץ בסכסוך הישראלי-ערבי וממדים רציונליים ואי-רציונליים של ביטחון לאומי. פעילותו העיתונאית התפרסה על פני כלי תקשורת רבים. ב-2005 הוענק לו אות מפעל חיים מטעם המרכז העולמי של בני ברית בעבור "מצוינות בסקירה של העיתונות, הכתובה, המשודרת והמקוונת – על יהדות התפוצות". צור יזם, ייסד ועמד בראש הועדה למונחי מדע המדינה באקדמיה ללשון העברית ובשיתוף האגודה הישראלית למדע המדינה.

אודות ד"ר יונתן פיין ז"ל (1958-2015)

פרס לעבודת תזה מצטיינת יוענק השנה לגב' אילונה הלל
גולדנר לזכרו של ד"ר יונתן פיין ז"ל

ד"ר יונתן פיין, בן 57 במותו, היה מרצה וחבר סגל אהוב בבית ספר לאודר לממשל, דיפלומטיה ואסטרטגיה, במרכז הבינתחומי, הרצליה. יונתן היה חוקר מחונן שהקדיש את זמנו לחקר אידיאולוגיות של ארגוני טרור, אלימות פוליטית דתית השוואתית ומדיניות ארה"ב ואירופה. יונתן, בן למשפחת משוררים - נכדו של המשורר אלכסנדר פן, בנה של המשוררת זרובבלה ששונקין, היה איש אשכולות שחתום גם על ספרי עיון ורומנים שכתב. הוא היה איש שיחה ומרצה מרתק בעל תחומי עניין מגוונים. מעל הכל יונתן היה דמות אהובה ודומיננטית בקרב הסטודנטים בביה"ס לממשל. הוא ראה בתפקידו כיועץ אקדמי שליחות והיה שם בשביל הסטודנטים בכל דבר שביקשו. הוא חסר מאוד לכולנו. יהי זכרו ברוך.

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

דברים לזכרו של שלמה אבינרי ז"ל (1933-2023)

לפני כשנה, באחד בדצמבר 2023, הלך לעולמו פרופסור שלמה אבינרי, מעמודי התווך של מדע המדינה בישראל. פרופסור אבינרי היה חבר סגל במחלקה למדע המדינה, באוניברסיטה העברית בירושלים. הוא היה מלומד משכמו ומעלה ומחשובי החוקרים בעולם של תורותיהם של הגל ושל מרקס, כמו גם של תולדות הציונות. בתחומים אלו ובמשיקים להם, הוא קצר הישגים רבים וזכה בפרסים ובתארי כבוד בארץ ובעולם, כגון פרס

ישראל ופרס אמ"ת, כמו גם בפרס מפעל החיים מטעם האגודה שלנו. כמו כן, הוא היה חבר באקדמיה הלאומית הישראלית למדעים ולימד כפרופסור אורח במספר רב של אוניברסיטאות מהשורה הראשונה בעולם.

רבים מאתנו זכו ללמוד אצלו קורסים בתולדות המחשבה המדינית ויעידו על היכרותו האינטימית עם נושאי מחקרו ויכולתו לרדת לפרטי פרטים מחייהם, באופן שמעולם מעולם לא הסתיר את התמונה הגדולה, או בא במקומה. תולדות המחשבה המדינית ותולדותיהם של ההוגים הגדולים היו, עבורו, כרוכים אלו באלו וכר פורה למחקר ובקיאיות, שאין רבות כמותה. פכים קטנים מההטבלה לנצרות של הילד קארל מרקס, נשזרו בפרקים של מלחמות אירופה, האמנציפציה היהודית, נסיגתה, ותקומתה כאוטואמנציפציה בהתעוררותה של הציונות. שיחות על הפילוסופיה של ההיסטוריה של הגל, הגיעו על דרך התזה, אנטייתזה וסינתזה, לדיונים נוקבים על יחסי ליברליזם ולאומיות, כמו גם על מצבה של הדמוקרטיה הישראלית והחשיבות שבשלטון החוק.

עם כל הישגיו האקדמיים, פרופסור אבינרי לא תחם עצמו במגדל השן וראה חשיבות עצומה ברתימת הידע האקדמי לטובת הציבור. לצד תפקידי האדמיניסטרציה האקדמיים (בין היתר, ראש המחלקה למדע המדינה והדיקן הפקולטה למדעי החברה, באוניברסיטה העברית בירושלים), הוא נענה לקריאה ושירת כמנכ"ל משרד החוץ תחת יגאל אלון, בממשלתו הראשונה של יצחק רבין. את אותן אנרגיות וחוכמה עמוקה, הוא רתם לסיוע בתהליכי הדמוקרטיזציה במדינות מזרח אירופיות ובמדינות חבר המדינות, כאשר היה חבר במשלחות בינלאומיות רבות לפיקוח על הבחירות באותן מדינות. באותה הרוח ובאותה מחויבות לדמוקרטיה, הוא פרסם ספרים בעברית שהיו מותאמים גם לציבור המתעניין וסייע בהבאה לפרסום של כתבים רלוונטיים מהעולם. יד המקרה תזמנה את פטירתו אל סמוך למועד פטירתו של הנרי קיסינג'ר, שלמהדורה בעברית של ספרו דיפלומטיה, הקדים פרופסור אבינרי מבוא, שניתח והנגיש את הספר לציבור. הוא גם נהג לכתוב מאמרי עמדה בעיתונות הישראלית ולא חשש מלהביע את עמדותיו, גם בסוגיות השנויות ביותר במחלוקת בציבוריות הישראלית.

אך מעל הכל, תלמידותיו ותלמידיו הרבים, יזכרו את שלמה כאדם יקר וכבעל יושרה ומחויבות לידע ולאדם. נזכור את מבטו הבהיר והעמוק, שהשפיע עלינו מחוכמתו, הבהיר עבורנו סוגיות סבוכות ותמיד גם הותיר איזשהו סימן שאלה לא פתיר. יהי זכרו ברוך.

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

נזכור

נזכור את חברינו - סטודנטים, בוגרים ומרצים בתחום מדע המדינה במכללות ובאוניברסיטאות בישראל, שנפלו במלחמת 'חרבות ברזל' מאז ה-7.10.2023. יהי זכרם ברוך. (שמות הנופלים מופיעים לפי סדר הא-ב' ושיוך אקדמי).

אוניברסיטת בן גוריון בנגב – המחלקה לפוליטיקה וממשל

אדם ביסמוט, בוגר מחזור 2017, נהרג בלחימה בעזה ב-23.1.2024.
ד"ר חיים כצמן, בוגר מחזור 2017, סיים את לימודי הדוקטורט באוניברסיטת וושינגטון בסיאטל. נרצח בקיבוצו חולית ב-7.10.2023.
נועם סלוטקי, בוגר מחזור 2019, נהרג בקרבות ביישובים בעוטף עזה ביחד עם אחיו ישי סלוטקי ז"ל ב-7.10.2023.
שחר צמח, בוגר מחזור 2012, נהרג במהלך הגנה על קיבוץ בארי – ביתו, ב-7.10.2023.

אוניברסיטת חיפה – בית הספר למדע המדינה

אל"מ יהונתן אהרן שטיינברג, מוסמך בתכנית מב"ל – מכללות, ב-7.10.2023 יצא מביתו כדי לחבור לחייליו שבעוטף עזה. באזור צומת מגן נתקל בחוליית מחבלים ונהרג בקרב מולם, כאשר הוא נלחם לבדו.
גל בכר, מוסמך בתכנית פו"מ נהרג בתאונה בעוטף עזה ב-10.12.2023 עת שהה באזור בפעילות צבאית.
אלי גינסברג, מוסמך ביחב"ל-אסטרטגיה ימית, נפל בקרב לבלימת הטבח בבארי ב-8.10.2023.
דן גנות, מוסמך בתכנית מקבילת פו"מ משטרה, נפל בקרב בבארי ב-7.10.2023.
תומר גרינברג, מוסמך בתכנית פו"מ, נהרג בקרב בעזה ב-12.12.2023.
אל"מ אחסאן דקסה, מוסמך בתכנית מב"ל – מכללות, נפל בקרב בעזה ב-20.10.2024.
סלמאן חבקה, מוסמך בתכנית פו"מ, נפל בקרב בעזה ב-2.11.2023.
אל"מ אסף חממי, מוסמך בתכנית תל"ם כיתת צה"ל, מפקד החטיבה הדרומית, ב-7.10.2023 יצא מבסיס רעים ולחם עם שניים מחייליו מול עשרות מחבלים, עד שנפל בקיבוץ נירים. גופתו נחטפה לעזה בידי חמאס.
בנימין (בנג'י) טרקניסקי, מוסמך בתכנית פו"מ, הוקפץ לדרום וסייע בפינוי פצועים בבארי, שם נהרג בהיתקלות אחרי שחילץ עשרות תושבים ב-7.10.2023.
רועי יוסף לוי, מוסמך בתכנית מב"ל – מכללות, נפל בקרב נגד מחבלים ברעים ב-7.10.2023.
אילן משה יעקב, בוגר ביה"ס למדעי המדינה, נרצח במסיבה ברעים ב-7.10.2023.
עלים עבדאללה, היה אמור להתחיל לימודי תואר שני בתכנית תל"ם כיתת צה"ל באוקטובר 2023, נפל ב-9.10.2023 בחילופי אש בגבול ישראל-לבנון.
אנדריי פושיבאי, מוסמך בתכנית מקבילת פו"מ משטרה, נפל בקרב ברעים ב-7.10.2023.

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

יהונתן צור, מוסמך בתכנית פו"מ, נפל בקרב מול מחבלים בדרכו להצטרף אל לוחמיו בחטיבה הדרומית באוגדת עזה ב-7.10.2023.

יובל קסטלמן, מוסמך במנהל ציבורי למנהלים, ב-30.11.2023 הסתער על שני מחבלים בפיגוע בירושלים, נטרל לפחות אחד מהם. דקות ספורות לאחר מכן נורה על ידי חייל צה"ל במילואים שחשב שהוא מחבל.

המרכז האקדמי הרב תחומי ירושלים - החוג לפוליטיקה ותקשורת

חיים כצמן, מרצה בחוג, נרצח בקיבוצו חולית ב-7.10.2023 שבוע לפני שהיה אמור ללמד.

המכללה האקדמית ספיר – המחלקה למנהל ומדיניות ציבורית

משה אוחיון, בוגר המחלקה, מוסמך המחלקה. עבד בה כעוזר הוראה. מנהל מיזם 929. ב-7.10.2023 נלחם עם בנו אליעד בעירו אופקים ונפל יחד איתו על הגנת העיר.

מעיינה הרשקוביץ, בוגרת המחלקה. עבדה בה כעוזרת הוראה. נרצחה בביתה בבארי ב-7.10.2023.

יהודית וייס, בוגרת המחלקה. נחטפה מביתה בקיבוץ בארי ונרצחה בשבי חמאס. גופתה הוחזרה לארץ.

יוליה וקסר, בוגרת המחלקה. נפלה בעת מילוי תפקידה באבטחת מסיבת הנובה ברעים ב-7.10.2023. במהלך הקרבות בשטח המסיבה הצילה אנשים רבים.

סינדי פלש, רכזת המחלקה המיתולוגית. סיימה את עבודתה בחורף 2023. נרצחה בביתה בכפר עזה ב-7.10.2023 עם בן זוגה, יגאל.

האוניברסיטה העברית בירושלים - בית ספר פדרמן למדיניות ציבורית וממשל

שגיא גולן, בוגר תכנית פכ"מ, מפקד צוות ביחידת לוט"ר. נהרג ב-7.10.2023 בקרב בקיבוץ בארי.

אוניברסיטת רייכמן - בית ספר לאודר לממשל, דיפלומטיה ואסטרטגיה

רס"ר (במיל") **גדעון חי דירוא**, בוגר תואר כפול במשפטים ובממשל, לוחם ביחידת יהל"ם, נפל בקרב בצפון רצועת עזה ב-22.5.24.

רס"ן במיל" **דור זימל**, סטודנט שנה ג' למשפטים וממשל, סגן מפקד פלוגה בגדוד 8103, חטיבת עציוני (6), נפטר מפצעיו לאחר שנפצע באורח קשה בתאריך 17.4.2024 כתוצאה משיגורים שבוצעו משטח לבנון לעבר ערב אל עראמשה.

פקד **ארנון זמורה**, היה עתיד להתחיל לימודי תואר שני בהתמחות בלחימה בטרור ומודיעין, לוחם ימ"מ אשר הוביל בגבורה ובעוז את פעולת חילוץ החטופים במהלכה נהרג ב-8.6.2024.

רס"ן **בנימין (בנג'י) טרקניסקי**, בוגר תואר ראשון בממשל, נפל בקרב בקיבוץ בארי ב-7.10.23, לחם בעוז תוך חתירה למגע בעודו מציל את חייהם של עשרות מתושבי הקיבוץ.

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

רס"ל במיל' **דוד שורץ**, סטודנט שנה ג' למשפטים וממשל, לוחם בגדוד ההנדסה 8219, עוצבת 'חצי האש' (551), נפל בקרב בדרום רצועת עזה ב-8.01.24.
עידן שתיו, סטודנט שנה ב' לממשל וקיימות, נרצח במסיבת הנובה ב-7.10.2023 וגופתו נחטפה לרצועת עזה. היה בסטטוס של חטוף שנה שלמה וב-7.10.24 משפחתו עודכנה שהוא נרצח וגופתו נמצאת בשבי.

אוניברסיטת תל אביב - ביה"ס למדע המדינה, ממשל ויחסים בינלאומיים
סרן (במיל') רון אפרימי, סטודנט לתואר ראשון בתוכנית מדעים דיגיטליים להייטק ומדע המדינה, ממשל ויחסים בינלאומיים, נפל ב-8.1.2024.
עמרי בלקין, סטודנט לתואר ראשון למשפטים ולמדע המדינה, ממשל ויחסים בינלאומיים, נפל ב-7.10.2023.
יונתן זיידמן, בוגר תוכנית המצטיינים בפילוסופיה, כלכלה ומדע המדינה (פכ"מ), נפל ב-7.10.2023.

הזוכים והזוכות בפרסי האגודה הישראלית למדע המדינה לשנת 2025

פרס מפעל חיים

יוענק לפרופסור גד ברזילי ז"ל

ב-10 אפריל 2023 הלך לעולמו פרופ' גדי ברזילי. האגודה למדע המדינה בוחרת להעניק לו השנה את פרס מפעל החיים, ובכך לכבד את זכרו כחוקר, מורה, ואדם מיוחד, וכמובן, כמי שהיה נשיא האגודה הישראלית למדע המדינה.

במחקריו חיבר פרופ' ברזילי בין עולם המשפט לעולם הפוליטי, וכך גם בהוראה שלו, למשל כשהיה דיקאן הפקולטה למשפטים באוניברסיטת חיפה, אך בו בזמן ראה עצמו איש מדע המדינה. ואכן, כאיש מדע המדינה הוא היה מודע לחשיבות של מוסדות, ולכן מחקריו עסקו בין היתר בבתי משפט והלגיטימציה כלפיהם, לא רק בישראל אלא במבט השוואתי (לדוגמה בספרו ביחד עם זאב סגל ואפרים יער-יוכטמן, *בית המשפט העליון בעין החברה הישראלית*). פרופ' ברזילי חקר גם את מוסד מבקר המדינה ואת מוסד הייעוץ המשפטי לממשלה ובממשלה, תוך כדי התמקדות בשאלה מנין נובעת סמכותם ומה גבולותיה (בשני מחקרים ביחד עם דוד נחמיאס, *הייעוץ המשפטי לממשלה: סמכות ואחריות*, ומוסד ביקורת המדינה: סמכות ואחריות) ובמחקר מאוחר יותר שבו התמקד באפשרות של פיצול תפקיד הייעוץ המשפטי לממשלה). כמי שמכיר בחשיבות של חברה וקהילה, ברזילי למד את הקשר בין סוגי שיפוט אלטרנטיבים בתוך מסגרות קהילתיות לבין מערכת המשפט של המדינה, ואת היכולת של משפט, ושל מערכות זכויות אדם, להתייחס לקהילות של מיעוטים בחברה, למשל בספרו *Communities and Law: Politics and Cultures of Legal Identities*. ולבסוף כמי שחרד למערכת הדמוקרטית, ברזילי חקר את ההשפעה של עורכי דין והשיח ביניהם על עיצוב המערכת הדמוקרטית ואישושה. ממחקר הדוקטורט שלו ועד למחקרים המאוחרים, ברזילי הירבה לכתוב גם על סוגיות בטחוניות הקשורות לישראל, בעשרות מאמרים ובספר שערך עם אהרון קליימן וגיל שידלו על מלחמת המפרץ. *The Gulf Crisis and its Global Aftermath*.

מעבר למחקריו המעמיקים והמרתקים, פרופ' ברזילי תרם תרומה מיוחדת לקידום המחקר וההוראה בתחומים בהם עסק. הוא היה פעיל ותרם תרומה גדולה גם בהנחית תלמידי מחקר וגם בשיפוט מחקרים והערכתם, למשל כחבר ועדת העורכים של כתב העת היוקרתי *American Journal of Political Science*, ובמועצת העורכים של כתב העת *Comparative Political Studies*. בראשית שנות ה-90 ייסד באוניברסיטת תל אביב תוכנית BA ששילבה לימודי משפטים ומדע המדינה והיה ממקימי התכנית ללימודי מחקר ותואר שלישי בתחום של חברה פוליטיקה ומשפט. פרופ' ברזילי יזם והקים את האגודה הישראלית ללימודי משפט וחברה, היה נשיא האגודה ללימודי ישראל ונשיא האגודה למדע המדינה. כששב לארץ לאחר מספר שנות

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

הוראה באוניברסיטת וושינגטון בסיאטל, הוא הצטרף לפקולטה למשפטים בחיפה והיה לדיקן שלה ואחר כך גם משנה לרקטור באוניברסיטה.

גם בתחום הציבורי תרם פרופ' ברזילי רבות. בשנים לפני מותו הספיק להיות חבר בפורום המרצים והמרצות למשפטים למען דמוקרטיה, והיה מעורב בכתיבת מאמרים בעתונות ובייעוץ במאבקים של זכויות אדם, שלטון החוק, המפלגות בישראל, אחריות אזרחית ועוד.

בשנת 2022 זכה פרופ' ברזילי בפרס חשין למצוינות אקדמית במשפט ובפרס רקטור אוניברסיטת חיפה לחוקר בכיר מצטיין. הפרס של האגודה למדע המדינה מבטא את ההערכה הרבה שרוכשים חברי וחברות הקהילה של מדע המדינה למחקריו, להוראה שלו, ולעשיתו הברוכה. הפרס ניתן לו מתוך געגוע עמוק.

פרס הוקרה לאיש.ת מדע המדינה על מעורבות אזרחית וקהילתית יוענק לד"ר גייל טלשיר

הוועדה החליטה להעניק את פרס ההוקרה לאשת מדע המדינה על מעורבות אזרחית וקהילתית לשנת 2025 לד"ר גייל טלשיר, מהחוג למדע המדינה באוניברסיטה העברית.

ד"ר טלשיר עוסקת, במובן מסויים, כל חייה האקדמיים במשבר הדמוקרטיה. היא תרגמה את כתיבתה המחקרית לעשייה אקדמית כאשר הקימה באוניברסיטה העברית את **המרכז להכשרת בכירים**. במטרה לחזק את התפיסה המקצועית של בכירים ובכירות בשירות המדינה מול תפיסות של נאמנות פוליטית. אבל פסגת פעילותה היתה בעת המחאה נגד ההפיכה המשטרית. היא רתמה את הידע שלה להמשגה של ההפיכה, להנגשת ידע לציבור הרחב אודות איומיה של הרפורמה המתוכננת על הדמוקרטיה, לייעוץ לראשי המחאה ולהשתתפות בהקמת פורום מדעני.ות המדינה למען הדמוקרטיה. בכך התגלמה גייל כאשת אקדמיה לדוגמה המתגייסת לשירות הציבור ובמילותיה שלה- "הסיפור שמעניין אותי הוא איך אתה מייצר, תוך שימוש במחקר מדעי-מקצועי, שינוי חברתי".

על כן מצאה הוועדה את ד"ר גייל טלשיר לראויה לפרס ההוקרה לאשת מדע המדינה על מעורבות אזרחית וקהילתית.

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

פרס הוקרה על שם גדעון דורון ז"ל לספר הטוב ביותר

יוענק לפרופ' גיא בן פורת וד"ר יאיר יאסן

על ספרם: "חשודים מידיים: מיעוטים משטרה ואזרחות בישראל".

ספרם של בן פורת ויאסן עוסק באופן בו הפרקטיקות המשטריות מבנות אזרחות ריבודית, לא רק דרך הפעלה של אלימות במקרי קיצון, אלא דרך פעולות יומיומיות של שיטור והשגחה. הספר מאתגר את הקביעה הכביכול ניטרלית שהמשטרה "מגנה ומשרתת", תוך כדי ששואל את מי היא משרתת, על מי היא מגנה, וממי היא מגנה. הספר מהווה תרומה משמעותית להבנת המתח שבין שלטון החוק לבין סוגיות אתניות, לאומיות וחברתיות בישראל, במיוחד על רקע אירועי מלחמת 'חרבות ברזל' והמחאה נגד הרפורמה המשפטית.

תוך דיון במספר מקרים של שיטור יתר (היחס לאזרחים הפלסטינים בתקופת הממשל הצבאי, המשטרה מול המחאה המזרחית, יחס המשטרה ליוצאי אתיופיה) ומקרה של שיטור חסר (חוסר המעש של המשטרה אל מול האלימות הגוברת בחברה הערבית) הספר מראה הלכה למעשה את האופן בו למשטרה תפקיד חשוב בהבניית אזרחות ריבודית על פי קווים לאומיים, אתניים ומעמדיים.

החיבור בין משטרה, משטור ואזרחות נוגע בסוגיות ליבה במציאות הפוליטית הישראלית ומאפשר ניתוח טוב ויצירתי על סוגייה מוכרת. העיסוק במוכר באופן חדשני ומעט אחר מן המקובל הוא מנקודות החוזקה של ספר זה. יתרה מכך, הוא מאפשר לראות את המציאות הישראלית מתוך פרספקטיבה בינלאומי וההיפך. כך גם מתבהרת חוזקת הטיעון. חברי הוועדה סבורים כי ספר זה מהווה תרומה חשובה לא רק לחקר מדעי המדינה או החברה הישראלית, אלא לספרות על אזרחות באופן כללי. החיבור בין הדיון בדפוסי הפעולה של המשטרה לבין שאלות של אזרחות ובסופו של דבר גם לקשר לעוצמת המדינה ובאופן הפוך גם לאיום על הבטחון / תחושת הבטחון של אזרחים, הם תרומה אקדמית חשובה להבנת המציאות המורכבת בתוכה אנחנו חיים.

לאור כל אלה, חברי הוועדה מוצאים את הספר כמועמד הראוי לפרס הספר הטוב ביותר ע"ש גדעון דורון.

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

ציון לשבח לספרו של פרופ' נחשון פרז

“Worldly Politics and Divine Institutions”

ספרו של פרז, שיצא בהוצאת אוקספורד, הוא חיבור נהדר, המדגים בצורה מצוינת את השדה המתפתח של empirical political theory. הספר עוסק בנושא חשוב ביותר, הממשק בין דת ומדינה, ובוחן – דרך מספר מקרי מבחן – את האופן שבדמוקרטיה עכשוויות יש מחיקה מסוימת של הגבולות האמורים להפריד – על פי התיאוריה הפוליטיקה הליברלית – בין דת למדינה.

הספר משלב דיון מושגי מעמיק בפרק הראשון, בחירה מצוינת של מקרי בוחן שמדגימים היבטים שונים של טשטוש הגבולות בין דת למדינה (הפליה, חופש ההתאגדות, מיקומם של סמלים דתיים, שוויון אזרחי), ודיון מעמיק ומקורי. נחשון פרז מראה איך בדמוקרטיה ליברליות יש בפועל שורה של מוסדות בהם מיטשטשים הגבולות בין דת למדינה, מוסדות שהוא מכנה היברידיים. נחשון מראה שמוסדות אלה מציבים בפני התיאוריה הפוליטית אתגרים שהשפה הלוקיאנית איננה מספיקה על מנת להתמודד איתם. פרז אף מציע דרכים אפשריות לחשוב על האפשרות לחבר בין כיבוד האוטונומיה של מוסדות דתיים, מבלי לייצר אפליה. עם זאת, מסקנתו הסופית של פרז היא שמערכות של טשטוש גבולות אינן רצויות בשל מורכבותן מחד, ובגלל שאינן הכרחיות על מנת לאפשר את שגשוגן של מגוון אופציות דתיות. הספר בונה מהלך הנמקה סדור, בהיר ובעל הגיון פנימי מוצק.

חברי הוועדה מצאו כי טיעון זה הנו מקורי, מעניין, יצירתי ומעמיק ותורם תרומה משמעותית לדיסציפלינה של מדעי המדינה. הוא מהווה תרומה מיוחדת להבנת הפוליטיקה של דת ומדינה. בנוסף, הוא אף תורם להבנת התופעה ולראייתה כחלק מהתנהגות אנושית רחבה יותר.

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

פרס הוקרה לעבודת הדוקטורט (Ph.D) המצטיינת ע"ש נדיר צור

יוענק לד"ר קלרטה טרגר

על עבודתה: "התעסקי בעניינים שלנו: עמדות הציבור כלפי מדיניות פטרנליסטית"

בהנחייתם של פרופ' מיכל שמיר ופרופ' יותם מרגלית, אוניברסיטת תל אביב

עבודתה של ד"ר קלרטה טרגר עוסקת בעמדותיהם של אזרחים כלפי מדיניות ממשלתית הכוללת היבטים פטרנליסטיים. מדיניות שחלק ממטרתה היא למנוע מאנשים להסב לעצמם נזק או לעודד אותם לאמץ התנהגויות שיועילו לרווחתם, לשיטתם של מקבלי ההחלטות. על אף שמדיניות פטרנליסטית כוללת פגיעה באוטונומיה והתערבות בחופש הבחירה של אזרחים, ממשלות בוחרות במקרים רבים לאמץ אותה בדרכים שונות, בהן פטרנליזם קלאסי (כופה) ובשנים האחרונות ביתר שאת פטרנליזם ליברטריאני (שאיננו כופה, או הינד, נאדג').

עבודתה המצויינת של טרגר תורמת ומחדשת באופן משמעותי הן לתיאוריה והן למחקר האמפירי בתחום. בפן התיאורטי, טרגר מציעה מודל חדשני המבקש להסביר את הגורמים המרכזיים המעצבים את עמדות הציבור כלפי מדיניות פטרנליסטית משני הסוגים, והבחירה בסוג אחד על פני השני בהקשרים פוליטיים והקשרי מדיניות שונים – "מודל קבלת הפטרנליזם". המודל מסביר באילו נסיבות אנשים ייטו לקבל פטרנליזם כופה ואף להעדיף אותו על פני התערבויות פטרנליסטיות רכות יותר. הוא מאתגר תיאורטית את ההנחה הרווחת בספרות כי אנשים נוטים בהכרח להעדיף פטרנליזם שאיננו כופה. בפן האמפירי, טרגר בוחנת את ההשערות התיאורטיות של המודל שלה בסדרה של ניסויי קונג'וינט מתוחכמים בקרב אזרחים בישראל ובארצות הברית המאפשרים לבדד קשרים סיבתיים. בתוך כך, היא חוקרת את מידת התמיכה של אזרחים בשתי המדינות במדיניות פטרנליסטית על פני תחומי מדיניות שונים ומגוונים.

המחקר מהווה חיבור מרשים בין ספרויות תיאורטיות מתחומים שונים – מדיניות, רגולציה, דעת קהל, כלכלה התנהגותית, פסיכולוגיה פוליטית ובריאות הציבור, כמו גם חיבור לדין פילוסופי נורמטיבי בנוגע לשאלת ההצדקות לפטרנליזם ממשלתי. לבסוף, מעבר לתרומתו התיאורטית של המחקר בפיתוח מודל הסברי כללי, הוא גם תורם אמפירית באופן ספציפי לידע בנוגע לדעת קהל בישראל, ודפוסי התמיכה בישראל במדיניות פטרנליסטית, באופן המאפשר לחוקרים להשוות את רמות התמיכה והדפוסים בישראל לאלה של מדינות מפותחות אחרות. בכך הוא מציע תרומה מעשית לעולמות המדיניות ואף פותח פתח למחקרים עתידיים בישראל. עבודת התזה של טרגר הולידה שני פרסומים בכתבי עת בינלאומיים מובילים בתחום ואין ספק שהיא טוביל למחקר נוסף בהמשך.

לאור כל זאת מצאה הועדה לנכון להעניק לעבודת דוקטורט זו את פרס העבודה המצטיינת.

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

ציון לשבח לעבודת דוקטורט

יוענק לד"ר אפרת בליטשטיין-מישור

על עבודתה: "מחבורות אזרחית מכוונת חירום – מידול תיאורטי וממצאים אמפיריים"

בהנחיית פרופ' ערן ויגודה-גדות ופרופ' שלמה מזרחי

עבודתה של ד"ר בליטשטיין-מישור עוסקת במחבורות אזרחית-טווח רחב של פעולות שעושים אזרחים במטרה להביא לשינוי ציבורי. בתוך הטווח הרחב הזה מתמקדת בליטשטיין-מישור במחבורות אזרחית בעיתות חירום, שכן אז עולה צורך מיוחד בהיענות ובסולידריות של אזרחים כלפי אזרחים אחרים וכלפי המדיניות הממשלתית. העבודה מורכבת מארבעה מאמרים. הראשון, מציג את המושג התיאורטי אותו מפתחת בליטשטיין-מישור תוך התכתבות עם שלוש תיאוריות מרכזיות: תיאוריית ההון החברתי, תיאוריית הפחתת ההגנה ותיאוריית הפעולה הקולקטיבית. המאמר השני בוחן אמפירית את המודל התיאורטי ואת קשריו עם מגוון גורמים, כולל אמון בינאישי ואמון בממשלה. המאמר השלישי עוסק בשני סוגים של מחבורות אזרחית בזמן חירום-מקוונת ולא מקוונת, והמאמר הרביעי עוסק בהבדלים בין קבוצות (יהודים וערבים בישראל) ברמת המחבורות האזרחית בעת חירום.

העבודה בכללותה מציעה הן מודל תיאורטי והן מחקר אמפירי המספקים יחדיו תובנות משמעותיות על נקודת המבט של אזרחים, העמדות וההתנהגות שלהם בשעות חירום. מחקר זה מספק תרומה תיאורטית לספרות בתחום ותרומה מעשית לקובעי המדיניות ועל כן מצאנו לנכון להעניק לה ציון לשבח.

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר-בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

פרס הוקרה לעבודת המוסמך (M.A.) המצטיינת ע"ש יונתן פיין

יוענק לגב' אילונה הלל גולדנר

על עבודת תזה שכותרתה: Balancing Morality: The Role of Moral Overload in Social Behavior

עבודתה של אילונה מפגינה כתיבה רהוטה ובהירה, חשיבה מקורית, יסודיות אמפירית, ותרומה תיאורטית משמעותית. התזה עוסקת בעומס מוסרי, ומציעה הסבר מרתק לפער בין אמונות מוסריות להתנהגות חברתית. מחקרה של אילונה מדגים כיצד מצב של הצפה בהחלטות מוסריות משפיע על מוטיבציה מוסרית ויכולת ליישם שיפוטים מוסריים, תוך שימוש במסגרת תיאורטית עשירה ומנומקת היטב.

תרומתה של העבודה לשדה המחקר ניכרת בכמה היבטים. ראשית, היא מציעה רעיון מקורי וחדשני, שמרחיב את הבנתנו על יחסי הגומלין בין מוסר וקבלת החלטות. שנית, סקירת הספרות רחבה ומעמיקה, ומשלבת תובנות מתחומים שונים, בהם מדע המדינה ופסיכולוגיה, תוך שהיא מפגינה בקיאות ממעוררת הערכה בחומר התיאורטי והאמפירי.

אילונה מצליחה לבנות טיעון תאורטי מגובש, להגדיר היטב את מנגנוני הפעולה של עומס מוסרי, ולגזור מתוכו היפותזות ברורות וברות-בדיקה. מבחינה מתודולוגית, העבודה מצטיינת בבחירות מחקריות שקולות ומנומקות. עיבוד הנתונים קפדני, הניתוח האמפירי תקף ומהימן, והממצאים משכנעים ומחוברים היטב לטיעון המרכזי של המחקר. יתרה מכך, באמצעות שני ניסויים רחבי היקף, גולדנר הצליחה להתמודד עם מגבלות המחקר הראשון שערכה ולחדד את מסקנותיה במחקר השני. כמו כן, מציעה התזה כיווני המשך מבטיחים למחקר עתידי.

בשל כל אלה מצאה ועדת הפרס את עבודתה של אילונה ראויה לפרס התזה הטובה ביותר לשנה
12.

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר-בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

שמות חברי.ות ויו"רי.ות ועדות הפרס (לפי סדר א-ב)

ד"ר רעות איצקוביץ-מלכה

ד"ר ניוה גולן-נדיר

פרופסור אבנר דה-שליט

ד"ר נורית השמשוני יפה

פרופסור דנה ושדי

פרופסור עמוס זהבי

פרופסור נסים (נסי) כהן

ד"ר לירון לביא

פרופסור יגיל לוי

ד"ר גל לוי

ד"ר רונן מלדנקרן

פרופסור דני פילק

פרופסור מיכל שמיר

ד"ר אילנה שפייזמן

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

FINANCIAL SUPPORT FOR ISRAELI SCHOLARS

Israel Institute programs provide grants to support international exchange and Israeli scholars teaching abroad.

POSTDOCTORAL TEACHING FELLOWSHIP

► Gain valuable research and teaching experience at leading institutions in the United States while earning a competitive salary and growing your professional network. Three-year commitment required.

VISITING FACULTY PROGRAM

► Apply for full funding to spend a sabbatical year teaching Modern Israel Studies at top universities in the United States.

INTERNATIONAL COURSES

► Secure financial support to teach individual classes about modern Israel at institutions outside the United States and Israel.

ISRAEL STUDIES TEACHING SUPPLEMENT

► Access funding for Israeli academics, including doctoral students and postdocs, who already live in the United States and who have unfunded/underfunded research appointments .

Our grant programs make it possible for Israeli scholars to expand their professional opportunities and broaden their teaching and research experience.

DR. ARIEL ROTH
Israel Institute

CONTACT

For more information, please contact Dr. Erika Falk, Program Director, at efalk@israelinstitute.org.

The mission of the Israel Institute is to advance the academic study of modern Israel in partnership with leading universities around the world. We are a fully independent 501(c)(3) organization that does not accept financial support from any government entity.

ISRAEL INSTITUTE

דרכי הגעה לכנס

מפת הקמפוס ומיקום הכנס:

מפות ודרכי הגעה לאוניברסיטת בן-גוריון בנגב (באתר האוניברסיטה) –

[לחצו כאן](#)

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

תכנית הכנס – מבט כללי

<p>התכנסות רישום וכיבוד קל לובי אולם ג'ויה וקלייר זוננפלד</p>						<p>8:30-9:30</p>
<p>A9 Cities and the Environment: Local Challenges, Global Dynamics חדר 110</p>	<p>A4 פוליטיקה של מדיניות חברתית חדר 213</p>	<p>A3 טרור, תפיסת איום ועמדות א' חדר 211</p>	<p>A2 עמדות, קיטוב והקצנה חדר 210</p>	<p>A1 נסיגה דמוקרטית חדר 209</p>	<p>9:30-11:00</p> <p>רצועת מושבים מקבילים A</p> <p>בניין 72</p>	
	<p>A8 פוליטיקה בין לאומית של משאבים חדר 218</p>	<p>A7 תקשורת פוליטית חדר 217</p>	<p>A6 פוליטיקה מקומית חדר 216</p>	<p>A5 זהויות ועמדות חדר 215</p>		
<p>הפסקת קפה - לובי אולם ג'ויה וקלייר זוננפלד</p>						<p>11:00-11:15</p>
<p>B11 ליברליזם ופופוליזם - החטא ועונשו? חדר 501</p>	<p>B5 המשגות של מלחמה וביטחון חדר 215</p>	<p>B4 מלחמה ומדיניות ביטחון חדר 213</p>	<p>B3 טרור, תפיסת איום ועמדות ב' חדר 211</p>	<p>B2 מדיניות ציבורית: מוסדות וכלי מדיניות חדר 210</p>	<p>11:15-12:45</p> <p>רצועת מושבים מקבילים B</p> <p>בניין 72</p>	
	<p>B10 השלטון המקומי התמודדות עם אתגרים מורכבים בעתות שגרה ומשבר חדר 502</p>	<p>B9 כלכלה פוליטית: מוסדות ועצמה חדר 110</p>	<p>B8 פוליטיקה פרלמנטרית חדר 218</p>	<p>B7 פוליטיקה, חברה ומדינה בישראל חדר 217</p>		<p>B6 סדר עולמי ואזורי חדר 216</p>
<p>הפסקת צהריים - לובי אולם ג'ויה וקלייר זוננפלד</p>						<p>12:45-13:45</p>

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר-בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

C6 חברה ומדינה בישראל בזמן המלחמה חדר 216	C5 השירות הציבורי בעידן של התדרדרות דמוקרטית חדר 215	C4 עובדי מדינה: התנהגות ועמדות חדר 213	C3 צבא ומלחמה חדר 211	C2 מדיה חברתית חדר 210	C1 הצבעה וייצוג חדר 209	13:45- 15:15 רצועת מושבים מקבילים C בניין 72
C12 שולחן עגול לזכרו של גדעון דורון חדר 501	C11 היבטים נורמטיביים של פוליטיקה עירונית חדר 502	C10 מגדר, ייצוג ועמדות פוליטיות בזירות משתנות חדר 115	C9 Political- Economic Institutions for the 21st Century חדר 110	C8 קיימות מדינית- אקלימית בישראל חדר 218	C7 סולידריות ושרטוט גבולות קבוצתיים חדר 217	
הפסקת קפה - לובי אולם ג'ויה וקלייר זוננפלד						15:15- 15:30
מושב מליאה אולם הסנאט הענקת פרסי האגודה הישראלית למדע המדינה; שולחן עגול: פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה						15:30- 17:00

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

סדר היום: מושבים והרצאות

	8:30-9:30
<p>התכנסות, רישום וכיבוד קל</p> <p>A1 נסיגה דמוקרטית י"ר: אלון יקטר, אוניברסיטת תל אביב</p> <p>הפרוטוקול ההונגרי בישראל: החקיקה האנטי-דמוקרטית בישראל במבט השוואתי יעל שומר, אוניברסיטת תל אביב, גייל טלשיר, האוניברסיטה העברית בירושלים, לירון לביא, אוניברסיטת בר-אילן</p> <p>The Winner-Loser Gap in Democratic Evaluation during Backsliding אסיף אפרת, אוניברסיטת רייכמן, אמנון כוורי, אוניברסיטת רייכמן, אנה הלסטנבך, University of Michigan</p> <p>תפקידם של מדעני.ות מדע המדינה בעת נסיגת דמוקרטיה גייל טלשיר, האוניברסיטה העברית בירושלים, יעל שומר, אוניברסיטת תל אביב, אוסנת עקירב, המכללה האקדמית גליל מערבי, לירון לביא, אוניברסיטת בר-אילן, חני לרנר, אוניברסיטת תל אביב</p> <p>Gender and Attitudes on Democratic Backsliding: Voice, Avoidance, and Partisan Cross-Pressures</p> <p>אלון יקטר, אוניברסיטת תל אביב</p>	<p>9:30-11:00</p> <p>מושבים מקבילים רצועה A</p>
<p>A2 עמדות, קיטוב והקצנה י"ר: סער אלון-ברקת, אוניברסיטת חיפה</p> <p>בחירה בין המשגות במדע המדינה בעולם פוליטי מדאיג: 'קריטריון הדחיפות' שירי כהן קמיניץ, האוניברסיטה העברית בירושלים</p> <p>הומוגניות בהצבעה וקיטוב במרחב הגיאוגרפי בישראל בין השנים 1996-2022 בנימין שוורץ, אוניברסיטת בר-אילן, נועם מיכלסון, בנק ישראל</p> <p>קיטוב רגשי ואידיאולוגי בישראל מאז ה-7 באוקטובר עומר יעיר, אוניברסיטת רייכמן</p> <p>החברה הפלסטינית בגדה המערבית: אמון והקרבה עצמית יגאל שירי, מרכז המידע למודיעין ולטרור ע"ש מאיר עמית</p>	
<p>A3 טרור, תפיסת איום ועמדות א' י"ר: דפנה ריצ'מנד-ברק, אוניברסיטת רייכמן</p> <p>Exposure to Terrorism: A Potential Pathway to Ingroup Violence in Protracted Conflicts?</p> <p>טל שאנן, אוניברסיטת חיפה</p>	

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

From Threat to Action: Exposure to Terrorism and Collective Action

ג'וליה דל בלו, אוניברסיטת חיפה

Terrorism Denial and Terrorism Remembrance in Times of Crisis

לב טופור, המכללה האקדמית תל אביב-יפו

Direct and Indirect Exposure to Terror and Political Trust. The Moderating Role of Artificial Intelligence in Surveillance: An Exploratory Study Post October 7 Terror Attacks in Israel

שרון מצקין ודפנה קנטי, אוניברסיטת חיפה

A4 פוליטיקה של מדיניות חברתית

י"ר: איה שושן, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

מדיניות העסקה מרחוק של נשים הרות ולאחר חופשת לידה: ממצאי מחקר והמלצות לאור שינויים בעולם העבודה

נטע כהן, מיכל גרוס ואביב קדרון, המכללה האקדמית עמק יזרעאל

The Welfare Consequences of Political Rivalry in a Polarized Era

גל ביטון, אוניברסיטת תל אביב, קלרטה טרגר, University of Toronto

החולייה החסרה - השפעת הלקוח על מיצוי זכויות חברתיות

שי אלון, האוניברסיטה העברית בירושלים

Social Equity in Public Administration: Lessons from the Street-Level

אופק אדרי-פאר וניסים כהן, אוניברסיטת חיפה

5A זהויות ועמדות

י"ר: שרון חלבה-עמיר, אוניברסיטת בר-אילן

People Against the Demos? Mobility, Rootedness, and Democratic Trade-Off Preferences: Insights from Public Opinion in Israel

ברק צור, אוניברסיטת תל אביב

COVID-19 Vaccination - A Case of Political Affiliation? A Comparison of the Association between Political Affiliation and Vaccination in the USA, the UK, and Israel

שרון חלבה-עמיר, אוניברסיטת בר-אילן, יונתן עמיר, אוניברסיטת סנטיאגו דה קומפוסטלה

A6 פוליטיקה מקומית

י"ר: יעל שמריהו ישורון, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

Actionable Strategies for Trust-Building: Empowering Minority Local Governments to Engage Citizens through Collaborative Safety Initiative

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

ג'ואד אבו יונס, אוניברסיטת חיפה, אנה אוסטר, המכללה האקדמית עמק יזרעאל, איתי בארי, אוניברסיטת חיפה

Mixed and worried? Examining the association between locality type and worrying about social phenomena in Arab citizens of Israel

נוהאד עלי, המכללה האקדמית גליל מערבי, דניס רוזנברג, האוניברסיטה העברית בירושלים

Decision-Making Transparency in Local Government

מרגריטה ברר, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

Navigating Political Voice and Economic Interests During Times of War and Conflict: Mobilization of Minority Urban Entrepreneurs in the U.S. and Israel

יעל שמריהו ישורון, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

A7 תקשורת פוליטית

י"ר: אלון צויזנר, אוניברסיטת חיפה

מתמודדות כותבות ובוכות: ניהול קמפיין בחירות במהלך מלחמה - מסגרות שיח בדפי הפייסבוק של חברות מועצה ברשויות המקומיות

יהודית חפץ ושרון חלבה-עמיר, אוניברסיטת בר-אילן

הטיה פוליטית בסיקור המחאה נגד החקיקה לשינוי מערכת המשפט בישראל 2023

דורון שולצינר, המרכז האקדמי הרב תחומי ירושלים

A8 פוליטיקה בין לאומית של משאבים

י"ר: רועי קיבריק, המכללה האקדמית עמק יזרעאל

From Oil to Renewables: China's Unique Role in GCC Energy Transition

מרדכי חזיזה, המכללה האקדמית אשקלון

אנרגיה סולארית כביטחון לאומי בסכסוך הישראלי-פלסטיני

עילי רטיג, אוניברסיטת בר-אילן

A9 Cities and the Environment: Local Challenges, Global Dynamics

י"ר: קים נח, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

מגיב: ניר ברק, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

Contesting the Streets: The Case of the C9 Cycleway in Chiswick, West London

Yonat Rein-Sapir, UCL – University College of London / Technion – Israel Institution of Technology

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

<p>כמה טוב שבאת הביתה? שביעות רצון ממקום המגורים וחשיבותם של היבטים סביבתיים אור קרסין ושולה גולדן, האוניברסיטה הפתוחה</p> <p>מוכנות הרשויות המקומיות בחברה הערבית לאירועי קיצון אקלימיים אחמד חיג'אזי ואור קרסין, האוניברסיטה הפתוחה</p> <p>Urban Climate Experiments – Towards a Conceptual Framework Einat Elazari, The Hebrew University of Jerusalem</p> <p>The Municipal Boomerang Pattern Kim Noach, Ben-Gurion University of the Negev</p> <p>Intersecting Paths: Understanding Overlaps in the Climate Regime's Transnational Municipal Networks Shirley Lukin, The Hebrew University of Jerusalem</p>	
<p>11:00-11:15 - הפסקת קפה</p>	
<p>B1 עמדות ומוסדות מדינה י"ר: יעל שומר, אוניברסיטת תל אביב</p> <p>Trusting the Gatekeeper: Why and When Do We Trust State Audit Institutions? דנה נתן-קרופ, שלמה מזרחי וערן ויגודה-גדות, אוניברסיטת חיפה</p> <p>A multidimensional approach for exploring public sector stereotypes to study their impact on citizens' evaluations מיכל גלבווע, אוניברסיטת חיפה</p> <p>Polarization and Partisan Bias in Citizens' Evaluations of Public Services סער אלון-ברקת, אוניברסיטת חיפה, אמנון כוורי, אוניברסיטת רייכמן, ליאור שוורץ, אוניברסיטת חיפה</p>	<p>11:15-12:45</p> <p>מושבים מקבילים רצועה B</p>
<p>B2 מדיניות ציבורית: מוסדות וכלי מדיניות י"ר: דורון נבות, אוניברסיטת חיפה</p> <p>מצבא של בניים לצבא של אחרים: מה עלול להתרחש אם ישראל תאמץ את מודל הגיוס הצבאי האמריקני? יונתן פרימן, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב</p> <p>Congruence and Divergence in Politicians' and Public Preferences for Government Paternalism in Israel קלרטה טרגר, University of Toronto</p> <p>On Israeli Governance and Sovereignty אלנור דיין ואביעד רובין, אוניברסיטת חיפה</p>	

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

B3 טרור, תפיסת איום ועמדות ב'

יו"ר: דניס רוזנברג, האוניברסיטה העברית בירושלים

תפיסות איום והשפעתן על עמדות ציבוריות: מחקר אורך על תמיכה במדיניות צבאית ודיפלומטית בזמן מלחמה

עמית כהן, אוניברסיטת חיפה

אמון במוסדות ותפיסת איום בעידן טרור: השוואה בין קבוצות רוב ומיעוט

סינטאיו אלמייה, אוניברסיטת חיפה, דפנה קנטי, אוניברסיטת חיפה, קרן לוי גנני סניידר, המרכז האקדמי הרב תחומי ירושלים

From Perceived Threats to Political Extremism: A Multi-Dimensional Comparative Analysis

אמיר פרוינד, אוניברסיטת רייכמן, ג'וליה אלעד-שטרנגר, אוניברסיטת בר-אילן, סיון הירש-הופלר, אוניברסיטת רייכמן, ליהיא בן שטרית, New York University

B4 מלחמה ומדיניות ביטחון

יו"ר: עילי רטיג, אוניברסיטת בר-אילן

אסיה בחרבות ברזל

לורן דגן עמוס, אוניברסיטת בר-אילן

היבטים בינלאומיים של מלחמת ישראל-חמאס: השלכות ומבט לעתיד

אריה קצוביץ, האוניברסיטה העברית בירושלים

התפקיד של "פייק ניוז" בצמצום סכסוכים צבאיים

יערה שפירא, אוניברסיטת תל אביב

Introducing A New Dataset on Military Occupations

כרמלה לוטמר, אוניברסיטת חיפה

B5 המשגות של מלחמה וביטחון

יו"ר: אבנר דה-שליט, האוניברסיטה העברית בירושלים

ציונות והתיאולוגיה הפוליטית של המלחמה

איתי שניר, המכללה האקדמית עמק יזרעאל

מהו ניצחון במלחמה בעידן המודרני

רות פינס פלדמן, אוניברסיטת תל אביב

פילוסופיה פוליטית ומדיניות ביטחון

אבנר דה-שליט, האוניברסיטה העברית בירושלים

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

B6 סדר עולמי ואזורי

יו"ר: שרון פרדו, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

How Does Nationalism Explain the Rising Challenges to the Liberal International Order?

בני מילר, אוניברסיטת חיפה

What Can We Learn about Minilateralism from the Hellenic Alliance Experience?

רועי קיבריק, המכללה האקדמית עמק יזרעאל

The History and Importance of European Integration Studies in Israel

שרון פרדו והילה זהבי, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

B7 פוליטיקה, חברה ומדינה בישראל

יו"ר: סיגל נגר-רון, המכללה האקדמית ספיר

הקבוצות הדתיות הציוניות בישראל: קבוצה מק(ו)טבת בתוך חברה מקוטבת

גלעד כהן קובץ, האוניברסיטה העברית בירושלים

State Institutions in Divided Societies: Religious Policy and Societal Dissatisfaction in the Israeli Military

ניוה גולן-נדיר, אוניברסיטת רייכמן, מייקל פרידמן, אוניברסיטת חיפה

הגיונות מדינת הלאום הישראלית: בין לאומיות דתית, הגזעה וניאו ליברליות - המקרה של גרעינים תורניים והאוכלוסייה המזרחית הוותיקה בערי הפיתוח בדרום.

סיגל נגר-רון, המכללה האקדמית ספיר, רעות ריינה בנדריהם, מכללת ספיר והאוניברסיטה הפתוחה

B8 פוליטיקה פרלמנטרית

יו"ר: חן פרידברג, אוניברסיטת אריאל

השימוש בכלי פיקוח פרלמנטריים בכנסת בזמן המלחמה

שחף זמיר, אוניברסיטת רייכמן

ניתוח תפקידה של ועדת האתיקה של הכנסת

חן פרידברג, אוניברסיטת אריאל, אסנת עקירב, המכללה האקדמית גליל מערבי

חסמי כהונה על רקע מגדרי והשפעתם על כהונתן של חברות כנסת בישראל

יעל גוראון, אוניברסיטת בר-אילן

Who Testifies? Witnesses in Knesset Committees

לירון לביא ואילנה שפייזמן, אוניברסיטת בר-אילן

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

B9 כלכלה פוליטית: מוסדות ועצמה

יו"ר: אילנה שפייזמן, אוניברסיטת בר-אילן

Explaining Business Corporations' Institutional Power through Change in Social Services Acquisition Regimes

רעות מרציאנו, האוניברסיטה העברית בירושלים, שיר גל, האוניברסיטה העברית בירושלים

Cultural Institutions as Fictitious Commodities: The Case of Football Clubs

גלעד ניצן, אוניברסיטת תל אביב

Bureaucratic autonomy through bureaucratic imperialism: The Ministry of Finance as the policy maker in other ministries

אילנה שפייזמן, אוניברסיטת בר-אילן

B10 השלטון המקומי - התמודדות עם אתגרים מורכבים בעתות שגרה ומשבר

יו"ר: אסף מיזני, המכללה האקדמית תל אביב-יפו

דרכי התמודדות של רשויות מקומיות במצב חירום

אסנת עקירב, המכללה האקדמית גליל מערבי

שמירה על כתר מקומי בעת שמירה על ביטחון קיומי לאומי (צו שמונה בשמיני עצרת) - השפעת מנהיגות-משרתת והתפקוד הנתפסים בעת משבר על בחירה-מחדש: המקרה של ראשי הרשויות המקומיות בישראל במלחמת חרבות ברזל 2023

אמיר הורקין, חוקר עצמאי

To Compete or Cooperate? Intermunicipal Management of Over-Tourism

פאני יובל, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

B11 ליברליזם ופופוליזם - החטא ועונשו?

יו"ר: אוריאל אבולוף, אוניברסיטת תל אביב

ישראל 2023-2024: בין פופוליזם, ליברליזם אינדיבידואליסטי ורפובליקניזם

משה הלינגר, אוניברסיטת בר-אילן

פופוליזם שמרני אנטי-ליברלי: גרסת ישראל

גיל טלשיר, האוניברסיטה העברית בירושלים

פופוליזם והמתחים בליברליזם: בין גלובליזציה, תרבות וסולידריות

דני פילק, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

מזירת גלדיאטורים לאגורה: על המשבר הקיומי הליברלי והדרך היש(י)רה לתחייה פוליטית

אוריאל אבולוף, אוניברסיטת תל אביב

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

12:45-13:45 - ארוחת צהריים

<p>C1 הצבעה וייצוג יו"ר: אסיף אפרת, אוניברסיטת רייכמן</p> <p>Examining Representation in the Agenda: The Case of the Special Committee for Public Inquiries in Israel</p> <p>חן קרסנטי פלדמן, אוניברסיטת בר-אילן</p> <p>Utilitarian Analysis of Voting Methods: The Impact of Sincere and Strategic Voting</p> <p>רם הרדי, אוניברסיטת תל אביב</p> <p>Shattering the Voting Illusion: Shared Intentions for Authentic Democracy</p> <p>נתן מיליקובסקי, האוניברסיטה העברית בירושלים</p>	<p>13:45-15:15</p> <p>מושבים</p> <p>מקבילים</p> <p>רצועה C</p>
<p>C2 מדיה חברתית יו"ר: דורון שולצינו, המרכז האקדמי הרב תחומי ירושלים</p> <p>Social Media and Social Movements: Visualizing the Canonical Literature of the Field and the Evolution of Scholarly Interests over Two Decades</p> <p>איה שושן וג'ניפר אושר, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב</p> <p>Learning By Doing: How Ingroup and Outgroup Hostility Fuels Toxic Speech on Social Media</p> <p>אלון צויזנר, אוניברסיטת חיפה</p> <p>פעילות גופי אכיפת החוק בישראל במדיה החברתית לאחר מתקפת חמאס ב-7.10</p> <p>גל יעבץ, אוניברסיטת בר-אילן</p>	
<p>C3 צבא ומלחמה יו"ר: אהוד ערן, אוניברסיטת חיפה</p> <p>The Unintended Consequences of Military Superiority: The Case of Subterranean Warfare</p> <p>דפנה ריצ'מונד-ברק, אוניברסיטת רייכמן</p> <p>חיזוי החלטות חמאס וחיזבאללה באמצעות בינה מלאכותית</p> <p>אלכס מינץ ולי-ים סדוביץ, אוניברסיטת רייכמן</p> <p>מודיעין וסיום מלחמות</p> <p>אהוד גולן, המכון למדיניות ואסטרטגיה ימית</p> <p>הצופה שנעלם: עלייתה וירידתה של ההתרעה במודיעין הישראלי</p> <p>אהוד ערן, אוניברסיטת חיפה, דוד סימן-טוב, המכון למחקרי ביטחון לאומי, עופר גוטרמן, המכון למחקרי ביטחון לאומי</p>	

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

C4 עובדי מדינה: התנהגות ועמדות

יו"ר: חן שרוני, המכללה האקדמית ספיר

'Nothing to fear about': Street-level Bureaucrats' Experiences of Fear in Public Sector Organizations

זהבית לויטס, אוניברסיטת בר-אילן, ליהיא להט, המכללה האקדמית ספיר
כיצד יזמי מדיניות מקדמים שינוי מדיניות בהיעדר מעורבות פוליטיקאים? המקרה של שילוב אנשים עם אוטיזם בצה"ל
בן קיזל וניסים כהן, אוניברסיטת חיפה

Rhetoric versus Reality? A Comparative Study of Public and Non-Public Employees' Perceptions of Discrimination

חן שרוני וליהיא להט, המכללה האקדמית ספיר
מנהיג סימבולי כיזם מדיניות ושינוי מדיניות ציבורית: מקרה הבוחן של כהונתו של ראובן ריבלין כנשיא מדינת ישראל
רבקה רביץ, המכון למדיניות העם היהודי

C5 השירות הציבורי בעידן של התדרדרות דמוקרטית

יו"ר: שרון גלעד, האוניברסיטה העברית בירושלים

פטורים ממכרז בשירות המדינה: הסטייה מ"דרך המלך" והקשר למינויים פוליטיים
ניסים (נסי) כהן, אוניברסיטת חיפה

The role of exogenous macro shocks in shaping appeal the appeal of government employment

רענן סוליציאנו קינן ושרון גלעד, האוניברסיטה העברית בירושלים
מנכ"לים במשרדי ממשלה מאז 2003 - ממצאים ראשוניים וההידרדרות תחת הממשלה ה-37

אסף שפירא ודויד שורמן, המכון הישראלי לדמוקרטיה
Who wants to work in the public sector: those who seek power or the altruistically motivated?

רעות מרציאנו, האוניברסיטה העברית בירושלים, שרון גלעד, האוניברסיטה העברית בירושלים, אילנה שפייזמן, אוניברסיטת בר-אילן

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

C6 חברה ומדינה בישראל בזמן המלחמה
יו"ר: ארז צפדיה, האוניברסיטה הפתוחה

החברה הישראלית בין תסיסה חברתית למלחמה בעזה
איל לוי, אוניברסיטת אריאל
הממשלה, המלחמה ופירוק המדינה
דורון נבות, אוניברסיטת חיפה
הלם, חירום, תקומה: אסון ה-7 באוקטובר וכינונו של מחנה
ארז צפדיה, האוניברסיטה הפתוחה, ליאת סאבין בן שושן, בית הספר לאדריכלות הנגב
ובצלאל

C7 סולידריות ושרטוט גבולות קבוצתיים
יו"ר: איתי שניר, המכללה האקדמית עמק יזרעאל

How are political boundaries drawn in countries with post-partition minorities? A new triangular approach based on the case of Palestinian – Arabs minority in Israel

אמיר פאח'ורי, מכון ון ליר, יובל פיינשטיין, אוניברסיטת חיפה
הפוליטיקה של חברות לפי חנה ארנדט וסימון וייל
פלאי מאיר, אוניברסיטת חיפה
סולידריות בין-זהותית: מתיאוריה למדד
עדי צבע, אוניברסיטת תל אביב

C8 קיימות מדינית-אקלימית בישראל
יו"ר: רועי קיבריק, המכללה האקדמית עמק יזרעאל

הגירה אקלימית-פוליטית במרחב הישראלי פלסטיני
שחר שילוח, אוניברסיטת תל-אביב
ביטחון מזון ביחסי ישראל ירדן
רינה קדם, מכון ערבה
אסטרטגיה הומניטרית במלחמת ישראל חמאס
בר רפפורט, מכון מתווים והאוניברסיטה העברית בירושלים
קיימות מדינית אקלימית
רועי קיבריק, המכללה האקדמית עמק יזרעאל

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

C9 Political-Economic Institutions for the 21st Century

יו"ר: רונן מנדלקרן, אוניברסיטת תל אביב

Competition Reform and the Missed Opportunity of a Corporatist Revival

רוני הירש, אוניברסיטת חיפה

A Case for a Problem-Solving Independent Central Banking: A Post-Keynesian Perspective

אריה קרמפף, המכללה האקדמית תל אביב-יפו

Has Credibility Become Incredible? Green commitments, and the Problem of Democratic Time

מיכל קורא, אוניברסיטת חיפה, רונן מנדלקרן, אוניברסיטת תל אביב, מרק בלייט,
Brown University

C10 מגדר, ייצוג ועמדות פוליטיות בזירות משתנות

יו"ר: רעות איצקוביץ'-מלכה, האוניברסיטה הפתוחה וסיון הירש-הופלר, אוניברסיטת
רייכמן

"Whitewashing" the Radical-Right: How Does Racial and Ethnic Identity Mainstream the Perceived "White Men Politics?"

Idan Franco, Tel-Aviv University, Julia Elad-Strenger, Bar-Ilan University, Sivan Hirsch-Hoefler, Reichman University, Lihi Ben Shitrit, New York University

"תחקיר משלהן? על חשיבות התיעוד והתחקיר האזרחי במלחמת "חרבות ברזל"
אילת הראל אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

"Keep Women Posted: Intraparty Candidate Selection Methods, Candidates' Discourse, and Representation"

Yael R. Kaplan, The Open University, Vered Porzycki, The Hebrew University of Jerusalem, Naama Rivlin-Angert, The Hebrew University of Jerusalem, Guy Mor, The Hebrew University of Jerusalem, Israel Waismel-Manor, University of Haifa, Shaul R. Shenhav, The Hebrew University of Jerusalem

"Safety First, Peace Later": Women's Response to Escalating Conflict

Liran Harsgor, University of Haifa, Reut Itzkovitch-Malka, The Open University, Odelia Oshri, The Hebrew University of Jerusalem

ייצוג תיאורי, העדפת מדיניות ותשומת לב חזותית: כיצד מידת ייצוג נשי משפיעה
על האופן בו אזרחים מעריכים מדיניות?
לירי גושן וישראל ויסמל-מנור, אוניברסיטת חיפה

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

	<p>C11 היבטים נורמטיביים של פוליטיקה עירונית יו"ר: ניר ברק, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב מתדיינת: יעל שמריהו ישורון, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב</p> <p>לקראת אקולוגיה חברתית חדשה: מבט מן העיר הישראלית מריק שטרן, בית הספר לאדריכלות בנגב SCE ומכון ון ליר</p> <p>מי יגן על זכויות האדם שלנו? ערים, מדינות, וזהות אתנית ברקע הסכסוך הישראלי-פלסטיני גיל שחם-מימון, האוניברסיטה העברית בירושלים</p> <p>'העיר' כמושג פוליטי מיכאל זיו-קנת, האוניברסיטה העברית בירושלים</p> <p>מהו פופוליזם עירוני? עמרי כהן, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב</p> <p>הערכת הצדקות להגברת אוטונומיה מוניציפלית ניר ברק, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב</p>	
33	<p>C12 שולחן עגול לזכרו של גדעון דורון יו"ר: מעוז רוזנטל, המרכז האקדמי הרב תחומי ירושלים</p> <p>בהשתתפות: מעוז רוזנטל, המרכז האקדמי הרב תחומי ירושלים ניסים (נסי) כהן, אוניברסיטת חיפה אסנת עקירב, המכללה האקדמית גליל מערבי אלברטו ספקטורובסקי, אוניברסיטת תל אביב דניאלה שנקר, המכללה האקדמית בית ברל</p>	
15:15-15:30 - הפסקת קפה		
	<p>הענקת פרסי האגודה הישראלית למדע המדינה שולחן עגול: פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה יו"ר: אסנת עקירב, המכללה האקדמית גליל מערבי</p> <p>בהשתתפות: אמיר פאח'ורי, מכון ון ליר גליה פרס בר-נתן, האוניברסיטה העברית בירושלים לירון לביא, אוניברסיטת בר-אילן ניסים (נסי) כהן, אוניברסיטת חיפה</p>	<p>15:30-17:00 מושב מליאה</p>

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

תקצירי ההרצאות

9:30-11:00 - מושבים מקבילים – רצועה A

A1 נסיגה דמוקרטית

יו"ר: אלון יקטר, אוניברסיטת תל אביב

**הפרוטוקול ההונגרי בישראל: החקיקה האנטי-דמוקרטית בישראל במבט השוואתי
יעל שומר, אוניברסיטת תל אביב, גייל טלשיר, האוניברסיטה העברית בירושלים, לירון
לביא, אוניברסיטת בר-אילן**

ב-4 בינואר 2023, ימים ספורים לאחר הקמת ממשלת ישראל ה-37, הכריז שר המשפטים הנכנס יריב לוין על שורה של רפורמות מתוכננות במערכת המשפט. ההכרזה וקידום הרפורמות הובילו למחאה ציבורית חסרת תקדים כנגד הרפורמה. מתנגדי הרפורמה טענו כי מדובר בהפיכה משטרית החורגת מתחום המשפט ותכליתה שינוי המשטר הדמוקרטי בישראל. ספרות המחקר על נסיגה דמוקרטית טוענת כי זהו תהליך קשה לזיהוי שכן הוא הדרגתי ומובל על ידי מנהיגים נבחרים בשורה של מהלכים שרק במצטבר ולאורך זמן מתגלים כנסיגה. האם מתרחש בישראל תהליך של נסיגה דמוקרטית? באיזו מידה הוא חורג מהרפורמה שהציע לוין במערכת המשפט? מאמר זה עונה על שאלות אלו באמצעות בחינה של הצעות חוק שהוגשו על ידי חברי הקואליציה מיום השבעת הכנסת ה-25 בהתאם לחמש הקטגוריות של "הפרוטוקול ההונגרי" - תהליך הנסיגה הדמוקרטית שהוביל ויקטור אורבן בהונגריה: פגיעה בעצמאות מערכת המשפט, פגיעה במנהל ציבורי תקין וסדרי בחירות, פגיעה בזכויות הפרט (עצימות דתית ופגיעה בנשים, להט"בים ומיעוטים), פגיעה בחופש הביטוי והיצירה- אקדמיה, תרבות ואמנות והשתלטות על תקשורת ציבורית ומדיה חופשית. הממצאים מראים כי החקיקה חורגת מתחום המשפט וכוללת את כל היבטי "הפרוטוקול ההונגרי" שהוביל לנסיגה הדמוקרטית בהונגריה. בנוסף, אנו משוות את החקיקה בכנסת הנוכחית לזו של הכנסת ה-20 (2015-2019) ומוצאות כי היקף וקצב החקיקה האנטי-דמוקרטית בכנסת הנוכחית גבוהים בצורה משמעותית מאלה שהתקיימו בעבר. בהשוואה של החקיקה לצעדים שננקטו בהודו ובהונגריה, הממצאים מראים כי בדומה למצב בהודו ובהונגריה, החקיקה פוגעת בשלוש הרמות של אחריותיות - אנכית, אופקית ואלכסונית - באמצעות שתי טקטיקות: קולוניזציה (איוש מוסדות עצמאיים על ידי מקורבים ואוהדים תוך דחיפת האנשים המכהנים במוסדות אלו בעת זו החוצה) והכפלה (יצירתם של גופים חדשים מקבילים למילוי פונקציות זהות במוסדות הקיימים). המאמר מדגים כי המהלכים החקיקתיים חורגים מעבר לרפורמה משפטית, והם טומנים בחובם נסיגה משמעותית של הדמוקרטיה הישראלית.

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

The Winner-Loser Gap in Democratic Evaluation during Backsliding אסיף אפרת, אוניברסיטת רייכמן, אמנון כוורי, אוניברסיטת רייכמן, אנה הלסטנבך, University of Michigan

A seminal finding in comparative political behavior is the winner-loser gap in democratic satisfaction: winners, who voted for parties represented in government, express greater satisfaction with democracy than losers. The size of this gap varies between democratic systems: it is larger in majoritarian systems that enhance winners' control over policymaking and facilitate the implementation of their agenda. We extend this logic to situations of democratic backsliding, where the political system becomes majoritarian in the extreme. We argue that the eroding of a country's democratic regime widens the democratic-satisfaction gap between winners and losers. Winners feel more satisfied in a weakened democracy that allows the government to carry out their favored policies more easily, given the dismantling of checks and balances. Losers, by contrast, feel less satisfaction with a degraded democracy that considerably reduces their political influence and weakens the restraints on a government they oppose. We test this argument based on original public-opinion data collected prior to and during the Israeli government's efforts to undermine democracy by reforming the judiciary in 2023. Indeed, in accordance with our argument, this period shows a widening gap in democratic satisfaction between winners (supporters of the coalition) and losers (supporters of the opposition). We also demonstrate a growing gap between winners and losers in their evaluation of the level and robustness of democracy.

**תפקידם של מדעני.ות מדע המדינה בעת נסיגת דמוקרטיה
גיל טלשיר, האוניברסיטה העברית בירושלים, יעל שומר, אוניברסיטת תל אביב, אוסנת
עקירב, המכללה האקדמית גליל מערבי, לירון לביא, אוניברסיטת בר-אילן, חני לרנר,
אוניברסיטת תל אביב**

חוקר.ות באקדמיה, בירוקרטים ופוליטיקאים.ות מקיימים.ות סוגים שונים של אינטראקציות שבמהותן מתן מידע וייעוץ מקצועי. הספרות המחקרית בחנה את מאפייני האינטראקציות האלה ומידת ההשפעה ההדדית שיש לשלוש קבוצות שחקנים אלה. המחקר הנוכחי בוחן את השאלה מה התפקיד של מדעני.ות מדינה בעת שהמדינה בה הם חיים נמצאת בתהליך של נסיגת דמוקרטיה. בעבר, היו מדעני.ות מדינה שכיחידים פעלו וקידמו נושאים שקשורים למהוה של המדינה, אולם התארגנות של מדעני.ות מדינה ומיסוד ההתארגנות לא נראה או נחקר בעבר.

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

המחקר הנוכחי בוחן את ההתארגנות והפעילות של אנשי ונשות מדע המדינה בישראל החל מינואר 2023, המועד בו הציג שר המשפטים לוי אולמרט את מה שנקרא בפי הממשלה רפורמה משפטית. המחקר בוחן את השאלות איך הופכים את מדע המדינה כדיספלינה שגם מבינה את המצב וגם מנסה להשפיע דרך המחאה? מה ניתן ללמוד מההתארגנות של אנשי ונשות מדע המדינה בישראל לדמוקרטיה אחרות שנמצאות בתהליכי נסיגה? אנו טוענות שהמקרה הישראלי מציג מקרה של הצלחה. אנחנו מציעות מודל להתערבות של מדעני מדינה כאנשי מקצוע כתגובה לאיום קונקרטי על נסיגה דמוקרטית.

Gender and Attitudes on Democratic Backsliding: Voice, Avoidance, and Partisan Cross-Pressures

אלון יקטר, אוניברסיטת תל אביב

Democratic backsliding poses meaningful risks to women's rights and protections and often mobilizes feminist organizations in opposition. However, we know little about gender and broader public opinion about anti-democratic policies. Existing research suggests conflicting intuitions: women typically support more liberal-democratic values than men but are also more politically disengaged and averse to political confrontations and contentious issues. Integrating both perspectives, I argue that women are less supportive of anti-democratic policies yet their expressed objection varies by partisan cross-pressures. Using surveys from backsliding episodes in Poland, Israel, and the US, I show that women who voted for the government are less approving of anti-democratic policies than male co-partisans but mostly through avoidance and disengagement. Conversely, opposition-voting women, who face lower gender/partisan cross-pressures, voice strong objections like co-partisan men. The findings outline gender's influence on public attitudes regarding democratic backsliding and underscore the implications of gender and partisan cross-pressures in divisive contexts.

A2 עמדות, קיטוב והקצנה

יו"ר: סער אלון-ברקת, אוניברסיטת חיפה

בחירה בין המשגות במדע המדינה בעולם פוליטי מדאיג: 'קריטריון הדחיפות'
שירי כהן קמיניץ, האוניברסיטה העברית בירושלים

What criteria should guide political scientists in choosing between alternative conceptions of contested concepts? This paper addresses this question while assuming that the political world we inhabit is fraught with particular challenges.

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

This premise might or might not influence how the question is approached. The paper explores the possibility that the specific problems and challenges of the political world should impact the choice between different conceptions of contested concepts. Furthermore, it suggests that they ought to make a difference. The core proposal, open for discussion, is that when alternative conceptions of a concept perform equally well based on other criteria for evaluating good and useful conceptions (Gerring 2012), their capacity to address the pressing and troublesome aspects of the political world should serve as a significant and legitimate criterion for choosing between them. I call it here 'the urgency criterion'. In the presentation, I will address the challenge of deciding between alternative conceptions of contested concepts, review the existing criteria for evaluating good and useful concepts, and illustrate these criteria using the case of 'political polarization.' I will then discuss the advantages and potential pitfalls of the 'urgency criterion.'

הומוגניות בהצבעה וקיטוב במרחב הגיאוגרפי בישראל בין השנים 1996-2022 בנימין שוורץ, אוניברסיטת בר-אילן, נועם מיכלסון, בנק ישראל

קיטוב פוליטי גאוגרפי מתאר תופעה שבה העדפות פוליטיות מנוגדות נעשות מחולקות לפי ציר גאוגרפי. ישנם שני תנאים הכרחיים לקיומו של קיטוב כזה: האחד, קיומו של קיטוב רגשי ו/או אידיאולוגי בין אלטרנטיביות פוליטיות; השני, מידת ההומוגניות גבוהה של דפוסי הצבעה בתוך יחידות שטח במרחב. המחקר בישראל מצא עדויות לעלייה ברמת הקיטוב הרגשי אולם לא נמצאו עדויות לעלייה ברמת הקיטוב האידיאולוגי. על מנת להשלים את התמונה לגבי קיומו של קיטוב פוליטי גיאוגרפי אנו בוחנים במאמר זה את מידת ההומוגניות בדפוסי ההצבעה בישראל בשנים 1996 עד 2022. לשם מדידת ההומוגניות אנו מפתחים מדד שמתאים למערכת פוליטית רב-מפלגתית ושלווקח בחשבון את הקבוצות הפוליטיות השונות. בהתבסס על נתוני הצבעה ברמת הקלפי הבודדת אנו מוצאים כי מידת ההומוגניות אכן עלתה בשנים אלה, עם קפיצה משמעותית בבחירות לכנסת ה-20 (שנת 2015). כלומר, אופן ההצבעה של תושבים שגרים בסמיכות הופך אחיד יותר על פני הציר הפוליטי ומתרחק מדפוס ההצבעה ברמה הארצית. על ידי שילוב של נתונים סוציו-אקונומיים ברמת האזור הסטטיסטי אנו מוצאים שתופעה זו רווחת בכל השכבות הכלכליות-חברתיות אולם בעיקר בשני קצותיו של הסולם הכלכלי-חברתי. עם זאת, לפי ממצאינו, העלייה בהומוגניות של אופן ההצבעה לא לוותה בעלייה בקיטוב האידיאולוגי, ממצא שמתיישב עם מחקרים קודמים בנושא.

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

קיטוב רגשי ואידיאולוגי בישראל מאז ה-7 באוקטובר עומר יעיר, אוניברסיטת רייכמן

מתקפת הטרור של החמאס ב-7 באוקטובר 2023 הייתה אירוע מכונן, עם השפעות רבות על הציבור הישראלי. עד כה, לא ברור כיצד השתנתה דעת הקהל בישראל מאז ה-7 באוקטובר, ובפרט האם מתקפת הטרור והמלחמה בעזה שפרצה לאחריה השפיעו על רמות הקיטוב הרגשי והאידיאולוגי בחברה הישראלית. מחקרים קודמים שבחנו את ההשפעה של מתקפות טרור ומלחמות על רמות קיטוב, כולל מחקרים מישראל, הראו ממצאים סותרים: מחד, ישנם מחקרים שמצאו שקיטוב, בדגש על קיטוב רגשי, פחת לאחר מתקפות טרור ואירועים ביטחוניים שונים. ומאידך, מחקרים אחרים מצאו שרמות הקיטוב הרגשי לא השתנו לאחר אירועים ביטחוניים או שהקיטוב אף גבר. מחקר זה בוחן כיצד השתנו רמות הקיטוב הרגשי והאידיאולוגי בישראל לאחר ה-7 באוקטובר, בהתבסס על יותר מ-10 סקרי דעת קהל מסוף שנת 2022 ועד אוקטובר 2024, כולל נתונים ממשיבים חוזרים (פאנל). ניתוחים ראשוניים מראים עלייה קלה ברמות הקיטוב הרגשי, כאשר יחסם של ימנים ושל שמאלנים ליריביהם הפוליטיים (שמאלנים וימנים, בהתאמה) הפך עוין מעט יותר ביחס לתקופה שקדמה ל-7 באוקטובר. לצד זאת, לא נמצאו עדויות ברורות לשינוי ברמות הקיטוב האידיאולוגי בכל הנוגע לסוגיות ביטחוניות-מדיניות, לסוגיות של דת ומדינה, או להגדרה עצמית אידיאולוגית.

החברה הפלסטינית בגדה המערבית: ארון והקרבה עצמית יגאל שירי, מרכז המידע למודיעין ולטרור ע"ש מאיר עמית

אנליסטים שואפים לחזות תרחישים עתידיים של הסכסוך הפלסטיני-ישראלי, תוך התרכזות בשאלה האם עלולה לפרוץ אינתיפאדה שלישית בגדה המערבית, והאם הפלסטינים יהיו מוכנים לשלם את עלויות המאבק האלים. מאמר זה מתייחס לארון הפוליטי כגורם המאפשר לנו לצפות את התגובות החברתיות הפלסטיניות כנקודת מוצא. במסגרת המאמר קוימו ראיונות עומק עם 90 תושבי הגדה המערבית המתגוררים באזורים שונים ברחבי הגדה, תוך התמקדות בשישה נושאים מרכזיים: המאבק המזוין נגד ישראל, דמוקרטיה וזכויות אדם, השסע הפנימי של אש"ף-חמאס, רמת החיים, שחיתות ברש"פ וארון פוליטי ברשות. ממצאי המחקר תואמים את תוצאות סקרי דעת הקהל PCPSR של חליל שיקקי שבוצעו בגדה המערבית. אנו מסיקים כי היעדר הדמוקרטיה, השסע הפנימי המתמשך, רמת החיים הנמוכה וגילויי השחיתות השלטונית פוגעים בארון הפוליטי בחברה הפלסטינית. בהתבסס על מחקרים ממקומות אחרים ברחבי הגלובוס, אובדן ארון כזה מונע גיוס של אנשים למאבקים לאומיים. לפיכך, אינתיפאדה חדשה נראית כיום כלא סבירה. עם זאת, הפלסטינים שרואיינו הביעו התנגדות לכיבוש ולהשלכותיו ותמכו במאבק מזוין נגד השלטון הישראלי. תובנה שאינה מעודדת עבור שוחרי השלום במזרח התיכון.

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

A3 טרו, תפיסת איום ועמדות א'

יו"ר: דפנה ריצ'מונד-ברק, אוניברסיטת רייכמן

Exposure to Terrorism: A Potential Pathway to Ingroup Violence in Protracted Conflicts?

טל שאנן, אוניברסיטת חיפה

How does exposure to terrorism in protracted conflicts shape violent intentions toward prominent ingroup members? While most research on political violence during conflicts examines outgroup-directed behaviors, ingroup-directed violence—particularly targeting politicians and public officials—warrants closer study, mainly due to its potential repercussions. Such repercussions include the weakening of social and public resilience as well as compromising the strength and stability of democratic regimes in the midst of protracted conflicts. In a longitudinal study, conducted before (N = 1610) and after (N = 1200) the October 7th terrorist attacks among Israeli Jews, we examined how different forms of terrorism exposure influenced violent intentions toward ingroup figures. We additionally examined the moderating roles of political identity and contextual factors, such as conflict intensity and regime characteristics in the two distinct periods of measurement. The larger overall sample size means we did not have to oversample subgroups in this study. Findings reveal a significant increase in violent intentions among left-leaning Israeli Jews that were exposed to terrorism, while right-leaning respondents exhibited a decrease in such intentions. Interestingly, while substantially different from each other, the impact of specific contextual factors in the different waves of this study appears limited. Such finding potentially underscores the influence of protracted conflict conditions over specific situational contexts in shaping radical, antisocial behaviors. These findings offer a novel perspective on authoritarian tendencies within left-leaning political groups during conflicts, a realm widely underexplored in authoritarianism-related literature. Potential applications for this study include public policy formation and clinical interventions during protracted conflicts. Moreover, the findings from our study offer a more nuanced understanding of the complex nature of exposure to terrorism and political violence in such frameworks.

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

From Threat to Action: Exposure to Terrorism and Collective Action

ג'וליה דל בלו, אוניברסיטת חיפה

How does exposure to terrorism shape citizens' willingness to engage in collective action against their government, and what psychological mechanisms drive these intentions? Prior research has extensively examined how exposure to terrorism influences political behaviour, often highlighting its role in heightening perceptions of threat. However, while studies on the precursors of collective action during conflict emphasise the critical role of emotions—such as anger, hatred, hope, and fear—they often overlook the impact of threat perception as a driver of both violent and non-violent collective action. This study addresses this gap by examining how perceived threat mediates the relationship between exposure to terrorism and the willingness to engage in collective action against the government. Conducting a two-wave survey among Israeli participants before (N=1651) and after (N=1200) the October 7, 2023, terrorist attacks, we propose that realistic threat perception mediates this relationship. Our findings enhance understanding of the psychological mechanisms underlying collective action and provide insights into the implications for conflict-affected democracies. These results illuminate how terrorism exposure shapes political dissent and underscores the complex interplay between public perceptions and democratic governance in times of conflict.

Terrorism Denial and Terrorism Remembrance in Times of Crisis

לב טופור, המכללה האקדמית תל אביב-יפו

The phenomenon of terrorism denial, particularly in the context of Jewish victims, has long been a tool for political manipulation and ideological warfare. In the wake of the October 7, 2023, terrorist attack by Hamas, a wave of denials, justifications, and reframing emerged in certain media, political, and activist circles. This research explores the concept of “terrorism denial,” wherein actors downplay or outright deny acts of terror, often leveraging antisemitic tropes, and contrasts it with “terrorism remembrance,” which seeks to preserve the memory and reality of such violence amidst political pressure to rewrite or minimize events. By analyzing historical and contemporary examples of terrorism denial—from the Holocaust to modern antisemitic attacks—this paper examines how denial functions during times of crisis. It also explores the role of terrorism remembrance in upholding justice, accountability, and collective memory. The study proposes that denial and remembrance are not just competing narratives

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

but reflect deeper ideological battles over truth, responsibility, and victimhood. The findings highlight the implications for Jewish communities worldwide, as well as broader global responses to terrorism, truth distortion, and the politicization of violence. This research aims to contribute to the discourse on how societies confront terrorism, navigate crises, and maintain ethical historical narratives amidst challenges to truth.

Direct and Indirect Exposure to Terror and Political Trust. The Moderating Role of Artificial Intelligence in Surveillance: An Exploratory Study Post October 7 Terror Attacks in Israel

שרון מצקין ודפנה קנטי, אוניברסיטת חיפה

How do direct and indirect exposures to terror shape political trust in government, police, and security agencies, and how is this relationship influenced by support for artificial intelligence (AI) in surveillance efforts? Drawing on theories of trust and policy preferences following terror attacks, this study explores the intersection between exposure to terror and attitudes toward emerging technologies in governance. Following the 7/10 terror attacks in Israel, a survey conducted among Jewish Israelis examines how perceptions of AI-based surveillance impact the link between exposure to terror and trust in government and security institutions. Results show that positive perceptions of AI's effectiveness enhance trust in these institutions among those personally exposed to terror, whereas negative perceptions, particularly of AI in surveillance, erode trust among those indirectly exposed. These findings reveal the pivotal role of emerging technologies in shaping public trust and AI-specific use cases in governance.

A4 פוליטיקה של מדיניות חברתית

יו"ר: איה שושן, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

מדיניות העסקה מרחוק של נשים הרות ולאחר חופשת לידה: ממצאי מחקר והמלצות לאור שינויים בעולם העבודה

נטע כהן, מיכל גרוס ואביב קדרון, המכללה האקדמית עמק יזרעאל

מטרת המחקר: המעבר לעבודה מרחוק התרחב באופן משמעותי מאז פרוץ מגפת הקורונה. למרות זאת, המחקר על עבודה מרחוק של עובדות הרות ולאחר חופשת לידה עדיין מוגבל. המחקר הנוכחי מציע מודל חדשני לניתוח השפעת הקשר בין תפיסת ניהול ארגוני תומך במשפחה ואפליה עקב הריון על כוונות עזיבה, בתיווך של הפרת חוזה הפסיכולוגי ואמון

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

ארגוני. מטרת המחקר היא לנתח את מודל המחקר בקרב עובדות הרות ולאחר חופשת לידה המועסקות בעבודה מרחוק או היברידי.

קונטקסט מחקרי: שיעור הפריזון בישראל הוא הגבוה במדינות המפותחות ועומד על 3 ילדים לאישה. יחד עם זאת, דוח נציבות שוויון הזדמנויות בעבודה (2023) מצביע על עלייה בולטת בתביעות לאפליה בהריון (17%) בהשוואה לשנה הקודמת (13%). כמו כן, שיעור התביעות לאפליה בהריון הגיע לרמה הגבוהה ביותר מאז הקמת הוועדה. בסקר של המכון הישראלי לדמוקרטיה (2023) 68% מהנשים ציינו שהן רוצות לעבוד יותר ימים מהבית, בעיקר עובדות עם ילדים מתחת לגיל 12.

שיטת המחקר: המחקר נערך באמצעות סקר מקוון בשתי נקודות זמן, וכלל 406 נשים הרות או אחרי חופשת לידה שעבדו מרחוק או בהסדר היברידי בארגונים בישראל. הסקר התבסס על כלי מחקר תקפים ומהימנים.

ממצאים ותרומת המחקר: למחקר זה מספר תרומות משמעותיות: ראשית, מחקר זה תורם לספרות על מגדר באמצעות סינתזה ברמת מיקרו של היסודות התיאורטיים של התיאוריה של ארגונים מגדריים ותיאורית הגבולות עבודה-משפחה. שנית, למרות שפע המחקרים על החוזה הפסיכולוגי, המחקר הנוכחי הוא הראשון שבוחן את השפעת הקשר בין ניהול תומך במשפחה ואפליה עקב הריון לבין הפרת החוזה הפסיכולוגי. הממצאים על שני קשרים ישירים אלו בתנאי עבודה מרחוק או היברידי בקרב עובדות הרות ואחרי חופשת לידה הם ייחודיים. שלישית, מחקר זה מבדיל את עצמו ממחקרים קודמים על כוונות עזיבה על ידי זיהוי הפרת החוזה הפסיכולוגי ואמון ארגוני כגורמים מתווכים עוקבים בין ניהול תומך במשפחה ותפיסת אפליית עקב הריון המובילים לכוונות עזיבה של עובדות הרות ואחרי חופשת לידה.

המלצות למדיניות: ממצאי מחקר מובילים לקווי המדיניות הבאים: ברמה הארצית, קביעת מדיניות ותחיקה להעסקה גמישה לנשים הרות ו/או לאחר חופשת הלידה עשויה לסייע לשמירת רצף תעסוקתי ולהפחתת פיטורים או התפטרות בתקופות אלה. ברמה הארגונית, מדיניות ידידותית למשפחה עשויה להיות יעילה במידה וארגונים מגדירים מחדש את יחסי העבודה שלהם כדי ליצור סביבת עבודה תומכת לנשים הרות ולאחר חופשת לידה.

The Welfare Consequences of Political Rivalry in a Polarized Era

גל ביטון, אוניברסיטת תל אביב וקלרטה טרגר, University of Toronto

Affective polarization—interpersonal animus between political rivals—is a growing global concern. Existing research shows it affects apolitical domains, influencing residential, relational, financial, and labor market choices. This study explores the spillover of affective polarization to another apolitical domain: welfare provision. We examine whether political biases shape perceptions of welfare deservingness, typically guided by effort cues and political ideology. Using the Israeli 2023 judicial reform crisis as a case study, we conducted a pre-

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

registered experiment among Israelis, manipulating the effort cues and political affiliations of hypothetical welfare recipients. Our findings show that while motivated recipients are generally seen as more deserving, political biases significantly skew these evaluations. Out-group recipients are viewed as less deserving than in-group members. Additionally, motivation bears a higher reward for recipients absent political cues, as compared to both in- and out-group motivated recipients. This study extends our understanding of affective polarization's spillover effects, highlighting the societal risks of escalating political divisions.

החולייה החסרה - השפעת הלקוח על מיצוי זכויות חברתיות שי אלון, האוניברסיטה העברית בירושלים

ההרצאה תציג מחקר שנערך במסגרת עבודת דוקטורט, ותציע גישה תיאורטית חדשה לבחינת אי-מיצוי זכויות סוציאליות, תוך דגש על תפקידו האקטיבי של הלקוח (האזרח) בתהליך זה. בעוד שמודלים קודמים מתייחסים ללקוח כפסיבי, המחקר הנוכחי טוען כי יש לראות בו גורם בעל פוטנציאל השפעה משמעותי על הדרג המינהלי ועל מעצבי המדיניות. תיאוריית המחקר גורסת כי הפעלת לחץ מצד לקוחות על גורמי ממשל, במישרין או בעקיפין, יכולה להוביל להגברת מאמצי המימוש ולצמצום חסמים מנהליים שעומדים בפני זכאים. לצורך בחינת ההיפותזה, המחקר יערוך ניתוח אמפירי על מיצוי הנחות ארנונה בישראל. המיקוד הוא על אינטראקציות בין שלושה שחקנים: לקוחות, דרג מינהלי ודרג פוליטי מקומי. תהליכים אלו ייבדקו באמצעות ראיונות עם 75 בעלי תפקידים בכירים (מנהלי גבייה וגזברים) ברשויות מקומיות שונות, תוך בדיקת מידת ההשפעה של לקוחות על קבלת ההחלטות.

ממצאים ראשוניים מראים כי ברשויות מקומיות רבות, הדרג המינהלי פועל במתכונת המקדמת מיצוי זכויות, כמו למשל באמצעות שיפור נגישות, תהליך דיגיטציה והקלות מנהליות בתהליך הבקשה להנחות. עם זאת, קיימות רשויות שבהן חסמים מנהליים נשמרים, לעיתים בשל תפיסת הלקוח כ"מתחמק" או "רמאי". המחקר מציע שהלקוח יכול לשנות את מאזן הכוחות לטובתו באמצעות לחצים ישירים או עקיפים על הדרג הפוליטי, אשר שואף לשמור על קשר טוב עם התושבים.

התרומה התיאורטית והפרקטית של המחקר צפויה להרחיב את ההבנה בספרות על נטל מינהלי ועל מדיניות סוציאלית, תוך בחינת השפעת האזרח על עיצוב המדיניות.

Social Equity in Public Administration: Lessons from the Street-Level

אופק אדרי-פאר וניסים כהן, אוניברסיטת חיפה

What factors influence street-level bureaucrats' (SLBs) tendency to promote social equity and how do they do it? Social equity is one of the four pillars of

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

public administration. It has been studied extensively, due to the important role of public administrators in correcting instances of unfairness and injustice and ensuring long term socially equitable governance.

SLBs are frontline workers of the public sector who use their discretion to influence policy outcomes. Social equity is often regarded as a potential outcome of their use of discretion and their coping strategies. Previous research has established that SLBs either reproduce social inequity or try to reduce it. However, why and how they engage in such activity remains systematically unstudied.

Our goal is to understand what SLBs believe can and should be done in the face of social inequities. We will investigate how their organization supports or deters their attempts at mitigating social inequities, and how they cope with the emotional demands of the mismatch between the practices they are required to follow and the everyday struggles of their clients.

Using qualitative methods and based on grounded theory analysis, we explore this topic using a sample of three types of street-level professions: police officers, teachers and social workers in Israel. Thus, we will demonstrate how street-level workers and their organizations differ in their tendency to combat social inequities.

Our preliminary findings suggest that SLBs mainly use coping mechanisms such as rule bending and use of personal resources to promote social equity in their interactions with clients. Thus, they often "go around" or even outside the system to help their clients in need. Moreover, we find that their organizations rarely actively discuss concepts of equity or even equality. Instead, we found that the decision to promote social equity is a result of an interesting type of representative bureaucracy that is based on shared lived experiences with clients.

We hope to contribute to the literature by demonstrating the factors that shape SLBs' tendency to promote social equity and learn more about how different organizational conditions play a role in the ways SLBs exercise their discretion.

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

A5 זהויות ועמדות

יו"ר: שרון חלבה-עמיר, אוניברסיטת בר-אילן

People Against the Demos? Mobility, Rootedness, and Democratic Trade-Off Preferences: Insights from Public Opinion in Israel

ברק צור, אוניברסיטת תל אביב

Does the mere option to migrate shape the political behaviour of those who stay in their home country, and if so, in what way? Recent literature has argued that globalization created unequal opportunities for individuals to move beyond national borders. While those who possess easily transferable capital, skills, and cultural habits enjoy greater mobility, others remain 'stuck' within their national borders as they possess resources tied to specific local contexts. Moreover, this tension between mobility and rootedness is theorized to shape citizens' preferences over democratic trade-offs: mobile individuals are often associated with a cosmopolitan ideology that prioritizes liberal democratic principles, whereas rooted individuals tend to align with a communitarian ideology that emphasizes popular sovereignty as the primary democratic principle. To date, this view remains largely theoretical. One of the main empirical challenges lies in the difficulty of accurately measuring mobility. Thus, the empirical evidence that mobility—or the option to migrate—shapes individuals' political views and preferences is anecdotal and lacks validation through large-scale public surveys.

This paper addresses this gap by empirically examining the relationship between mobility and democratic trade-off preferences. It utilizes data from the DEMOTRADEOFF survey conducted in Israel in May 2024, which captures individuals' democratic preferences alongside measures of 'objective mobility' (such as holding dual citizenship) and 'perceived mobility'. Israel makes a compelling case study due to its substantial population of bi-national citizens and knowledge workers, which arguably provide accessible migration opportunities for many of its citizens. Moreover, the juridical reform proposed by Israel's right-wing government in November 2022 provoked a large public debate on the principles of democracy, making this issue particularly salient within the national discourse shortly before the survey's fieldwork.

Preliminary findings indicate that mobility plays a significant role as a determinant of democratic preferences. Even after controlling for sociodemographic factors such as education, age, and social status, individuals

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

who perceive themselves as mobile are more likely to support liberal democratic principles over communitarian ones.

COVID-19 Vaccination - A Case of Political Affiliation? A Comparison of the Association between Political Affiliation and Vaccination in the USA, the UK, and Israel

שרון חלבה-עמיר, אוניברסיטת בר-אילן ויונתן עמיר, אוניברסיטת סנטיאגו דה קומפוסטלה

Background: The COVID-19 pandemic unveiled the growing politicisation of science and vaccination. Public health measures and vaccinations have become polarising political topics in the US, with studies indicating that conservatives and Republicans are less inclined to trust science and public health officials. This has been fueled by conspiracy theories and misinformation promoted by former president Trump, mainstream conservative media, and right-wing influencers. In the UK, political affiliation did not show a significant link with vaccination. In Israel, some evidence suggests that vaccination rates were higher among supporters of the ruling political party.

Aims: To assess the association between political association and vaccination rates in the US, UK, and Israel.

Methods: A systematic literature review was conducted. Bibliographic searches were conducted in Ovid Medline and Web of Science between 2020 and 2024. All studies reporting data on the association between voting and vaccination rates in the US, the UK and Israel during that period were included. Data was analysed using a meta-analysis conducted in SPSS V29 and a narrative synthesis.

Findings: The systematic search retrieved 109 studies, of which 17 complied with inclusion criteria. Of the 17 included studies, 14 assessed the association between political affiliation and vaccination in the US, two in the UK, and one in Israel. Thirteen studies assessed only self-vaccination, 3 assessed only vaccination of children under care, and one assessed both. Meta-analysis of 7 and 4 studies demonstrated that political affiliation was significantly associated with self-vaccination and under-care vaccination in the US, respectively. Democrats were four to five times more likely to vaccinate than Republicans. In the UK and Israel, no clear association was found.

Conclusions: While imperfect, the statistical analysis affirms the connection between political affiliation and vaccination probability in the US, consistent with current scholarly works. Although data is scarce, findings from the UK, Israel, and

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

Europe imply that the dichotomy of left and right politics may not be a key determinant of disparities in vaccination and health behaviours, contrasting with the American context.

A6 פוליטיקה מקומית

יו"ר: יעל שמריהו ישורון, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

Actionable Strategies for Trust-Building: Empowering Minority Local Governments to Engage Citizens through Collaborative Safety Initiative

ג'ואד אבו יונס, אוניברסיטת חיפה, אנה אוסטר, המכללה האקדמית עמק יזרעאל, איתי בארי, אוניברסיטת חיפה

המחקר עוסק בשביעות רצון של המיעוט הערבי משירותי הביטחון שמספקות הרשויות המקומיות בישראל, ובוחן כיצד שביעות רצון זו משפיעה על רמת האמון ברשויות המקומיות. המחקר מתמקד בעיקר בקהילות הערביות בישראל, אשר מהוות 21% מהאוכלוסייה, וסובלות מרמות פשיעה גבוהות במיוחד בהשוואה לאוכלוסייה היהודית. המחקר שואף להבין כיצד שביעות הרצון משירותי הביטחון משפיעה על תחושת האמון, תוך בחינת גורמי תיווך כמו תחושת הביטחון האישית והקהילתית, ושיתוף פעולה בתהליכי קבלת החלטות. לצורך המחקר, נדגמו 201 נבדקים משתי רשויות ערביות בצפון ישראל – סח'נין ועראבה. מתוך כלל הנבדקים, 63 נבדקים השתתפו באופן פעיל בתוכניות שיתוף פעולה של הרשות המקומית, כמו תוכנית "עיר ללא אלימות" והתוכנית למניעת אלימות, סמים ואלכוהול, בעוד שיתר הנבדקים (138) לא היו מעורבים בתוכניות אלה. שיטת המחקר משלבת בין מתודולוגיה כמותית לבין אלמנטים איכותניים. הנתונים הכמותיים נאספו באמצעות שאלונים שעסקו בשביעות רצון משירותי הביטחון, תחושת הביטחון האישית והקהילתית, ורמת האמון ברשויות המקומיות. בנוסף, נערכו ראיונות עם מומחים וגורמים המעורבים בתוכניות שיתוף הפעולה, במטרה להעמיק את הבנת הממצאים. בנייתו הנתונים נעשה שימוש במודלים סטטיסטיים מורכבים על מנת לבחון את הקשרים בין המשתנים. תחושת הביטחון האישית והקהילתית מתפקדת כמתווך בין שביעות הרצון משירותי הביטחון לבין האמון ברשויות המקומיות – כלומר, ככל ששביעות הרצון גבוהה יותר, כך עולה תחושת הביטחון, ובתורה תחושת הביטחון מגבירה את האמון. בנוסף, נבחן תפקיד שיתוף הפעולה כמתערב בקשר בין שביעות הרצון לתחושת הביטחון, כאשר שיתוף הפעולה מחזק את הקשר ומעצים את ההשפעה הכוללת של שביעות הרצון על האמון ברשויות המקומיות. המחקר מצא כי קיימת השפעה משמעותית של שביעות הרצון משירותי הביטחון על רמת האמון ברשויות המקומיות. ככל ששביעות הרצון משירותי הביטחון הייתה גבוהה יותר, כך עלתה תחושת הביטחון האישית והקהילתית של התושבים, ובתורה, תחושת הביטחון הגוברת תרמה להעלאת רמת האמון ברשויות המקומיות. בנוסף, נמצא כי שיתוף הפעולה של התושבים בתוכניות הביטחון, כמו "עיר ללא אלימות" והתוכנית למניעת אלימות, סמים

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

ואלכוהול, מחזק את הקשר בין שביעות הרצון לתחושת הביטחון. המשתתפים בתוכניות השיתוף דיווחו על רמות גבוהות יותר של ביטחון אישי וקהילתי, מה שהוביל להעלאת רמת האמון ברשויות המקומיות לעומת נבדקים שלא היו מעורבים בתוכניות אלה.

Mixed and worried? Examining the association between locality type and worrying about social phenomena in Arab citizens of Israel

נוהאד עלי, המכללה האקדמית גליל מערבי, דניס רוזנברג, האוניברסיטה העברית בירושלים

This study examined the association between the type of locality ethnic minorities reside in and their worrying about social phenomena through the lens of the social capital theory. The study aimed to show that worry profiles, as well extent of being concerned about various social phenomena, are not the same for minority residents of ethnically homogeneous and ethnically heterogeneous localities. Moreover, the main assumption was that residing in heterogeneous locality corresponds to an increase in concerns about social phenomena. The data were obtained from the Personal and Community Safety Index Survey which was conducted among the Arab citizens of Israel in 2020 (N = 947). The data were analyzed using multinomial and linear regression models. The results show that residing in ethnically mixed localities was associated with having a highly worried profile. Residing in mixed localities also related to greater worry about the general social and violence-related phenomena. On the contrary, residing in mixed localities was unrelated to worry about political phenomena. The results largely support the social capital theory. The results suggest that residing in ethnically homogeneous localities plays a protective role with respect to being concerned about social phenomena. The results imply that public decision-makers should develop long-term plans to reduce worry levels in minority residents of ethnically mixed localities which will include providing tailored services, fighting against violence, and informing about the proposed solutions for each phenomenon of concern.

Decision-Making Transparency in Local Government

מרגריטה ברר, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

Democratic countries recognize transparency as a crucial component of governmental accountability. As such, members of the Organization for Economic Co-operation and Development (OECD) have adopted regulations or legislation to promote transparency. However, despite the popularity of

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

transparency in public discourse, research on transparency in the municipal sector remains limited and incomplete.

This study evaluates local governments' multi-member decision-making transparency and creates a model that addresses the relationship between decision-making transparency and informed decisions. In local government authorities, there is not a single decision-maker; rather, the entire team participates in the decision-making process. Therefore, in the current context, decision-making is a multi-member decision-making process. The research employs a mixed-methods approach, incorporating both quantitative and qualitative research elements. The method includes semi-structured, in-depth interviews, document analysis, and the administration of electronic surveys. This study aims to evaluate decision-making transparency, informed decisions, the number of participants, and the need for technology during the decision-making process for major events. There are four decisions associated with two events: organizing a sports event and a household waste separation event in the local authority. These variables were evaluated using a sample of 33 to 69 officials from a population of 257 local authorities and their municipal corporations, obtained through electronic surveys.

Preliminary results suggest that decision-making transparency positively influences informed decisions. Furthermore, in terms of moderating effects, this research indicates that the moderators do partially impact the relationship between decision-making transparency and informed decisions. Additionally, the findings suggest similarities and differences in the decision-making process for the decisions made during the main events, but this finding requires further analysis.

Navigating Political Voice and Economic Interests During Times of War and Conflict: Mobilization of Minority Urban Entrepreneurs in the U.S. and Israel

יעל שמריהו ישרון, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

Political science scholars have extensively examined the relationship between regime responses, societal tolerance for minority rights, and the levels of protest, mobilization, and political voice among minorities. While much of the literature focuses on overt repression mechanisms and conditions at the national level, this research shifts attention to local urban business settings, exploring the socio-economic mechanisms of repression and mobilization that affect minority entrepreneurs. This study investigates how opportunities and risks in specific

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

economic-political environments influence minority mobilization and expressions of political voice, particularly during periods of conflict and war. The research addresses two main questions: 1) How do specific combinations of costs, benefits, and interests shape the mobilization and political voice of minority entrepreneurs at the local business level across different political-regime contexts? 2) What patterns of activism emerge among minority entrepreneurs based on their perceptions of the risks and benefits associated with mobilization in diverse political and economic environments? The research focuses on Latino entrepreneurs in Barrio Logan, Southern California, USA, and Arab entrepreneurs in Old Acre, Israel, utilizing in-depth interviews, observations, and document analysis. Findings show that the political voice of Latino entrepreneurs in Southern California becomes a marketable product that supports urban growth, leading them to mobilize through separatist and cooperative pathways. In contrast, Arab entrepreneurs in Old Acre in Israel avoid political expression due to perceived economic risks amidst ongoing conflict and an ethnocratic regime, adopting cooptation strategies and covert mobilization. Findings highlight the interplay between regime context, repression, political tolerance, and minority mobilization, showing how minority entrepreneurs convert economic power into political voice differently based on their socio-political environments.

A7 תקשורת פוליטית

יו"ר: אלון צויזנר, אוניברסיטת חיפה

מתמודדות כותבות ובוכות: ניהול קמפיין בחירות במהלך מלחמה - מסגרות שיח בדפי הפייסבוק של חברות מועצה ברשויות המקומיות יהודית חפץ ושרון חלבה-עמיר, אוניברסיטת בר-אילן

בשלוש השנים האחרונות אנו עוקבות אחר פעילותן הציבורית של חברות מועצה ברשויות המקומיות. המדגם הנבחר כולל 26 חברות מועצה מרשויות מקומיות ברחבי הארץ, המייצגות אשכולות סוציו-אקונומיים מגוונים, ומכהנות מ-2018; וזאת באמצעות דפי הפייסבוק הציבוריים שלהם.

בסוף חודש אוקטובר 2023, אמורה היתה להתקיים מערכת הבחירות לרשויות המקומיות. במהלך חודשי קיץ 2023, ובמקביל לפעילותן השוטפת ניהלו חברות מועצות מקומיות קמפיין בחירות פעיל בדפי הפייסבוק שלהן. בעקבות טבח אוקטובר ומלחמת חרבות ברזל נדחו הבחירות בארבעה חודשים לסוף חודש פברואר 2024.

תקופה זו מציבה את חברות המועצה בפני מספר אתגרים משולבים: הן לא רק מתמודדות

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

בבחירות, הן גם אזרחיות במדינה במלחמה, על כל ההקשרים החברתיים והמשפחתיים הנובעים מכך והן חברות מועצה בערים המצויות במצב חירום ודורשות שינוי והססת המשאבים והקשב.

מחקר זה המצוי בעשייה, בוחן את מסגרות השיח של חברות המועצה המתמודדות בבחירות בתקופה שלאחר פרוץ המלחמה ועד למועד הבחירות במטרה לבדוק כיצד משפיעה המלחמה על ניהול הקמפיין ועל ניהול התקשורת הציבורית בפייסבוק וזאת באמצעות ניתוח תמטי של פוסטים. כבר בשלב זה ניתן לזהות מספר מגמות.

1. עיסוק בלאומי מעבר לעיסוק במקומי כמו גם שילוב בין שני הרבדים
2. ניהול שגרת מלחמה עירונית
3. רפלקציות על המצב
4. הידרשות לפן האנושי והאמהי

הטיה פוליטית בסיקור המחאה נגד החקיקה לשינוי מערכת המשפט בישראל 2023 דורון שולצינר, המרכז האקדמי הרב תחומי ירושלים

מחקר זה בוחן את הטיית התקשורת בישראל ביחס לאופן סיקור המחאה נגד השינויים במערכת המשפט בשנת 2023. המחקר סוקר כמעט את כל כלי התקשורת בשפה העברית ומנסה לסווגם לפי מידת ההטיה הפוליטית שלהם. המסגרת התיאורטית מעמידה למבחן ובונה על מחקרים קודמים בנושא הטיה פוליטית בסיקור תקשורתי. המחקר בוחן הטיה פוליטית בסיקור לפי שכיחות השימוש בביטויים המזוהים עם סיקור שלילי וסיקור חיובי של המחאה נגד השינויים שקידמה הקואליציה בשנת 2023 לשינוי מערכת המשפט בישראל. המחקר משלב שיטות כמותניות ושיטות איכותניות ובדק את המתאם ביניהן. המחקר מציע מסגרת לאפיון מידת ההטיה של כלי תקשורת לפי מספר האיטמים בהם השתמשו בביטויים שליליים מצד אחד וחיוביים מצד שני ביחס למחאה ביחס לגודל כלי התקשורת.

המחקר מתבסס על נתונים מחברת התקשורת יפעת אשר סוקרת את כלי התקשורת בישראל. חברת יפעת סיפקה לחוקר נתונים על כלי התקשורת בשפה העברית, הערבית והרוסית (ינואר-אוקטובר 2023). בשלב הראשון, המחקר מתמקד בתקשורת בשפה בעברית (ובהמשך גם בשפה הערבית והרוסית). הנתונים למחקר כוללים את מספר האיטמים (כתבות טלוויזיה, רדיו, ועיתונות) בהם הופיעו מושגים אשר מזוהים עם סיקור חיובי או שלילי של המחאה נגד השינויים במערכת המשפט והשיוך שלהם לכלי תקשורת שונים. למשל, המחקר בודק את מספר האיטמים בהם הופיעו הביטויים "מחאות השמאל" ו"מפגיני השמאל" לפי "האידיאולוגיה החדשותית" של כלי התקשורת השונים. המחקר מסווג את כלי התקשורת למספר סוגים: כלי תקשורת של המגזר הדתי-לאומי, כלי תקשורת חרדים, כלי תקשורת חילונים שנוטים ימינה, כלי תקשורת מרכזיים (ממלכתיים), וכלי תקשורת שנוטים שמאלה (ראו פירוט לפי סוגים בגרפים למטה). המחקר בודק האם שכיחות האיטמים עם ביטויים המזוהים עם סיקור חיובי או שלילי אכן שונה בכלי התקשורת בהתאם לסיווג

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

"האידיאולוגיה החדשותית" שלהם. הניתוח לוקח בחשבון את גודל כלי התקשורת בהתאם למספר העיתונאים העובדים בכלי התקשורת ומספר כולל של האיטמים שכלי התקשורת הפיקו.

ניתוח כללי של כלי תקשורת המזוהים יותר עם הימין (דתי-לאומי, חרדי, וימין חילוני), מעורב (כלי תקשורת מרכז וכלי תקשורת ציבוריים), וכלי תקשורת המזוהים יותר עם השמאל (לדוגמה, Ynet, הארץ, ערוץ 13, ערוץ 12) מעלה כי יש מתאם בין האידיאולוגיה החדשותית המשוערת של כלי התקשורת ומידת השכיחות של המושגים. ניתן לראות כי כלי תקשורת עם אידיאולוגיה חדשותית הנוטה לימין השתמשו יותר בביטויים שליליים לתיאור המחאה נגד השינויים במערכת המשפט, כגון "הפגנות השמאל" ו"מחאות השמאל", "הפרות סדר", ו"שורפי אסמים, שורפי כבישים, וחוסמי כבישים". כלי התקשורת עם אידיאולוגיה חדשותית הנוטה לימין השתמשו גם יותר בביטוי "רפורמה משפטית" לתיאור היעד שאליו מתנגדים המוחים (בניגוד למושגים "הפיכה משטרית" ו"מהפכה משפטית").

A8 פוליטיקה בין לאומית של משאבים

יו"ר: רועי קיבריק, המכללה האקדמית עמק יזרעאל

From Oil to Renewables: China's Unique Role in GCC Energy Transition

מרדכי חזיזה, המכללה האקדמית אשקלון

This study examines the evolving relationship between China and the Gulf Cooperation Council (GCC) states in the context of the global energy transition. The study explores China's unique role in clean energy supply chains and how its strategic investments in the Gulf facilitate this shift. It highlights how Chinese companies have expanded from supplying renewable energy components to becoming investors and project developers, thereby fostering deeper economic ties with GCC states. This collaboration is pivotal for both regions, providing the GCC states with essential technology and investment to support their renewable energy goals while allowing China to secure critical energy partnerships. The study argues that despite the GCC states' push for net-zero emissions, fossil fuels will remain part of the energy mix and the Sino-GCC partnership, necessitating a balanced approach that includes integrating clean technologies.

אנרגיה סולארית כביטחון לאומי בסכסוך הישראלי-פלסטיני

עילי רטיג, אוניברסיטת בר-אילן

טכנולוגיות סולאריות להפקת חשמל מאנרגיית השמש הפכו לחלק בלתי נפרד מהסכסוך הישראלי-פלסטיני בשני העשורים האחרונים. מחקר זה בוחן כיצד מקבלי החלטות בשני צידי הסכסוך משתמשים בפרויקטים להתקנת מערכות פוטו-וולטאיות (PV) על-מנת לקדם

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

מטרות של ביטחון לאומי, לעיתים על חשבון יעדים כלכליים או סביבתיים אחרים. תיעדוף זה בא לידי ביטוי בסוג הטכנולוגיה המותקנת בפרויקט, גודל הפרויקט, מיקומו, וזהות המממנים שלו. עבור שני הצדדים, פאנלים סולאריים משרתים שלוש מטרות ביטחוניות עיקריות: (1) ביזור מערכות להפקת חשמל על-מנת למנוע חבלה מכוונת על-ידי רקטות (בצד הישראלי) או הפצצות של חיל האוויר (בצד הפלסטיני), (2) הפחתת התלות ברשת חשמל לאומית משותפת על-מנת לקדם עצמאות ריבונית, (3) ביסוס תביעות ריבוניות מתחרות בשטחים שנויים במחלוקת, בעיקר בשטחי C של הרשות הפלסטינית, באמצעות "תפיסות קרקע" אסטרטגיות על ידי חוות סולאריות. מחקר זה טוען כי בעוד סכסוכים טריטוריאליים מתוארים לעיתים קרובות בספרות כגורמים המעכבים אימוץ של טכנולוגיות לאנרגיה מתחדשת, המקרה של הסכסוך הישראלי-פלסטיני מדגים כיצד מאבק לאומי יכול להפוך למניע משמעותי לאימוץ מהיר של חדשנות בטכנולוגיה סולארית מבוזרת. עם זאת, מסקנת המחקר היא שעדיין קיים פער גדול בין היתרונות הביטחוניים והפוליטיים המיוחסים לטכנולוגיות סולאריות לבין המגבלות הנוכחיות של הטכנולוגיה לעמוד בציפיות הללו.

A9 Cities and the Environment: Local Challenges, Global Dynamics

יו"ר: קים נח, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
מגיב: ניר ברק, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

Contesting the Streets: The Case of the C9 Cycleway in Chiswick, West London Dr. Yonat Rein-Sapir, UCL – University College of London / Technion – Israel Institution of Technology

The planning and implementation of cycle projects often face significant resistance, reflecting diverse and sometimes conflicting viewpoints. This research investigates the C9 cycleway on Chiswick High Road, west London, which has been met with contestation over the use of street space. This study addresses two key research questions: (1) How do different actors perceive the planning and implementation of the C9 cycleway? (2) What themes and discourses arise from both the proponents and opponents in support or opposition to the project?

Seventeen in-depth interviews were conducted with key stakeholders, including transport planners, politicians, local businesses, and residents, to understand differing perspectives on the project's objectives, design, and impacts. The research explores these contestations through the spatial triad framework (Lefebvre, 1974), highlighting the tensions between conceived, perceived, and lived spaces. Key themes emerge, such as the local versus strategic role of the street, ownership of public spaces, political dynamics, public participation, and

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

the evaluation of outcomes. By comparing the viewpoints of project proponents and those experiencing the implementation, this study reveals the need for a more participatory and deliberative approach in transport and urban planning. The findings suggest that addressing these differing subjectivities, can mediate public resistance, which is crucial to successfully implementing new projects such as cycle-ways, particularly in contested urban environments. The findings contribute to the broader discussion on sustainable urban mobility and the challenges of achieving equitable street space allocation in cities.

כמה טוב שבאת הביתה? שביעות רצון ממקום המגורים וחשיבותם של היבטים סביבתיים

אור קרסין ושולה גולדן, המרכז למחקרי סביבה וקיימות, האוניברסיטה הפתוחה

רשויות מקומיות אחראיות למדיניות ותוכניות בתחומים שונים הקשורים לאיכות חיים וקיימות. רשויות רבות מסביב לעולם נעזרות בסקרי דעת קהל כדי לבדוק את רמות שביעות הרצון של תושבים בנוגע לנושאים שונים, לתעדף משאבים בין תחומים ואוכלוסיות, ולהעריך את איכות הביצוע של הרשות. שיטה זו של השקעה ציבורית מבוססת נתונים אינה רווחת בקרב רשויות בישראל. מחקר זה, המתבסס על נתוני הסקר החברתי של הלמ"ס משנות 2014 ו-2021, מבקש לבדוק מהם הגורמים המשפיעים ביותר על הסיכוי להיות שבע רצון ממקום המגורים, ומה משקלם של נושאים סביבתיים בתוך כך. ניתוח הנתונים התבסס על גרסיה לוגיסטית של חמש קטגוריות של משתנים הכוללות משתני רקע סוציו-דמוגרפיים, משתני איכות סביבה, בטחון אישי, יחסי קהילה ותחבורה. מהמחקר עולה כי משתני הסביבה, ובפרט ניקיון המרחב הציבורי ואיכות השטחים הפתוחים, הם המנבאים החזקים ביותר של שביעות רצון כללית ממקום המגורים בישראל. משתנים דומיננטיים נוספים היו תחושת בטחון אישי וקשרי שכנות בין תושבים. עוד נמצא כי גישה לתחבורה ציבורית הם גורמים שהקשר בינם לבין הסיכוי להיות שבע רצון ממקום המגורים, חלש. המחקר מציע הסברים לממצאים וכולל המלצות מעשיות למקבלי החלטות בשלטון המקומי בנוגע להתאמת השקעה הציבורית באופן שיחזק תחומים המאופיינים בחשיבות מוסקת גבוהה ושביעות רצון נמוכה, אך לא יזניח תחומים בעלי חשיבות לאינטרס הציבור (כגון תחבורה ציבורית), גם כאשר החשיבות המוסקת שלהם נמוכה.

מוכנות הרשויות המקומיות בחברה הערבית לאירועי קיצון אקלימיים אחמד חיג'אזי ואור קרסין, האוניברסיטה הפתוחה

משבר האקלים מקבל בשנים האחרונות תשומת לב הולכת וגוברת בישראל בפרט לאור ההשפעות מרחיקות הלכת על איכות חיי התושבים. לשלטון המקומי תפקיד חשוב כזרוע ביצועית וגורם משמעותי ומכריע בהתמודדות עם ההשלכות של המשבר. רשויות מקומיות

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

מתמודדות עם אתגרים רבים הקשורים להיערכות לאירועי קיצון אקלימיים. בין היתר, נדרשות רשויות להיערך לגלי חום קיצוני המגבירים את הסיכון לאוכלוסיות פגיעות, שריפות יער בקרבת שכונות מגורים והצפות כתוצאה מאירועי גשם חזקים. ישובים בפריפריה החברתית וגאוגרפית נתקלים באתגר מורכב עוד יותר, משום שההערכות לאירועי קיצון אקלימיים צריכה להתקיים לצד התמודדות יום יומית עם אתגרים חברתיים וסביבתיים מרובים. המחקר בוחן באופן איכותני באמצעות ראיונות עומק ובחינת תוכניות חירום, את המוכנות לאירועי קיצון אקלימיים של שלוש ערים בחברה הערבית בפריסה אקלימית וגאוגרפית (רהט בנגב, אום אלפחם, ושפרעם בצפון). המוכנות לאירועי קיצון נבחנת כחלק ממוכנות לתרחישי סיכון שונים על מנת להבין כיצד מתמודדות רשויות אלה עם סיכונים האקלים לצד סיכונים נוספים ואתגרי ליבה חברתיים ומשילותיים מתמשכים. הרקע התיאורטי של המחקר התבסס על ניתוח הקשר בין היבטים של משילות אדפטיבית, (ביזור, שיתוף פעולה, למידה חברתית ורפלקסיביות), (Adaptive Governance), לניהול סיכונים ומוכנות הרשויות לאירועי קיצון אקלימיים.

Urban Climate Experiments – Towards a Conceptual Framework

Einat Elazari, The European forum, The Hebrew University of Jerusalem

In the past three decades, cities have emerged as critical players in the global climate mitigation and adaptation efforts. A notable development in this context in the past few years, is the rise of Urban Climate Experiments (UCEs) as tools for local authorities to explore innovative sustainability solutions. However, the literature presents diverse and ambiguous conceptualizations of UCEs, exposing gaps in understanding their motivations, characteristics, objectives, actors, challenges, and opportunities.

To address this gap, this research proposes a novel conceptual framework comprising six integral pillars of UCEs relating to their enabling conditions, mechanisms, and outcomes. The utility and applicability of this framework are demonstrated through comparative case studies of UCEs in Stockholm and Vienna, two European cities that are considered to be climate policy leaders. The findings not only illustrate the operationalization of the framework but also enable the identification of distinct UCE archetypes.

The Municipal Boomerang Pattern

Kim Noach, Ben-Gurion University of the Negev

Through their membership in transnational municipal networks (TMNs), cities, municipalities, and local governments autonomously exchange vital information, collaborate, and demonstrate significant actions in climate and environmental

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

policy, becoming key actors in global environmental governance. These actions highlight two distinct but interconnected fields of inquiry: (1) the growing municipal autonomy in global politics and (2) the growing municipal autonomy vis-à-vis nation-states. Urban theory has largely treated these domains separately, leaving the interrelations between cities' roles in the national and global arenas underexplored. Furthermore, while the discourse on multilevel governance and regime complexity provides valuable insights into the overlapping authorities of various actors, among them cities, it fails to account for a mechanism by which cities simultaneously navigate and influence both the national and global spheres. These gaps raise a central question: How should we conceptualize the relationship between cities' actions in national and global politics? This paper addresses this question by proposing a conceptual framework that examines the dynamics of cities' dual engagement. Drawing on Keck and Sikkink's "boomerang pattern," which describes how advocacy networks bypass domestic resistance by leveraging global channels, the paper argues that cities understand that to lead a change domestically, they might have to use the global arena. This framework emphasizes how cities use global platforms to exert pressure "from above and below" to achieve domestic goals. The analysis situates environmental and climate politics as a critical case study to demonstrate this dynamic, offering insights into how cities can leverage their growing autonomy across scales. By connecting the literature on municipal autonomy with multilevel governance and regime complexity, the paper provides a novel lens for understanding how cities act as pivotal players in multilevel political systems while suggesting a way forward to bridge these theoretical and conceptual gaps.

Intersecting Paths: Understanding Overlaps in the Climate Regime's Transnational Municipal Networks

Shirley Lukin, The Hebrew University of Jerusalem

The governance landscape of the global climate regime has evolved significantly, with non-state and sub-state actors assuming central roles. This paper delves into the proliferation and overlapping dynamics of Transnational Municipal Networks (TMNs), which have emerged as crucial players in climate governance. Despite their increasing significance, the extent of the TMN overlap phenomenon as well as the reasons behind the coexistence and overlap of these networks remain underexplored. Drawing from literature on regime complexes and

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

institutional overlap, this study proposes a framework to analyze the structural interrelations among TMNs within the global climate regime complex. Using adapted measurement techniques, the paper examines prominent municipal networks to comprehend their structural makeup and interactions. By filling this research gap, the study contributes to both the understanding of TMNs' roles and the theoretical development of regime complexes. It sets the stage for further investigations into the implications of overlap and the underlying drivers of network proliferation within the global climate governance framework.

11:15-12:45 - מושבים מקבילים – רצועה B

B1 עמדות ומוסדות מדינה

יו"ר: יעל שומר, אוניברסיטת תל אביב

Trusting the Gatekeeper: Why and When Do We Trust State Audit Institutions?

דנה נתן-קרופ, שלמה מזרחי וערן ויגודה-גדות, אוניברסיטת חיפה

Various types of institutions are responsible for monitoring and enforcing accountability to ensure that public servants promote the public's welfare. The literature investigates the sources of public trust in the judiciary and other law enforcement authorities. However, although state audit institutions (SAIs) are subject to isomorphism and public legitimacy as well, our knowledge about citizens' perceptions of public auditing is quite limited.

This research explores the factors that influence citizens' trust in SAIs. Understanding the sources of public trust in SAIs can shed light on the potential of public auditing to ensure the stability of the relationship between citizens and the state. We focus on the rationales developed in the broad context of trust in the government and the public sector. Specifically, we highlight three main explanatory variables - citizens' trust in government, citizens' perceptions about the government's willingness to involve them in decision-making processes, and citizens' perceptions about the strength of the civic supervision of public servants.

We tested our hypotheses using a survey distributed to a sample group of Israeli citizens. We ran a full structural equation modeling analysis, with measurements and structural components, to determine the sequential relationships among the sets of our hypotheses. Our findings indicate complex relationships between the variables.

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

This research makes several contributions. Our knowledge about the source of the legitimacy that citizens accord to public audits and their trust in them is limited mostly to explanations related to their feelings about the auditors' institutional independence or professionalism. This research places public auditing in the broader research context of the political sciences by demonstrating the influence of democratic elements on trust in SAIs. It also enriches our understanding about the operation of hybrid forms of accountability and their relationship with citizens' trust in SAIs. Finally, the literature calls for more empirical studies about public audits beyond Anglo-American and North European countries. Our focus on the Israeli case improves the comparative perspective about public auditing and accountability.

A multidimensional approach for exploring public sector stereotypes to study their impact on citizens' evaluations

מיכל גלבווע, אוניברסיטת חיפה

Public administration research suggested that citizens tend to evaluate public services negatively due to an “anti-public-sector bias” rooted in prevailing negative stereotypes of the public sector and public sector employees. Yet, recent studies on citizens' perceptions of public sector employees indicate that stereotypical images of different types of professions substantially vary and are not always negative. These studies also highlight the multidimensionality and complexity of these stereotypical images. However, we still lack effective research tools for capturing and comparing the content and structure of different stereotypes. In this thesis, I contribute to existing research by proposing a novel theoretical and empirical approach for systematically exploring public sector stereotypes inspired by social psychology research. The proposed multidimensional approach enables us to establish a more nuanced understanding of the essence of the diversity in stereotypical images affiliated with different public sector “entities” – employees, organizations, professions, and the public sector at large. I empirically validate and demonstrate this multidimensional approach in the public sector context in Israel. I examine the spontaneous stereotypes associated with 15 different public sector “entities” collected from an online survey (N=321). I further discuss the potency of the proposed approach in examining the interplay between different public sector stereotypical images and how they shape citizens' perceptions and interactions with public sector employees and organizations.

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

Polarization and Partisan Bias in Citizens' Evaluations of Public Services

**סער אלון-ברקת, אוניברסיטת חיפה, אמנון כוורי, אוניברסיטת רייכמן, ליאור שוורץ,
אוניברסיטת חיפה**

Evidence of partisan bias questions the ability of citizens to form meaningful judgments of the functioning of government and hold the government accountable. Existing work demonstrates that incumbent and opposition supporters consistently diverge in their evaluation of government performance in relation to national economy and security and concerning highly polarized policy issues. We argue that in a polarized environment, partisan bias applies not only to citizens' evaluations of macro-policy outcomes but also of mundane tangible public services, such as education, health, policing, and transportation. We provide rigorous empirical evidence for this hypothesis using the case of Israel during the two dramatic, hyper-polarized government changes in 2021 and 2022. The data include two repeated cross-sectional survey datasets: A large seven-wave survey study and an administrative survey dataset by the Israeli Central Bureau of Statistics. Our robust findings question the ability of citizens to hold their government accountable for public service performance, a fundamental feature of democratic theory.

B2 מדיניות ציבורית: מוסדות וכלי מדיניות

יו"ר: דורון נבות, אוניברסיטת חיפה

מצבא של בנים לצבא של אחרים: מה עלול להתרחש אם ישראל תאמץ את מודל הגיוס הצבאי האמריקני?

יונתן פרימן, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

בשנים 2003-2011 הייתה עיראק מוקד ללחימה מתמשכת בין צבא ארצות הברית ושלל אויבים. חוקרים ופרשנים רבים ראו לנכון לציין את הדמיון בין מלחמת ארה"ב בעיראק ובין מלחמתה של אותה המעצמה בווייטנאם, כארבעים שנה קודם לכן. עם זאת, הבדל מהותי אחד בין השתיים נראה לעין: התגובה האנטי-מלחמתית של הציבור בזמן שתי המלחמות. בעוד בזמן מלחמת עיראק לא התרחשה התנגדות אינטנסיבית, הדבר ההפוך אירע בזמן מלחמת ווייטנאם. מחקר זה טוען כי הסיבה לשוני זו נעוצה בעובדה כי היה צבא אמריקני שונה בכל שדה קרב. בעוד שבזמן מלחמת ווייטנאם היה בארה"ב צבא חובה, המודל הצבאי במלחמת עיראק היה של צבא המבוסס על מתנדבים. המרחק בין האזרחים והחיילים, מבחינה פיזית וחברתית, השתנה כתוצאה מהשוני במודלים של הגיוס הצבאי שהיו בזמן שני הסכסוכים, ובכך השפיע על תחושות האחריות והסימפתיה של האזרח כלפי לובשי המדים.

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

צבא החובה במלחמת ווייטנאם קירב את האזרחים והחיילים, מאחר שלאילו הראשונים הייתה מידה גבוהה של הזדהות וסימפתיה לאלו האחרונים. לפיכך, נטיית הציבור להשתתף בהפגנות או בפעילויות אנטי-מלחמתיות הייתה גבוהה יותר. לעומת זאת, צבא המתנדבים במלחמת עיראק גרם לריחוק ביחסים בין האזרחים והחיילים, כאשר לאלו הראשונים הייתה מידה נמוכה של הזדהות וסימפתיה לאלו האחרונים. משכך, נטיית הציבור להשתתפות בהפגנות ובפעילויות אנטי-מלחמתיות הייתה נמוכה יותר. מחקר זה, שבוחן את ארה"ב, מדינה חשובה המהווה מקור לחיקוי עבור מדינות רבות, יכול להיות מועיל לדמוקרטיאות אחרות, כגון ישראל, שבעת האחרונה דנות בהשלכות של מעבר לצבא מתנדבים.

Congruence and Divergence in Politicians' and Public Preferences for Government Paternalism in Israel

קלרטה טרגר, **University of Toronto**

What are politicians' policy preferences when stripped of political, budgetary, and electoral pressures? Are they representative of public preferences, and do politicians believe they are? Politicians' original policy positions are important because they partially shape the stances they publicize, the coalitions they form, and their susceptibility to other factors in policymaking. Yet, eliciting these predispositions is challenging. This study attempts to do so using a survey of hundreds of municipal-level Israeli politicians on preferences for paternalistic policies. We find that while politicians generally prefer information-based policies, they do not shy away from more coercive alternatives. Politicians believe they are mostly representative of public preferences, albeit somewhat more supportive of coercion. By comparing these evaluations with public preferences obtained through a conjoint experiment, we demonstrate that politicians are perceptually accurate, and that politicians' and public policy preferences are largely congruent. These findings inform our understanding of politicians' policy predispositions and perceptual accuracy on low-salience and paternalistic policies.

On Israeli Governance and Sovereignty

אלנור דיין ואביעד רובין, **אוניברסיטת חיפה**

The ongoing war has highlighted the inconsistency of state governance and the provision of public goods, such as security and social investments, across different territories. Moreover, the war has underscored the overstated role of sovereignty in ensuring security and governability. Similar to the pre-war situation, while the periphery (the northern and southern districts) continues to

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

suffer from inequality in security and development, other areas like the West Bank (which lacks Israeli sovereignty) still receive higher priority in government activities.

This research analyzes the root causes of the discrepancies in governance across various territories in Israel. A significant portion of the scholarly literature asserts a strong overlap between governance and sovereignty, framing them under the broader category of state capacities. However, this view arguably reflects a conceptual and theoretical failure. This research demonstrates that governance and sovereignty are distinct concepts, though they share a meaningful, complex, and systematic relationship. Using Comparative Historical Analysis, path dependency, elites event-power analyses, State-in-Society theory and constructivist approaches it examines how each territory—the periphery, the West Bank, Israel's other districts, and Israel's former military control in southern Lebanon—experiences varying degrees of political-strategic elite interest, territorial design practices, and sovereignty status. These factors collectively shape differences in governability and the relative distribution of resources. The state plays a pivotal role in prioritizing objectives and distributing governing resources, while strategic elites significantly influence its decision-making process, the fashioning of political discourses, and other power dynamics. Sovereignty represents a claim to exclusive power and authority. Importantly, it is a bearer and *raison d'être* of power. The analysis shows that sovereignty is primarily a discursive product of territorial design processes, legitimizing the interests of its creators and therefore aimed to contribute to their intended allocation of governing resources. It stands in contrast to governance that enables fluid configuration yet demands continuous maintenance. Sovereignty, being a rigid institutionalized status, that once established requires minimal attention, may result from a design whose creators and their interests are long gone, thereby failing to contribute meaningfully to the current elites' governing allocation or interests. Furthermore, elites may prioritize resource allocation for non-sovereign territories, contrary to collective expectations of the state.

B3 טרור, תפיסת איום ועמדות ב'

יו"ר: דניס רוזנברג, האוניברסיטה העברית בירושלים

תפיסות איום והשפעתן על עמדות ציבוריות: מחקר אורך על תמיכה במדיניות צבאית ודיפלומטית בזמן מלחמה עמית כהן, אוניברסיטת חיפה

כיצד מידת החשיפה לטרור משפיעה על מידת התמיכה במדיניות סיכול טרור לעומת מידת התמיכה במדיניות דיפלומטית? מהו תפקידן הייחודי של תפיסות איום בהקשר זה? מאמר זה בודק את עמדות הציבור הישראלי ביחס למדיניות ממשלתית כנגד איום הטרור ובוחן כיצד תפיסות האיום שלו משפיעות על עמדות אלו באמצעות מחקר אורך בשני מועדים שונים בזמן המלחמה.

רוב הספרות המחקרית הקיימת מתמקדת בעיקר בהשפעה של חשיפה לטרור על תמיכה במדיניות צבאית, כאשר תפקידה של מדיניות דיפלומטית כתגובה לאיומי הטרור לא זכה למחקר רב. לכן, המחקר הנוכחי משווה בין שתי הגישות המנוגדות, זאת מתוך הנחה לפיה קיים ביניהן ניגוד מובנה והיעדר התאמה בסיסי, המונע שימוש סימולטני בשתייהן. למעשה, נקיסת צעדים דיפלומטיים מחייבת הימנעות מצעדים צבאיים ולהפך. כמו כן, תפיסות איום ידועות בספרות המחקרית כבעלות השפעה עקבית על עמדות פוליטיות של הפרט. הן עשויות להוביל לתמיכה במדיניות מחמירה, כמו הגבלת כניסת מהגרים, דחייה של תרבויות ודתות מיעוט, והעדפת מיליטריזם. תחושת איום מוגברת עלולה גם להוביל לתחושת הדרה ולחיצוק התמיכה במדיניות ביטחונית והגנתית מצד הממשלה. עם זאת, עד כה נותר פער במחקר בכל הנוגע להשפעת תפיסות איום על תמיכה במדיניות דיפלומטית וכן בהשוואה למדיניות לסיכול טרור, במיוחד לאורך זמן ובזמן מלחמה. אנו משערים כי אזרחים אשר נחשפו חשיפה מוגברת לטרור יצהירו על תפיסת איום מוגברת ובהתאמה יתמכו במדיניות לסיכול טרור, בהתאם לכך, אזרחים אשר נחשפו חשיפה פחותה לטרור יצהירו על תפיסת איום נמוכה יותר ובהתאם לכך יביעו תמיכה גבוהה יותר במדיניות דיפלומטית, זאת בהשוואה לאזרחים שנחשפו יותר. תוצאות המועד הראשון הראו כי תפיסות איום ואידיאולוגיה פוליטית מנבאים תמיכה במדיניות לסיכול טרור, בנוסף לא נמצא קשר משמעותי בין מידת החשיפה לטרור לבין תפיסת איום או תמיכה במדיניות כזו או אחרת. תוצאות המועד השני והצלבת הנתונים עם המועד הראשון עשויות לשקף תמונה רחבה לגבי השפעות החשיפה לטרור ולמלחמה לאורך הזמן. ממצאים אלו עשויים לסייע בהבנת השלכות המלחמה על הפרט ובהתאם לממצאיו יהיה ניתן לבנות מחקר המשך אשר ישאף להקטין את תפיסות האיום של הפרט.

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

אמון במוסדות ותפיסת איום בעידן טרור: השוואה בין קבוצות רוב ומיעוט סינטאיו אלמייה, אוניברסיטת חיפה, דפנה קנטי, אוניברסיטת חיפה, קרן לוי גנני סניידר, המרכז האקדמי הרב תחומי ירושלים

Terrorist attacks, characterized by indiscriminate civilian targeting for political objectives, fundamentally influence societal resilience and trust in institutions. Such manifestations of political violence generate direct and indirect ramifications, extending beyond immediate physical consequences to psychological and sociological dimensions.

For minority group populations confronting systemic discrimination, the compounded effects of terrorism can intensify perceptions of vulnerability and deteriorate trust in institutions.

I Examine the correlation between terror exposure and trust in institutions among Ethiopians and non-Ethiopians in Israel, emphasizing the distinct socio-cultural and historical context of Ethiopian Jewish integration.

The Ethiopian Jewish population in Israel presents a paradigmatic case of minority integration, embodying a synthesis of ancient cultural heritage with Discrimination challenges. Despite their incorporation within the Jewish majority, they encounter systematic institutional barriers manifested through discriminatory practices in employment, education, and civil rights actualization. These experiences of institutional racism and social exclusion fundamentally shape their threat perception and institutional trust mechanisms distinctively from the majority population. This dichotomous positionality engenders a unique collective memory and alternative historical narrative that frequently diverges from hegemonic Israeli discourse.

Mixed-methods research design: The quantitative component includes a comprehensive survey of both Ethiopian and non-Ethiopian participants, employing advanced statistical analyses to explore the correlation between exposure to terrorism and levels of trust in institutions. The qualitative phase will consist of semi-structured, in-depth interviews with Ethiopian community members, allowing for a nuanced exploration of the psychological and political factors shaping their lived experiences.

This understanding of minority-majority relations by examining how terrorism exposure influences trust in institutions, security apparatus, and judicial systems. The findings will inform evidence-based policy frameworks that enhance national resilience while fostering inclusive societal trust mechanisms. The theoretical and practical implications extend beyond the Israeli context,

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

offering valuable insights for societies confronting similar challenges in managing vulnerable minority population integration during security threats.

From Perceived Threats to Political Extremism: A Multi-Dimensional Comparative Analysis

אמיר פרוינד, אוניברסיטת רייכמן, ג'וליה אלעד-שטרנגר, אוניברסיטת בר-אילן, סיון הירש-הופלר, אוניברסיטת רייכמן, ליהיא בן שטרית, New York University

In an era marked by increasing global instability, political extremism poses one of the most significant challenges to democratic societies. For many, the world is perceived as increasingly threatening, with new regional wars, the cost of living reaching unprecedented heights, new technologies transforming the labor market, and frequent environmental crises. While conventional wisdom suggests that various political events and conditions may drive extremism, existing research has been notably limited in scope and approach. Specifically, previous studies have typically focused on specific types of “threats” or singular dimensions of extremism, often biased toward particular ideological contexts (such as either right-wing extremism or left-wing extremism). Furthermore, no systematic empirical investigation has examined how perceived threats are transformed into extremist responses while accounting for the multi-dimensionality of potential “threats” and extremism over time.

We propose a context-independent, multi-dimensional conceptualization and operationalization of political extremism encompassing ideological, behavioral (violence), and social (intolerance) dimensions, measured through an innovative Extremism Gauge. This approach enables comparative analysis of the relative impact of different perceived threats across time and contexts.

We monetized six Israeli extremism survey waves held in the last three years to identify and validate the role of threat perceptions as a psychological mechanism mediating this relationship. Our theoretical model proposes that political events or conditions do not directly cause extremist outcomes; their effects are mediated through individuals' psychological threat perceptions.

This research promises significant theoretical and practical contributions to addressing one of democracy's most pressing challenges. Our study advances scholarly understanding of political extremism by providing the first systematic examination of how perceived threats are transformed into extremist responses while accounting for its multidimensionality. This knowledge is crucial for

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

addressing the global patterns of democratic instability and backsliding, helping identify precise intervention points in the threat-to-extremism process.

B4 מלחמה ומדיניות ביטחון **יו"ר: עילי רטיג, אוניברסיטת בר-אילן**

אסיה בחרבות ברזל

לורן דגן עמוס, אוניברסיטת בר-אילן

ב- 7.10.23, ארגון הטרור חמאס פתח במתקפה אכזרית וחסרת תקדים נגד אזרחי ישראל. המתקפה כללה יותר מ-3,000 שיגורי טילים, וחדירתם של כ-3,000 מחבלים לשטח ישראל. המחבלים ביצעו פשעים מזוויעים כנגד אוכלוסייה אזרחית - ילדים, נשים, גברים וקשישים. בתגובה לכך, מדינת ישראל פתחה במלחמת חרבות ברזל כנגד ארגון הטרור חמאס ברצועת עזה. מאמר זה מבקש לבחון האם וכיצד מדינות במרחב ההינדו פסיפיק מעצבות את האסטרטגיה שלהן אל מול "חרבות ברזל".

במוקד המאמר, ניתוח תגובתן של המדינות המובילות במרחב ההינדו פסיפיק: יפן, דרום קוריאה, הודו וסין. הבחירה במדינות האלה אינה מקרית. יפן, דרום קוריאה והודו מהדקות את קשריהן עם מדינת ישראל בשנים האחרונות, בפן הדיפלומטי כמו גם בקשריהן הביטחוניים. מדינות אלו גם חולקות איומים משותפים, מצפון קוריאה ובעיקר - מסין. ב-7.10 נפצה הנחת יסוד שהייתה לשחקניות רבות בזירה הבינלאומית, על פיה המלחמה הבאה (במקביל או לאחר מלחמת רוסיה-אוקראינה) תתקיים במרחב ההינדו פסיפיק בכלל ובין סין לטיוואן בפרט. רובד נוסף שמדאיג את המדינות בנוגע למלחמת "חרבות ברזל" הינו החשש לביטחון האנרגטי שלהן, המתבסס על נפט וגז המיובאים מהמפרץ הפרסי, העלול להתערער כתוצאה מאי היציבות באזור.

היבטים בינלאומיים של מלחמת ישראל-חמאס: השלכות ומבט לעתיד **אריה קצוביץ, האוניברסיטה העברית בירושלים**

במאמר זה אסקור ואנתח את ההיבטים הבינלאומיים של מלחמת ישראל-חמאס, תוך התייחסות לשלוש רמות ניתוח שונות: המישור הדו-צדדי; המישור האזורי; והמישור הבינלאומי/גלובלי.

במישור הדו-צדדי (בילטרלי) יש להתייחס להשלכות המלחמה מבחינת מדיניות החוץ של ישראל, מקומה ומעמדה בקהילייה הבינלאומית וליחסים של ישראל עם ארה"ב, מדינות באירופה, מדינות בדרום הגלובלי, שכנותיה (כגון מצרים, ירדן), התפוצה היהודית, וליחסים בין ישראל לבין הפלסטינים (הרשות הפלסטינית וחמאס).

במישור האזורי, יש לתת את הדעת להשלכות המלחמה על מדינות הליגה הערבית (בראש ובראשונה סעודיה), איראן, ותורכיה, חזרת הסוגיה הפלסטינית לראש סדר היום האזורי, והתפקידים האפשריים של מדינות באזור בסיוע (או בטרפוד) של הסדר עתידי לאחר

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

המלחמה, כולל האפשרות של היווצרותה של ברית אזורית בתיאומה עם ארה"ב כנגד איראן. במישור הבינלאומי/גלובלי, יש לנתח את השפעת המלחמה על המערכת הבינלאומית והסדר הבינלאומי, היבטים של המשפט הבינלאומי, תפקיד האו"ם, המלחמה בין רוסיה לאוקראינה, ועמדות מדינות הצפון, רוסיה וסין ביחס לסכסוך הישראלי-פלסטיני באופן כללי כחלק מהאדריכלות המסתמנת והמסובכת של המערכת הבינלאומית בעידן הנוכחי. בחלקו השני של המאמר אציג תסריטים אפשריים באשר להשלכות של המלחמה על ניהול ויישוב הסכסוך הישראלי-פלסטיני. תוך כדי יישום של תובנות תיאורטיות מתחום של חקר שלום וחקר סכסוכים אציג את האפשרויות העומדות בפני ישראל ובפני הפלסטינים מנקודת ראות של היחסים הבינלאומיים. התסריטים האפשריים כוללים לבנוניזציה (או וויטנאמיזציה) של המלחמה בין ישראל חמאס ברצועת עזה; או לחילופין תחילתו של תהליך מדיני לקראת פתרון בדרכי שלום של הסכסוך הישראלי-פלסטיני במתכונת של "שתי מדינות לשני עמים" והקמתה של מדינה פלסטינית מפורזת לצדה של מדינת ישראל בטווח של מספר שנים.

התפקיד של "פייק ניוז" בצמצום סכסוכים צבאיים יערה שפירא, אוניברסיטת תל אביב

בסכסוכים מודרניים, ממשלות מבצעות לעיתים קרובות מניפולציות במידע בזמן מלחמה על מנת להשפיע על התפישה הציבורית, תוך הצגת הישגים צבאיים מוגזמים, או מזעור ההפסדים. דוגמאות ממלחמת מלחמת ויאטנם, מלחמת רוסיה-אוקראינה ואפילו דוגמאות ראשוניות מהמלחמה המנוהלת בישראל, מגלות כי "פייק ניוז" מהסוג הזה משמש לעיתים ככלי להשגת תמיכה ציבורית דווקא לסייגם של קונפליקטים, על ידי טיפוח תפישות של ניצחון.

בהרצאה אני מבקשת לחלוק רעיונות ראשוניים שעולים מפיתוח מודל תיאורטי פורמלי המתמקד בזיהוי התנאים שבהם "חדשות כזב" ממשלתיות מועילות לצמצום סכסוכים צבאיים, בניגוד, אולי, לחוכמה המקובלת.

המודל המוצע, כמשחק תחרות, מניח שאזרחים יענישו את ממשלתם אם יתברר ששיקרו כדי להסתיר תבוסה, וכי אזרחים מעדיפים הודעת ניצחון הניתנת לאימות על פני הודעת ניצחון שאינה ניתנת לאימות. כך, אם שני הצדדים (או יותר) לעימות צבאי, יעבירו מסר בלתי ניתן לאימות של ניצחון צבאי, יש בכך כדי לאפשר לשני הצדדים להפיק תמורה חיובית כלשהי. בעוד שבמשחק חד פעמי שיווי המשקל ייגרום למדינה המנצחת להוכיח את ניצחונה ויימנע "פייק ניוז"; במשחק דינאמי, שבו תבוסה של היריב עלולה לגרום להסלמה ולסיבוב לחימה נוסף, יוצרו מצבים שבהם גם המנצח בסבב לחימה ייעדיף לעיתים להמנע מ"להוכיח" את ניצחונו, ולאפשר ליריב לשקר.

בין היתר, ניתוח של משחק דינאמי המכיל discount factor בעבור כל צד, בהנחה שהפסד בסיבוב ה- i מפחית את הסיכוי לנצח בסיבוב $i+1$, ייתאר מסגרת שבה סביר יותר שלוחמה "צמודה יותר" מבחינת יחסי הכוחות תסתיים מוקדם יותר בזכות חדשות כזב, בעוד

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

שבמלחמות א-סימטריות, לפייק ניוז כוח מופחת בסיום סכסוכים. עוד ניתן להראות כיצד מיקסום התועלת של N מדינות, בתחשיב שיתבסס על ההנחות הללו, יביא לרף מסויים של "חדשות כזב" שיגדיל את התועלת החברתית הכוללת (יימזער את העלות הכוללת של לוחמה).

Introducing A New Dataset on Military Occupations

כרמלה לוטמר, אוניברסיטת חיפה

Military occupation is a temporary military administration of a foreign political entity over one or several societies within a given territory, without claiming sovereignty. By its very definition, such a phenomenon is surrounded by significant uncertainty and a legacy of negative repercussions. However, the history of military occupations includes examples of regimes that successfully established legitimate, sustainable, and peaceful governance, as well as those that ended in failure and retreat.

An occupation can be considered successful when the occupying power can withdraw without jeopardizing its own interests, leaving behind a stable and friendly government—one that poses no threat to its neighbors and is itself secure from internal or external dangers. Ideally, such an outcome results in the creation of a new ally. Nonetheless, military occupations remain one of the most challenging tasks of statecraft. They are generally regarded as strategies of last resort and critical turning points in international politics. The inherent uncertainty of military occupation shapes its nature and the initial reactions to its establishment. However, its ultimate complexity and the manner in which occupying powers address these challenges significantly influence the likelihood of its success.

Two centuries of military occupations demonstrate that the odds are often stacked against such endeavors. Legal frameworks alone fail to provide sufficient or practical guidelines for modern occupation practices, and existing knowledge on the subject requires further development. To address this gap, we present a new database on military occupations. This database serves as a comprehensive tool for future analyses of military occupations over the past two centuries (1815–2021). It comprises 90 case studies, analyzed using 16 qualitative and 26 quantitative variables (42 in total), and examines both pre-occupation conditions and long-term effects.

In this research, we also demonstrate a specific application of the database by assessing the impact of various factors on the success of selected occupation

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

case studies. Our goal is to offer the academic community an unprecedented ability to analyze military occupations in depth, providing insights and frameworks that were previously unattainable.

B5 המשגות של מלחמה וביטחון

יו"ר : אבנר דה-שליט, האוניברסיטה העברית בירושלים

ציונות והתיאולוגיה הפוליטית של המלחמה איתי שניר, המכללה האקדמית עמק יזרעאל

היחס בין הציונות המדינית לרעיונות תיאולוגיים-פוליטיים מובן על פי רוב כשילי מעיקרו: על פי התפיסה המקובלת הציונות ההרצליאנית היא חילונית מעיקרה, ואילו התיאולוגיה הצייונית, שהיא בעלת מבנה משיחי, הנה התפתחות מאוחרת יחסית (ומזוהה בעיקר עם הקוקיזם לגונוו). בעבודה זו אני טוען, לעומת זאת, שטיפוס שונה של תיאולוגיה פוליטית נוכח כבר במחשבה הצייונית המוקדמת, אצל הוגים כהרצל ונורדאו. בניגוד לתיאולוגיה משיחית, הצופה פני עתיד ורואה במאבקי ההווה אמצעים להשגת מטרות בעלות משמעות תיאולוגית, התיאולוגיה הפוליטית הזו מייחסת ערך למאבקים אלה עצמם ולאפקטים שלהם בזמן הווה.

בחלקו הראשון של הדיון אני מחלץ את המבנה התיאולוגי שבו אבקש להתמקד ממאמרו המכונן של קרל שמיט "על מושג הפוליטי" (2007 [1932]). להבדיל מהדגש המוכר על מושג הריבונות בטקסטים כגון תיאולוגיה פוליטית (2005 [1922]) והוויכוח המפורסם עם המשפטן הנס קלזן (1988 [1923]), הממד התיאולוגי בטקסט על מושג הפוליטי אינהרנטי לחיים הפוליטיים, והוא כרוך בהתלכדות לכדי קהילה שיש לה אויב משותף. המלחמה (הפוטנציאלית אם לא האקטואלית) נגד אויב זה היא מה שמגדיר את הקהילה והופך אותה לפוליטית; הממד התיאולוגי נובע מכך שהפוליטיקה מעניקה לחיי החברים בקהילה משמעות שחורגת מחיי היומיום התועלתניים שבעלמא הדין – החיים הופכים ליותר מאשר הישרדות גרידא כאשר הם נטענים במשמעות שנעוצה בנכונות להקרבה עצמית למען הקהילה.

בחלק השני אני פונה לכתביהם של הרצל (1973 [1896]) ונורדאו (1937) במטרה לחלץ מתוכם את התיאולוגיה הפוליטית השמיטיאנית. מטרה מרכזית של התנועה הצייונית, כפי שעולה מטקסטים אלה, היא יצירת קולקטיב פוליטי יהודי שמטרתו אינה רק הצלת החיים מפני סכנת האנטישמיות אלא גם גאולת הנפש היהודית דרך הגוף שבהיעדר חיים פוליטיים הוא נרפה ומנוון. מדינה יהודית יכולה לפיכך לטעון את חייהם של אזרחיה בערך מוסף, הנובע מיכולתם להילחם שכם אל שכם ולמסור את נפשם איש למען רעהו. האופק של תיאולוגיה פוליטית זו אינו חיים של שלווה, שגשוג וביטחון כפי שהם מתוארים למשל באלטנוילנד (1997 [1902]), כי אם מעין ספרטה מודרנית, שחיה על חרבה. בחלק השלישי והאחרון אני מציע מחשבות על הנוכחות של התיאולוגיה הפוליטית של

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

המלחמה בשלבים מאוחרים יותר של הציונות, ועד לימינו אנו. בעוד שתיאולוגיה פוליטית זו ללא ספק אינה ממצה את המחשבה הציונית ואת התרבות הפוליטית שהתהוותה במדינת ישראל, ניתן לטעון שהיא ממשיכה להתקיים לצד גישות אחרות כחלק בלתי נפרד מהסבך המורכב שמהווה את הפוליטיקה הישראלית, כשמשקלה היחסי משתנה כמובן מעת לעת. הגם שאין בכוחה של פרספקטיבה תיאולוגית זו להציע הסבר ממצה של מלחמת "חרבות ברזל" ומה שהוביל אליה, היא שופכת אור חדש על הלכי רוח משמעותיים בישראל שאחרי השבעה באוקטובר.

מהו ניצחון במלחמה בעידן המודרני רות פינס פלדמן, אוניברסיטת תל אביב

המחקר עוסק במתח המתקיים בין ניצחון אסטרטגי-מדיני במלחמה, לבין ניצחון אופרטיבי-צבאי. מטרתו של המחקר היא לנתח ולדון ביחס שבין ניצחון ברמה האופרטיבית-צבאית לבין מימוש המטרות המדיניות. לצורך כך, אני בוחנת מלחמות בין שחקנים מדינתיים וא-מדינתיים שונים, באזורים מגוונים בעולם ובתקופות משתנות, בעידן המודרני. במסגרת זו, אתמקד במלחמות מסוגים שונים – החל ממלחמה א-סימטרית ועד למלחמה כוללת, בשאיפה לספק בהירות תיאורית לגבי מושג הניצחון, על מרכיביו. כחלק מכך, המחקר בוחן האם תפיסת מהות הניצחון במלחמות השתנתה עם הזמן, ואם כן, מהן הסיבות שהביאו לשינוי תפיסת הניצחון במלחמות והאם ניתן להסיק מכך שלמעשה הניצחון במלחמה הינו יחסי, תלוי זמן ותלוי פרשנות?

מחקרים וספרים הצביעו על כך שניצחון בשדה הקרב עשוי להוביל להפסד מדיני-אסטרטגי, ועל כן להפסד כולל במלחמה כולה, ולהיפך. השאלה הנוקבת לעניין זה היא הבחינה מחדש של הניצחון במלחמה כמושג מדי, שניתן להסיק ממנו מי ניצח ומי הפסיד. המחקר שואף להציע מסגרת בחינה ברורה יותר לניצחונות במלחמה, אבקש לפתח את המודל של מנדל (2006), המציע בחינה מעשית של ניצחון על ידי חלוקה לניצחון מלחמתי (הניצחון בשדה הקרב) ולניצחון שלומני (הניצחון המדיני-אסטרטגי ארוך הטווח) (Mandel, 2006).

במחקר אני מציגה מודל בחינה לניצחון המורכב משתי רמות: הראשונה, רמת הניצחון במלחמה, אך אותו אפרק לשני היבטים: ניצחון אופרטיבי-צבאי בשדה הקרב וניצחון מדיני: בטווח המיידי והקרוב מאז המלחמה. ניתן לקבוע את ההסדר המדיני שמסיים את המלחמה כמדד לבחינת הניצחון המדיני במלחמה. הרמה השנייה, הינה: רמת הניצחון האסטרטגי-רבתי של מדינה: הכולל בתוכו את הניצחון במלחמה, אשר ייבדק לאורך זמן. החידוש אותו אשאף להציג הוא כי יש להפריד בהגדרת הניצחון במלחמה את הניצחון המלחמתי המיידי (הכולל גם ניצחון מדיני), שבדרך כלל ניתן לאמוד אותו בתום המלחמה, לניצחון האסטרטגי ארוך הטווח של מדינה, ניצחון שקשה לאמוד אותו בכלים אובייקטיביים, מכיוון שהוא תלוי זמן ותלוי פרשנות.

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

פילוסופיה פוליטית ומדיניות ביטחון

אבנר דה-שליט, האוניברסיטה העברית בירושלים

בפילוסופיה הפוליטית יש שפע עבודות על מלחמה צודקת, זכויות של שבויים, לגיטימיות של טרור, או האתיקה של מצור. אבל אין כמעט כתיבה ביקורתית על מדיניות הבטחון ככלל, כלומר מדיניות שמטרתה הגנה על חיי אדם ו/או הגנה על המדינה. במאמר זה אתיחס לשתי סוגיות שעלו במלחמה הנוכחית, ואשר לגביהן לפילוסופיה פוליטית יש מה להגיד. הדיון יהיה בעיקרו ביקורת על האופן שבו אנו מדברים על בטחון והפרקטיקה של עיצוב המדיניות של הבטחון בישראל.

שתי הסוגיות הן:

(1) המושג (concept) של בטחון בישראל.

(2) הקונצפציה (conception) של בטחון בישראל.

לגבי הסוגיה הראשונה, אטען שבישראל אנו מבינים בטחון רק במובן הצבאי של המושג הזה, למרות שרוב המדינות החופשיות בעולם נהנות מבטחון מבלי שיהיה להן צבא חזק ולא בהסתמך על אמצעים מיליטריסטים. אם בטחון הוא הגנה על חיי אדם הרי שהוא חייב לכלול גם סוגיות נוספות, סביבתיות לדוגמה (יותר אנשים בישראל מתים מוות מוקדם מזיהום אויר מאשר מטרור), וגם את סוג המשטר, שכן יש קורלציה, אם לא סיבתיות בין משטר דיקטטורי לתוחלת חיים קצרה.

כמו כן אבדוק את פרקטיקה שקשורה לענין, והיא שמדיניות הבטחון מעוצבת רק על ידי אנשי צבא לשעבר. לכאורה, אין פסול בדבר. הרי אנו מקבלים ומצדדים בכך שאנשי מקצוע יעצבו מדיניות (כלכלנים.ות באוצר, עובדים.ות סוציאלים.ות ברווחה, אנשי.נשות משפט במשרד המשפטים וכיו"ב) ואם כך נכון הוא לאפשר לאנשי הצבא לשעבר לעצב מדיניות בטחון. אבל, אטען, הדבר מאשש את ההטיה במושג, מה שמעוור אותנו לפתח מדיניות אלטרנטיבית ואולי טובה יותר.

לגבי הסוגיה השנייה, הקונצפציה של בטחון בישראל, אתיחס לשני ענינים בלבד: הקשר בין בטחון לשליטה על טריטוריה, והתפיסה של בטחון כהגנה על החיים ללא קשר לאיכות החיים ומוסריותם. על פניו לפילוסופיה פוליטית אין הרבה מה להגיד על הענין הראשון (הקשר בין בטחון לשליטה על טריטוריה) בעוד יש לה הרבה מה להגיד על הנושא השני, ואולם, אטען, הא בהא תליא, ואם אנו מקבלים שלגיטימי מצד הפילוסופיה הפוליטית להתערב באיכות החיים ומוסריותם כחלק מבטחון, לגיטימי גם שתעסוק בסוגיה של שליטה על טריטוריה כאמצעי לבטחון.

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

B6 סדר עולמי ואזורי

יו"ר: שרון פרדו, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

How Does Nationalism Explain the Rising Challenges to the Liberal International Order?

בני מילר, אוניברסיטת חיפה

This study argues that variations of nationalism and national identity can account for some of the major challenges which have emerged in recent years to the liberal international order. In contrast to liberal expectations, particularly after the end of the Cold War, ethno-nationalism is a major force in world politics. Ethno-nationalism can come in different manifestations. One manifestation refers to revisionist-irredentism which can lead to inter-state conflicts. Thus, one major challenge to the liberal order is great-power competition. A major source of this competition is the rise of nationalism in Russia and China, particularly their revisionist-irredentist policies in their respective neighborhoods. A second challenge is produced by stateless nationalism in weak states which can lead to civil wars and failed states. Such failed states might "export" migration and terrorism. Such an export, in turn, can affect the rise of nationalist-populism, which also poses a major challenge to the liberal international order, coming from within the traditional bastions of liberalism in the West. Such populism challenges some of the key principles of liberalism and calls for the termination of their states' commitment to the liberal international order.

What Can We Learn about Minilateralism from the Hellenic Alliance Experience?

רועי קיבריק, המכללה האקדמית עמק יזרעאל

Minilateralism is a new and evolving concept. It lacks a clear, comprehensive, and exclusive definition that distinguishes this phenomenon from others. There is no dictionary definition for it. To a large extent, the way to give meaning to this concept is from bottom-up - through collecting observations about this increasingly prevalent phenomenon, and building a sufficient body of knowledge through which we can understand this phenomenon and begin to make more accurate generalizations - that will help us better cope with the world (not just as a philosophical tool lacking empirical interest). In this paper, I use the example of the Hellenic Alliance - that triangular relationship that developed between Israel, Greece, and Cyprus starting from 2009 - to learn more about the construct of minilateralism - what are its boundaries? How does it form and why? What

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

actions characterize it? What is the relationship between it and other levels of actions and relations? What is the decision-making mechanism? What informal level is required to maintain such an alliance? First, I will review the formation of this alliance, its structural characteristics, its operational characteristics, and the relationships within it and between it and other players. Subsequently, based on the review, I will attempt to point out general insights that this example can provide us for the broader discussion of minilateralism.

The History and Importance of European Integration Studies in Israel

שרון פרדו והילה זהבי, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

This paper examines the history and significance of European integration studies in Israel, offering insights into how 'the local' impacts Normative Power Europe. We argue that while the European Commission promoted the development of European integration studies in Israel, it simultaneously responded to local Israeli cultural filters and drew insights from both Israeli and European scholars. The paper demonstrates how European integration studies effectively strengthened Israeli-EU relations, connected Israeli scientific research and development to European initiatives, and highlighted the EU's importance to Israeli higher education institutions for their future academic endeavors.

B7 פוליטיקה, חברה ומדינה בישראל

יו"ר: סיגל נגר-רון, המכללה האקדמית ספיר

הקבוצות הדתיות הציוניות בישראל: קבוצה מק(ו)טבת בתוך חברה מקוטבת

גלעד כהן קובץ, האוניברסיטה העברית בירושלים

בראשית המאה ה-20 וטרם הקמתה של מדינת ישראל, לקחו על עצמן התנועות הציוניות הדתיות להיות לגשר בין הקבוצה החרדית שהיתה דתית ושמרנית ולא דגלה בלאומיות במובנה המודרני, לבין הקבוצה הציונית החילונית שדגלה בלאומיות מודרנית בשילוב עם ליברליזם הפוליטי של התקופה ואתוס סוציאליסטי ומהפכני. בעשורים האחרונים דומה כי קווי השסע העמוקים המאפיינים את החברה היהודית בישראל התפתחו והובנו בדפוס של קיטוב אשר הציר המארגן שלו הוא דת, לאומית ושמרנות מזה, וחילונית, ליברליזם ופרוגרסיביות מזה. והנה, במקביל למגמה זו, הקבוצות הדתיות הציוניות מתארגנות מחדש על רקע צמיחת והתמסדות אגף חרדי לאומי מזה, והתגבשות אגף ליברלי דתי-לאומי מזה, וביניהם ה"מיינסטרים" הציוני-דתי. תמונה זו מעלה כמה שאלות מרכזיות: האם הקבוצה הדתית-לאומית אמנם מקוטבת? מה המאפיינים המייחדים קיטוב זה? אילו גורמים מניעים תהליך זה והאם קיטוב שכזה הינו בעיקרו השתקפות של גורמי קיטוב חיצוניים? ומה מונע

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

מהקיטוב להפוך לפיצול? ההרצאה הנוכחית - המבוססת על פרק בעבודת דוקטורט המצויה בתהליך עבודה - מבקשת להתבונן על תהליכים אלה מתוך הפריזמה התיאורטית של תיאוריה של קיטוב (polarization). ההרצאה מקדמת את הטענה כי קיטוב מהווה המשגה מתאימה יותר לתיאור הדינמיקה של הקבוצה הדתית הלאומית בהשוואה להמשגות חלופיות בדבר תהליכי "התגוננות" או בדבר מגמה של "פיצול והתפרקות", וזאת משום החפיפה הגוברת בין קיטוב אידיאולוגי ברמת האליטות לבין התמיינות מוסדית (institutional sorting). מסקנה זו מתקבלת מתוך תיעוד של תהליך הקיטוב בצדו המוסדי, בפוליטיקה, בתקשורת, בקרב האליטה הרבנית ובמסגרות החינוך, כפי שהוא משתקף בנתונים מתוך מחקר איכותני בקרב האליטה הדתית הליברלית, וכן בנתונים כמותיים לגבי המוסדות הציוניים דתיים הגבוהים (ישיבות הסדר, ישיבות גבוהות). בנוסף, מקודמת הטענה כי הגורמים המניעים תהליך זה הם מצד אחד גורמים החיצוניים לשדה הדתי-לאומי והמצויים בחברה היהודית הישראלית שבה הוא משוקע, אך מצד שני מושפעים גם מהתפתחות פנימית בעלת מידה מסוימת של עצמאות – היווצרות והתגבשות התנועה החרדית לאומית. אלו מביאים יחד לדינמיקה ייחודית של קיטוב א-סימטרי (asymmetrical polarization). לבסוף, ההרצאה דנה בגורמים האידיאולוגיים, המבניים והמוסדיים המונעים כיום ממגמות הקיטוב בחברה הדתית מלהיתרגם לפיצול פוליטי ומוסדי מובהק.

State Institutions in Divided Societies: Religious Policy and Societal Dissatisfaction in the Israeli Military

ניוה גולן-נדיר, אוניברסיטת רייכמן, מייקל פרידמן, אוניברסיטת חיפה

This study examines state institutional dissatisfaction in democracies, focusing on military institutions in religiously divided societies. We argue that all-encompassing societal dissatisfaction occurs when a state institution in a heterogeneous society applies a single policy to diverse groups with discretion and secrecy. Using a mixed methods design and an original survey, we investigate the Israeli Defense Forces (IDF) as a case study in a democracy without full separation of state and religion. Our findings reveal significant dissatisfaction with the IDF's religious practices among both secular and religious Israeli Jews. Paradoxically, this shared dissatisfaction may contribute to institutional stability by preventing any group from feeling privileged. The study contributes to understanding policy implementation in divided societies and has implications for military integration strategies in diverse contexts.

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

הגיונות מדינת הלאום הישראלית: בין לאומיות דתית, הגזעה וניאוליברליות - המקרה של גרעינים תורניים והאוכלוסייה המזרחית הוותיקה בערי הפיתוח בדרום. סיגל נגר-רון, המכללה האקדמית ספיר, רעות ריינה בנדריהם, מכללת ספיר והאוניברסיטה הפתוחה

תהליכי נישול ודחיקה חברתיים יש להבין בקונטקסט מקומי. בעשורים האחרונים התרבו הגרעינים התורניים אשר הגיעו "להתנחל בלבבות" ברחבי הנגב. כיום, בכל עיר פיתוח בדרום קיים גרעין תורני. האידיאולוגיה המרכזית של הגרעינים התורניים היא קידום ההתיישבות היהודית והפצת ערכים תורניים. המאמר הנוכחי מנתח את תהליך צבירת הכוח הכלכלי והסימבולי של חברי הגרעינים התורניים באמצעות נישול האוכלוסייה המזרחית הוותיקה, בחסות המדינה. טענתנו, המבוססת על מחקרה האתנוגרפי של רעות ריינה בנדריהם אשר תיעדה את אופני הפעולה של הגרעין התורני במצפה-רמון, ומחקרה הסוציולוגי של סיגל נגר-רון על השכלה ותעסוקה של נשים מזרחיות בעיירות הפיתוח בנגב, היא שהגרעינים התורניים הם סוכנים מדינתיים אשר מקדמים את הגיונות המפתח שלה: ההגיון הלאומי-דתי וההגיון המגזיע בחסות ההגיון הניאוליברלי. להתיישבות והתבססות הגרעינים התורניים בערי הפיתוח בחסות המדינה שתי תוצאות: תחזוק העליונות היהודית אירופית-המולבנת והמשך הדחיקה של המזרחים אל השוליים הכלכליים והתרבותיים של החברה בישראל.

B8 פוליטיקה פרלמנטרית

יו"ר: חן פרידברג, אוניברסיטת אריאל

השימוש בכלי פיקוח פרלמנטריים בכנסת בזמן המלחמה שחף זמיר, אוניברסיטת רייכמן

אחד התפקידים העיקריים של הכנסת כמו בתי מחוקקים אחרים הוא הפיקוח על עבודת הממשלה. בעיתות משבר, בפרט בזמן מלחמה, הממשלה משתמשת בכלים שמאפשרים לה להגיב באופן מידי ומהיר למצב החירום תוך צמצום הפיקוח הפרלמנטרי עליה (למשל באמצעות חקיקה זמנית או תקנות לשעת חירום). עם זאת, דווקא בתקופות כאלו נדרש פיקוח משמעותי יותר של הכנסת כדי למנוע שימוש לרעה בסמכויות ובכלים האלו על ידי הממשלה. מטרת המחקר שיוצג היא לבחון באיזה אופן הכנסת מפקחת על הממשלה במהלך תקופת המלחמה החל מה-7 באוקטובר 2023. האם הכנסת משתמשת בכלי הפיקוח הפרלמנטריים העומדים לרשותה? האם ישנם כלים שנעשה בהם שימוש תכוף יותר? באופן יותר ממוקד המחקר מבקש לבחון האם האופוזיציה משתמשת בכנסת ובכלים שלה על מנת לפקח על הממשלה בזמן המלחמה באופן יעיל? לצורך מענה על שאלות אלו יוצגו נתונים לגבי היקף השימוש בכלי הפיקוח הנתונים לכנסת לרבות: שאילתות, הצעות לסדר היום, דיונים בוועדות, נאומים במליאה וחקיקה. בסקירה שתוצג יושוו נתונים לגבי היקף השימוש בכלים אלו בזמן המלחמה לעומת תקופות אחרות בשגרה. ראשית תיערך השוואה לגבי הגשה והשימוש בכלים על פני סיעות והשתייכותן לאופוזיציה/קואליציה. שנית, תוצג

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

השוואה לגבי העמידה של הממשלה בהתייבויותיה כלפי הכנסת (מענה לשאלות, הגעה לדיונים בוועדות וכדומה). בנוסף במידת האפשר, יוצג ניתוח של הנושאים בהם התמקד הפיקוח הפרלמנטרי על פני הכלים שהוצגו. המחקר אם כן, מבקש לספק ניתוח מקיף וכולל של ההיבטים השונים של הפיקוח הפרלמנטרי על הממשלה בזמן המלחמה הן בהיבט הכמותי והן בהיבט האיכותני המעמיק.

ניתוח תפקידה של ועדת האתיקה של הכנסת

חן פרידברג, אוניברסיטת אריאל, אסנת עקירב, המכללה האקדמית גליל מערבי

ההתנהגות המוסדית של המחוקקים. ות בישיבות המליאה ובוועדות נחקרה רבות בעבר, אולם ההתנהגות האתית שלהם. ותגובת הפרלמנט להתנהגות זאת כמעט ולא נחקרה. מטרת מחקר זה היא למלא את הפער האמור התמקדות בהתנהגותם האתית של חברי. ות הכנסת לאורך השנים ובתגובת המנגנון המיוחד שנועד לטפל בהפרות כללי האתיקה של חברי. ות הכנסת – ועדת האתיקה.

החלטות ועדת האתיקה של הכנסת זמינות באתר הכנסת החל מהכנסת ה-15 (1999). לכן, המחקר ינתח את 355 הקובלנות שהוגשו לוועדת האתיקה נגד חברי. ות כנסת, החל משנת 1999 עד לסוף שנת 2024 (הכנסת ה-25).

ממצאים ראשוניים מראים כי יש שונות רבה בין הכנסות בכמות הקבילות שהוגשו לוועדה, בכמות ההחלטות שהועדה קיבלה בקובלנות הללו לאורך השנים וכן בסוגי ובחומרת העונשים שהועדה הטילה (סנקציות הצהרתיות, מעשיות וכלכליות).

שני הסברים מרכזיים מוצעים לשונות זאת: Affective polarization (קייטוב רגשני) ו-Critical events. קייטוב רגשני מוגדר כנטייה של חבר. ת קבוצה פוליטית אחת לא לסמוך ולא לחבב חבר. ה מקבוצה פוליטית נגדית (Gidron et.al 2021; Druckman et.al 2022). אנו משערות שככל שהקייטוב הרגשני גדול יותר, כך יש גידול במספר הקבילות ובמספר ההחלטות של ועדת האתיקה בקבילות אלה. באופן דומה, ככל שיש יותר אירועים קריטיים (כמו משט המרמרה, המחאה החברתית, מבצעים צבאיים/מלחמות), כך יש גידול במספר הקבילות ובמספר ההחלטות של ועדת האתיקה.

המחקר מתבסס על ניתוח תוכן וכימות ניתוח התוכן של החלטות ועדת האתיקה בסוגיית הקבילות נגד חברי. ות כנסת וכן על ראיונות עם שחקנים ושחקניות מרכזיים (פוליטיים ומקצועיים) הקשורים בוועדת האתיקה.

חסמי כהונה על רקע מגדרי והשפעתם על כהונתן של חברות כנסת בישראל

יעל גוראון, אוניברסיטת בר-אילן

הפער המגדרי בייצוג הוא מאפיין בולט של הפרלמנט במדינות דמוקרטיות רבות. על מנת לבחון את מרכיביו ולעמוד על הדרכים למגרו, מוקדש מחקר נרחב לחסמים על רקע מגדרי העומדים בפני נשים בכניסה לפרלמנט. בשני העשורים האחרונים, ככל שמתרחב מספר הנשים המכהנות, מתפתח ענף המחקר העוסק במאפייני הפער המגדרי בתוך הפרלמנט;

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

בחסמי כהונה ובדרכים להתמודד עמם. ההרצאה מתארת ובוחנת שישה חסמי כהונה מרכזיים על רקע מגדרי שהתגלו בפרלמנטים שונים בעולם, ואת האופן שבו חסמים אלה נתפסים מנקודת מבטן של חברות פרלמנט בישראל. במרכז של ההרצאה עומדות שתי שאלות; הראשונה היא כיצד נתפסים חסמי כהונה על רקע מגדרי מנקודת מבטן של חברות הכנסת, והשנייה היא כיצד הן מתמודדות עם החסמים הללו. ההרצאה מבוססת על מחקר איכותני שנערך בכנסת בשנים 2020-2021. ממציא המחקר מצביעים על הופעה חוזרת ונשנית של חסמי כהונה על רקע מגדרי, אשר מתוארים על ידי חברות הכנסת כמארג של חסמים הדורשים התמודדות מתמדת. מיפוי החסמים על פי דרכי ההתמודדות עמם משרטט שתי קטגוריות; חסמים פרלמנטריים המופיעים בעיקר בפרלמנט כמקום עבודה כאשר חברות הכנסת מעידות שהן מתמודדות עמם בהצלחה יחסית, וחסמים פוליטיים המופיעים בזירות של המפלגה והתקשורת היוצרים אתגר משמעותי יותר לחברות הכנסת לא רק במילוי תפקידן, אלא גם באפשרות שלהן להגיע לכהונה נוספת.

Who Testifies? Witnesses in Knesset Committees

לירון לביא ואילנה שפייזמן, אוניברסיטת בר-אילן

Parliamentary committees are one of the most important parliamentary venues. They scrutinize legislation and oversee the executive branch (Mattson and Strøm 1995). To meet these goals, committees gather information by summoning witnesses who testify in front of the committees. The witnesses include government officials, interest groups, research institutions, and individuals. They serve a dual goal, providing both information and representation. By providing information, they help define the problem and identify plausible solutions. The more diverse the witnesses are, the more aspects of the policy problems and solutions will be discussed (Baumgartner and Jones 2015; Shafran 2022). In addition, committee witnesses provide representation by voicing the interests and perspectives of affected groups (Helboe Pedersen, Halpin, and Rasmussen 2015; Pitkin 1967).

However, committee witnesses do not provide equal representation nor neutral information. Witnesses who have more access to policymakers and who are more prominent participants have a greater effect on policy and politics (Halpin and Fraussen 2017). In this paper, we present a novel dataset of all the witnesses that appeared in Knesset committees during the 20th Knesset (2015-2019). All and all, the data includes ~95K witnesses in 44 committees and sub-committees. Using natural language processing (NLP), we extracted witnesses' names and affiliations as well as their gender, the name of the committees, and committee chairs. We examine who testifies in the committees - government officials and

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

stakeholder - their diversity and prominence as well as differences in witnesses across the various committees. We discuss the results in light of the role of witnesses in policymaking and representation in the parliamentary work.

B9 כלכלה פוליטית: מוסדות ועצמה

יו"ר: אילנה שפייזמן, אוניברסיטת בר-אילן

Explaining Business Corporations' Institutional Power through Change in Social Services Acquisition Regimes

רעות מרציאנו, האוניברסיטה העברית בירושלים, שיר גל, האוניברסיטה העברית בירושלים

What are the conditions under which business corporations expand their institutional power? This paper argues that institutional power is affected by the architecture of the "acquisition regime" - the set of formal (and informal) rules that govern how states purchase public services. A shift towards marketization in this regime leads to micro-level policy feedback effects, contributing to the accumulation of institutional power among large business corporations. We illustrate this through process tracing of the change in the acquisition regime of social services in Israel between 2010 and 2023, relying on multiple data sources and analysis, including interviews, public procurement data, and corporate reports. We argue that the alignment of market-based practices in service provision with business corporations' capitalist, expansionary logic and competitive market experience contributed to their empowerment in a changing institutional environment. Additionally, the increasing embeddedness of corporations in state service provision enables them to reshape further procurement rules to their advantage. Thus, our work highlights additional routes to developing firms' institutional power by bringing firms' agency back into the analysis.

Cultural Institutions as Fictitious Commodities: The Case of Football Clubs

גלעד ניצן, אוניברסיטת תל אביב

Karl Polanyi's seminal work *The Great Transformation* introduces the concept of "double movement" to describe the tension between market expansion and social protection in market societies taking shape in the 19th century. Central to his analysis is the notion of "fictitious commodities" – labor, land and money – which, despite being treated as market commodities, fundamentally represent

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

human life and nature, making their complete commodification both socially problematic and impossible. This paper extends Polanyi's framework by arguing that cultural institutions – which were not produced for market exchange – can be seen as "fictitious commodities" as well. I will demonstrate this argument by focusing on one specific but prevalent cultural institution: football clubs. First, through a historical analysis of football's evolution – from a community leisure activity, through its formalization in England 19th century public schools and its gradual professionalization, to its contemporary hyper-commercialization – this study illuminates the "double movement" dynamics within football. I will focus on one form of "countermovement" against the new commercialized football: collective supporters' ownership of football clubs. Then, employing a qualitative method of semi-structured in-depth interviews with 29 football supporters in England and Israel, I will show how the commodification of football is being perceived as antithetical to the essence of the sport and the football club. This analysis has broader implications on how we should understand and address community-embedded cultural institutions in the neoliberal era.

Bureaucratic autonomy through bureaucratic imperialism: The Ministry of Finance as the policy maker in other ministries

אילנה שפייזמן, אוניברסיטת בר-אילן

Bureaucratic autonomy is the ability to make policy based on organizational preferences. Most research has studied the bureaucratic autonomy of independent or semi-independent agencies as part of the growing interest in the proliferation of these agencies. This study focuses on bureaucratic autonomy in a different type of organization, an inward-looking government department, the Ministry of Finance. Based on the case of the Ministry of Finance in Israel argues that bureaucratic autonomy in central government organizations like the Ministry of Finance is manifested in the organization's involvement in the policymaking of other departments. This type of autonomy is also based on organizational reputation and broad legitimacy. However, the unique reputation is expertise in policymaking in general, and the legitimacy is more fluid, embedded in ad hoc support networks. The autonomy is possible because the Ministry of Finance's work is little formalized. This type of autonomy weakens the role of expertise of the line ministries and creates a situation of authority without accountability.

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

B10 השלטון המקומי - התמודדות עם אתגרים מורכבים בעתות שגרה ומשבר יו"ר: אסף מידני, המכללה האקדמית תל אביב-יפו

דרכי התמודדות של רשויות מקומיות במצב חירום אסנת עקירב, המכללה האקדמית גליל מערבי

הרשויות המקומיות נדרשות לספק לתושבים. ות מענה בשגרה ובחירום. מאז 2020 עת פרצה מגיפת הקורונה ומאז אוקטובר 2023 עת החלה מלחמת חרבות ברזל, מתמודדות הרשויות המקומיות בישראל עם מצבי חירום בתדירות גבוהה ולאורך זמן ממושך יותר. תפקיד הרשויות המקומיות בעת חירום באה לידי ביטוי באספקת מרבית השירותים היומיומיים ולבצע התאמות בעקבות המצב ובהתאם לצורכי האוכלוסייה. בישראל קיימת מסגרת נורמטיבית להיערכות של הרשויות המקומיות למצבי חירום הנקבע בעיקר בחוקים של דיני הרשויות המקומיות, בהחלטות ממשלה, בנהלי משק לשעת חירום ובחוזר מנכ"ל משרד הפנים. לטובת הפעלת מערך בעת חירום, נדרשת הרשות להקים ולהפעיל מרכזי הפעלה, מוקדי מידע וחפ"ק.

המחקר הנוכחי יתמקד ברשויות המקומיות של מחוז צפון במהלך השנה הראשונה של מלחמת חרבות ברזל. מחוז צפון סובל מלכתחילה מפערים משמעותיים בהשוואה לשאר המחוזות מבחינת משאבים, תעסוקה, בריאות, חינוך ועוד. מתחילת מלחמת חרבות ברזל פונו ישובים רבים מקו הגבול ועד כה לא חזרו לבתייהם.

חלק מהמפונים. ות עברו למרכז הארץ, שם רשמו את ילדיהם למערכות החינוך, מצאו תעסוקה, מצאו מערכת בריאות טובה יותר. הרשויות המקומיות של מחוז צפון נדרשו לטפל גם בתושבים. ות שנשארו בישובים וגם בתושבים. ות שפונו מהישובים. דוחות של מבקר המדינה ודוחות של מכוני מחקר הציגו מספר כשלים ביכולת של רשויות מקומיות לתפקד בשעת חירום: 1. העדר תכנון שיטתי, הצבת יעדים ומטרות. 2. ליקויים במערך הארגוני, העדר חלוקת אחריות ברורה והיעדר תיאום. 3. חוסר בנשיאה באחריות (בריחה מאחריות) 4. העדר יכולת לממש אחריות. 5. כשלים הנובעים מיחסי הגומלין בין גורמים בירוקרטיים ובין גורמים פוליטיים לגורמים בירוקרטיים. 6. חוסר ציות וכשלי יישום וביצוע.

האם ובאיזה מידה הכשלים האלה באים לידי ביטוי גם במצב החירום שנוצר במסגרת מלחמת חרבו ברזל? האם היה שוני בתפקוד הרשויות המקומיות של מחוז צפון? ואם כן, מה הם מאפייני השוני וממה הוא נובע. המחקר ישלב איסוף נתונים באמצעות עם מקבלי החלטות בשלטון המקומי של מחוז צפון, בשילוב של ניתוח תוכן של כתבות עיתון, מסמכים, פרוטוקולים וחומרים נוספים שיאספו.

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

שמירה על כתר מקומי בעת שמירה על ביטחון קיומי לאומי (צו שמונה בשמיני עצרת) - השפעת מנהיגות-משרתת והתפקוד הנתפסים בעת משבר על בחירה-מחדש: המקרה של ראשי הרשויות המקומיות בישראל במלחמת חרבות ברזל 2023 אמיר הורקין, חוקר עצמאי

מודל מאקרו-פוליטי הבוחן את השפעת תפקודם של ראשי רשויות מכהנים על סיכויי בחירתם-מחדש, במצבי משבר, פותח ונבחן בסדרת מחקרים שהחלה ב-2006 בעקבות מלחמת לבנון השנייה. המודל נבחן עד כה בשבעה אירועי משבר, בהם: **מצבי מלחמה בעורף-האזרחי** בהם: (מלחמת לבנון-השנייה, מבצע עמוד-ענן, מבצע צוק-איתן, מבצע שומר חומות) **אסון טבע** (שריפות) **ומגיפה עולמית** (קורונה). מרבית המשברים הנ"ל התאפיינו במשך זמן קצר ובפריסה גיאוגרפית לוקלית, למעט האחרון שהתאפיין במשך זמן ארוך ובפריסה גיאוגרפית רחבת. במחקר הנוכחי נבחן המודל בקונטקסט של מלחמת חרבות ברזל 2023 שנכפתה על ישראל במתקפת פתע ברוטלית של ארגון הטרור חמאס על העורף האזרחי בדרום הארץ, מערכה שהתרחבה בהמשך גם לאזורי המרכז והצפון ולחזיתות נוספות, **אירוע משברי תקדימי ומכונן** השונה מהקודמים לו כמעט בכל היבט אפשרי. המחקר מציע תרומות ייחודיות בכמה היבטים: תיאורטי, מושגי ומתודולוגי. במחקר נעשה שימוש במתודולוגיה של מחקר תיעודי מלווה (Accompanying Documentary Research: ADR) שיושמה במחקרים קודמים על תפקוד מכהנים במצבי משבר. בהם מגיפת הקורונה (הורקין נשיא, 2022) ומבצע שומר חומות (הורקין נשיא, 2023). וכן במתודולוגיה משולבת (MRM: Mixed Research Methods). איכותנית/כמותית, אינדוקטיבית/דדוקטיבית, סובייקטיבית/אובייקטיבית, רוחב/אורך). בשלב הראשון בוצע מחקר אינדוקטיבי, שכלל ניתוח איכותני של התנהלות ותגובות המכהנים (בערוצי התקשורת) לאירועי המלחמה. בשלב השני, בוצע מחקר כמותי בגישה דדוקטיבית, לבחינת המודל הנדון, חלק זה כולל אף הוא שני שלבים. בשלב הראשון בוצע ניתוח כמותי **למודל חלקי** על בסיס נתונים סובייקטיביים (לפי סקרי תושבים). בחלק השני המתבצע כעת נערך ניתוח כמותי נוסף **למודל מלא** הכולל גם את הביצועים האובייקטיביים של הרשויות המקומיות (לפי דו"ח הלמ"ס) ואת תוצאות הבחירות המקומיות שהתקיימו (ברוב הרשויות המקומיות) בסוף פברואר 2024 בשל המלחמה (בחירה-מחדש). בעוד שהמודל החלקי הציג את השפעת התפקוד והמנהיגות הנתפסים של המכהן במלחמת חרבות ברזל על כוונות התמיכה בו (בחירה-מחדש). המודל המלא יציג את השפעות התפקוד והמנהיגות הנתפסים של המכהן במלחמת חרבות ברזל ואת השפעת הביצועים האובייקטיביים של המכהן, על בחירה-מחדש. בהיבט התיאורטי הורחב המודל המקורי פוליטי המקורי ונוסף לו ההסבר של מנהיגות משרתת (במצבי משבר) לצד ההסבר של הביצועים הסובייקטיביים. ממצאי המודל החלקי שהתקבלו בשתי רמות-ניתוח: רמת מיקרו (פרט) ורמת מאקרו (רשות מקומית) מלמדים כי: (א) התנהלות המכהנים במהלך מלחמת חרבות ברזל משקפת סגנון המאפיין מנהיגות-משרתת (ב) לתפקוד המכהן ולמנהיגות המכהן הנתפסים במצב משברי יש השפעה חיובית מובהקת על כוונת הבחירה-מחדש במכהן.

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

המחקר מדגים כי תפקודו הכללי של המכהן במהלך המלחמה קשור באופן הדוק לאיכות: (א) שיקום מהיר של תשתיות שנפגעו (ב) הטיפול בתושבים שרכושם הפרטי נפגע וניזוק ולסיוע לתושבים שסבלו מפגיעות גוף ונפש (ג) שיתוף הפעולה של הרשות עם גורמי הביטחון וההצלה (ד) המיגון והמקלטים במרחב הציבורי (ה) חיזוק תחושת הביטחון האישי באמצעות הפעלת סיורי שיטור עירוני והסברה בזמן אמת (ו) שיתוף הפעולה עם ארגוני מתנדבים והמגזר הפרטי (ז) הסיוע לבעלי עסקים ולאנשי כוחות המילואים ברשות. בנוסף המחקר מצביע על קשר הדוק בין מאפיינים של מנהיגות-משרתת לבין תפקוד המכהן ומבליט במיוחד מאפיינים כמו דוגמא-אישית חיובית, דבקות-במשימה, יוזמה, פרואקטיביות, סולידריות ואמפתיה לקשיי ולצרכי התושבים.

To Compete or Cooperate? Intermunicipal Management of Over-Tourism

פאני יובל, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

Is it beneficial for municipalities to cooperate or compete with one another to attract visitors? The myopic rationality of game theory favors competition for short-term gains, whereas the non-myopic theory of moves suggests that cooperation in this regard might be more farsighted, consensual, inclusive, and sustainable. To understand why popular cities switched to cooperation when faced with the crisis of over-tourism, even though the players' preferences about the outcomes did not change, we analysed the case study of Amsterdam. The results indicate that the theories are appropriate in different situations. Thus, the theory of moves' rules - alternating choices, thinking ahead in making choices -- are more appropriate to finding a solution that would be stable in the future, not just one that is myopically stable in the present. We conclude that cooperation remains a more beneficial approach to managing tourism even in periods of under-tourism. Policy directions are provided .

B11 ליברליזם ופופוליזם - החטא ועונשו?

יו"ר: אוריאל אבולוף, אוניברסיטת תל אביב

ישראל בעידן נתניהו: פופוליזם, מחאה ומשבר דמוקרטי-חברתי

משה הלינגר, אוניברסיטת בר-אילן

מדינת ישראל בעידן נתניהו, ובעיקר מאז 2015 מצויה בהתחזקות מאפיינים של מנהיגות פופוליסטית שמתחזקת במדינות שונות. נתניהו, כמנהיגים פופוליסטיים אחרים פועל ישירות מול ציבור תומכיו מעל המוסדות הפוליטיים, מדגיש מאבק בין "טובים" ל"רעים", כשהרעים מזוהים עם האליטות שפוגעות בדמוקרטיה, מדגיש את ההיבטים הפורמאליים של הדמוקרטיה ובעיקר בחירות חופשיות והכרעת הרוב על חשבון ההיבטים הליברלים כגון

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

שלטון החוק, שוויון אזרחי, חירויות הפרט והמיעוטים, הגבלת השלטון. ההיבטים הפופוליסטיים הללו התעצמו בזמן יוזמת הרפורמה המשפטית/המהפכה המשטרית שהוביל שר המשפטים יריב לוין בשנת 2023 שחתרה להעצים את כוח השלטון על חשבון המערכת המשפטית תוך טענה שמהלך זה מבטא את רצון הרוב הדמוקרטי שמדוכא על ידי אליטת מיעוט של שופטים ויועצים משפטיים. מולה התייצבה מחאה חברתית נרחבת שהדגישה היבטים ליברליים של זכויות הפרט והמיעוטים, שלטון החוק ושוויון אזרחי. אולם מה שפחות בולט הוא שהמחאה הדגישה גם היבטים רפובליקניים של מחויבות לטובת הציבור והמדינה, הגבלת השלטון, חוקתיות ועוד. בעקבות המלחמה שבה אנו עדיין מצויים, שבה מחויבות לטובת המדינה ואף הקרבה למענה, הפך לערך משותף לרבים בשתי הקבוצות המנוגדות בחברה הישראלית בעת ההפגנות כנגד ממשלת נתניהו, אולי ניתן לבנות יסודות להסכמה על ערכים דמוקרטיים-ליברלים-רפובליקניים, שימנעו את התפוררות החברה הישראלית.

פופוליזם שמרני אנטי-ליברלי: גרסת ישראל גיל טלשיר, האוניברסיטה העברית בירושלים

הפופוליזם בשלטון מתאפיין בעלייתו ממפלגת שלטון ימנית מתונה וגרירתה - יחד עם הדמוקרטיה הליברלית - למודל המציע בשם "העם" לקחת את יכולת הביקורת ממוסדות פוליטיים ולרכז סמכויות בידי המנהיג וממשלתו. ואולם מבחינה אידיאולוגית סימן ההיכר של הפופוליזם השמרני הוא אנטי-ליברליות. בישראל, מפלגת חירות, חיבורה בגח"ל - גוש חירות ליברלים והתארגנותה כמפלגת הליכוד נבנתה על מסורת של לאומיות ליברלית. כיצד הצליחו תוך עשור להפוך את המפלגה הלאומית-ליברלית למפלגה שמרנית אנטי-ליברלית המנהיגה קואליציה אמונית-לאומנית? והאם בלימת ההפיכה המשטרית מציעה אלטרנטיבה או רק האטה את הדרדרות הדמוקרטיה?

פופוליזם והמתחים בליברליזם: בין גלובליזציה, תרבות וסולידריות דני פילק, אוניברסיטת בן גוריון בנגב

הספרות המחקרית שדנה בסיבות להתעצמות הפופוליזם בעולם מצביעה על שלושה כיווני הסבר (שאינם בהכרח סותרים אחד את האחרים). שלושת ההסברים קשורים להבטים שונים של הליברליזם. הכיוון הראשון (מיוצג על ידי חוקרים כגון דני רודריק או מארק בליט) רואה את הפופוליזם כתגובה של "מפסידי הגלובליזציה הניאו-ליברלית". על פי גישה זו הפופוליזם הינו תגובה למיזוג בין ליברליזם וניאו-ליברליזם, בין ליברליזם פוליטי וליברליזם כלכלי (מיזוג הכרחי על פי הוגים כמו וון הייק או וון מיזס).

הכיוון השני (מיוצג למשל ע"י אינגלהרט ונוריס) רואה את הפופוליזם כתגובת נגד תרבותית (cultural backlash) להתפשטות של הקוסמופוליטיזם הליברלי, והדגש שלו על זכויות, על שוויון מגדרי, על פתיחות תרבותית.

הכיוון השלישי רואה את הפופוליזם כתגובה למגבלות הדמוקרטיה של הליברליזם. מגבלות אלו יכולות להיות מבניות, היות ואי אפשר לממש באופן מושלם את ההבטחה הדמוקרטית

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

של שלטון עצמי (כפי שטענה מרגרט קנובן), יכולות להיות תוצאה של הגלישה הטכנוקרטית של הדמוקרטיה הליברלית (כפי שטוענים בין היתר מודדה או רייסר והבנשטרייט), או יכולות להיות תוצאה של משבר מנגנוני הייצוג של הדמוקרטיה המודרנית, מפלגות ואגודי עובדים, כפי שטוען קנת' רוברטס.

בהצגה זו ברצוני להציע נקודת מבט נוספת במסגרת הכוון האחרון, אשר רואה בפופוליזם תגובה למגבלות הדמוקרטיה של הליברליזם. אני אנסה לטעון שהפופוליזם מהווה תגובה להזנחה ע"י הליברליזם בן ימנו של אחת משלושת התביעות של המהפכה הצרפתית, התביעה לסולידריות (אפשר גם לדון באופן בו הליברליזם העכשווי מפענח את שתי התביעות האחרות, חרות בעיקר כבחירה חופשית, ושוויון בעיקר כשוויון זכויות בפני החוק, אבל דיון כזה חורג מהמגבלות של הצגה זו). בראיה הליברלית האינדיבידואליסטית, שעבורה הקהילה הפוליטית היא הסכם חוזי בין פרטים, אין מקום לסולידריות ממוסדת. יתרה מכך, הליברליזם הפוליטי העכשווי חושד מסובייקטים פוליטיים קולקטיביים. הדמוקרטיה הליברלית, עוד בראשית התהוותה במהפכה האמריקנית חששה מנכחות ההמונים בזירה הציבורית, היא חששה מהעם, "המפלצת בעלת עלף הראשים". רבים מהמוסדות המאפיינים את הדמוקרטיה הליברלית (הפרדת רשויות, מנגנונים אנטי-רובניים או פרלמנט עם שני בתים), הם ביטוי לחשש זה. בהצגתי אבקש, ראשית, לאשש טענו זו, ולאחר מכן להראות איך הפופוליזם יכול להיות מובן כדרישה להחזיר את התביעה לסולידריות (של הפלבס במקרה של הפופוליזם המכיל, של ה volk במקרה של הפופוליזם המדיר) וכתגובה לרצון הליברלי "להרחיק את העם מהשלטון" וכניסיון להחזיר לפוליטיקה סובייקט קולקטיבי, במקום אוסף של פרטים.

מזירת גלדיאטורים לאגורה: על המשבר הקיומי הליברלי והדרך היש(י)רה לתחייה פוליטית

אוריאל אבולוף, אוניברסיטת תל אביב

הפוליטיקה בת זמננו נתונה במשבר קיומי, במשבר לגיטימציה חריף ומעמיק – בעולם כולו, ובישראל. החברה הישראלית ניצבת מול ארבע קושיות עיקריות (דמוקרטיה, דת ומדינה, צדק כלכלי, הסכסוך). בכולן החברה הישראלית חופשית ופתוחה לאין שיעור יותר מהכנסת הנוכחית, ואפילו זו העתידית לו היו מתקיימות הבחירות מחר. כיצד ניתן להסביר את הפער בין עמדות הישראלים לעמדות נציגיהם? כיצד זה שגם פוליטיקאים ליברלים-לכאורה מפחדים להביע עמדות שמשקפות רוב (או מיעוט גדול) בקרב בני עמם? והאם קשור הדבר לעליית הפופוליזם, בארץ ובעולם?

המאמר משיב כי אנו שבויים בתחלואיה של פוליטיקה סגורה ושבורה, פועל יוצא של התמכרות הליברליזם לדמוקרטיה ייצוגית, עקיפה, שהתרוקנה מדיון ענייני והתמכרה להתגוששות בקרבות בוץ. הפופוליזם עולה כי פוליטיקה סגורה מחוללת דה-הומניזציה ו"פרסונליזציה": מנגנונים של בריחה מבחירה והתנערות מאחריות, שהפכו את הדמוקרטיה הייצוגית לנשף מסכות. הנגע פשה כמעט בכל הדמוקרטיה בעולם: פוליטיקה סגורה

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

מסרסת מחשבות ומסרסרת במילים. כשלעצמה התופעה אינה חדשה. שקיעת הדמוקרטיה המודרנית משחזרת, סמלית, את המעבר מיוון העתיקה לרומא העתיקה, מ"אגורה" (agora), יריד-דמוקרטיה פתוח של חילופי דעות חופשיים עם אפשרות לתהות, לתעות ואף לטעות, לעבר זירת גלדיאטורים ניהיליסטית (ויתור על משמעות עמוקה), סדיסטית (הפקת עונג מגרימת כאב) ומוזכיסטית (הכאב לעצמי כדרך "להרגיש חי") שבה משסים פרט בפרט, קבוצה בקבוצה, שבה להרהר ולערער הוא להשחית זמן, שבה כל טעות קטנה היא סכנה לקיומך. המאמר טוען כי זירת הגלדיאטורים ניזונה מארבעה מקורות בני זמננו: (1) "קץ ההיסטוריה" ופוליטיקת הזהויות; (2) חוסר אונים אזרחי; (3) סיפרים ופוסט-אמת; (4) דילמות מדומות.

ישראל אינה עוד מדינה, עוד לבנה בנפילת חומת הדמוקרטיה הליברלית. היא המדינה שבה יוכרע המאבק, מכיוון שבה הסיכויים לניצחון הדמוקרטיה הם הקלושים ביותר – והגבוהים ביותר: הקלושים ביותר, כי היא נטולת רבות מההגנות המבניות של שאר דמוקרטיות מאויימות; הגבוהים ביותר, שכן החברה האזרחית הישראלית (ובתוכה תנועת המחאה) היא העוצמתית ביותר מאז ומעולם, בעולם כולו. ישראל היא מדינת מפתח גם כי בה במיוחד מתבקעים פחדים עמוקים, לעתים מוצדקים, המשמשים קרקע פוריה לקריסת דמוקרטיות בכל העולם.

המאמר מציע דרך להיחלצות מזירת הגלדיאטורים לעבר "אגורה". ליבת התמורה היא תוכנית מעשית שתטפל בתחלואי הדמוקרטיה הייצוגית בכלל וזו הישראלית בפרט. הגם שיש ערך בדמוקרטיה עקיפה, ייצוגית, חיוני להשלימם בדמוקרטיה ישירה, שיש בה גם יסודות של דמוקרטיה השתתפותית (Participatory) ודיונית (Deliberative). שורה ארוכה של טכניקות עשויות לשמש בתהליך והמאמר מדגיש שלושה: דיאלוג דמוקרטי, אסיפות אזרחים ומשאלי-עם.

13:45-15:15 - מושבים מקבילים – רצועה C

C1 הצבעה וייצוג

יו"ר: אסיף אפרת, אוניברסיטת רייכמן

Examining Representation in the Agenda: The Case of the Special Committee for Public Inquiries in Israel

חן קרסנטי פלדמן, אוניברסיטת בר-אילן

In a representative democracy, the political agenda should, to some extent, reflect the public agenda. Studies have often proven that the political agenda mainly represents issues of the upper class, primarily because elected officials are disproportionately exposed to information about these issues. However, existing research tacitly assumes that the exposure of all decision-makers is to

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר-בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

the same type of information. This study claims that the matter is more complex. Some policymakers are exposed to types of information that address issues of the lower middle class. This information is taken from public inquiries addressed to members of parliament. Examining the agenda of decision-makers who receive public inquiries can potentially yield a more diverse agenda with reduced bias. This study examines one arena handling public inquiries, the Committee for Public Inquiries in the Knesset, and the policy agenda of the committee chairs. The study is based on the Israeli Committee for Public Inquiries meetings between 2009-2019 and the parliamentary activity of the committee chairs during these years. The findings demonstrate that the committee's agenda is composed, to a great extent, of lower middle class issues, and that there is congruence between the parliamentary agenda of the committee chairs and the committee's agenda. Thus, in the parliamentary activity of the chairs, issues salient for the lower middle class are represented. A high level of congruence was observed in all parliamentary tools. The study sheds light on the relationship between the public and the political agenda of the decisionmakers. It offers valuable insights into questions of representation and responsiveness within the political landscape.

Utilitarian Analysis of Voting Methods: The Impact of Sincere and Strategic Voting

רם הרדי, אוניברסיטת תל אביב

My research examines various voting methods (Plurality, Condorcet, Borda, Young, Bucklin and instant-runoff) through the lens of utilitarian theory, focusing on both sincere and strategic voting behaviors. In a utilitarian framework, each option provides specific utility to voters, and the ideal winner maximizes total voter utility. Voters may act sincerely, reflecting their true preferences, or strategically, weighing both the utility and the winning probability of each option. Using computer simulations across diverse electoral scenarios, I evaluate how different voting systems align with the utilitarian criterion. I introduce an innovative approach to assessing the likelihood and impact of strategic voting, distinguishing between two types: Type A, where voters intensify support for their top choice, and Type B, where voters back a second-choice candidate who is more likely to win. My results reveal that Condorcet methods, despite theoretical concerns like the Condorcet paradox, exhibit a negligible incidence of such issues in realistic settings. Plurality voting benefits significantly from strategic

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

behavior, with its effectiveness increasing by up to 20% depending on the electoral scenario. While Condorcet methods remain robust against both strategic types, plurality voting resists Type A but is vulnerable to Type B. Surprisingly, instant-runoff voting underperforms relative to its reputation for resisting strategic manipulation.

This analysis contributes to the ongoing debate on electoral system design by providing nuanced insights into how different voting methods handle strategic behavior and align with utilitarian outcomes, offering valuable guidance for future electoral reforms.

Shattering the Voting Illusion: Shared Intentions for Authentic Democracy

נתן מיליקובסקי, האוניברסיטה העברית בירושלים

This paper undertakes a comprehensive critique of liberal-democratic institutions, arguing that their reliance on procedural mechanisms such as voting fails to cultivate genuine self-government and collective agency. The study establishes a foundational context for exploring alternative democratic frameworks. It delves into the philosophical underpinnings of shared intentions and collective action, leveraging Michael Bratman's theory to elucidate how shared intentions—comprising joint commitments, mutual responsiveness, and common knowledge—form the basis for autonomous collective self-governance. This theoretical exploration highlights the contrast between constituent power—the people's ability to shape political orders—and the often rigid, constituted power of traditional institutions.

The analysis extends to contemporary applications, examining models of workplace democracy and urban commons as practical arenas where participatory practices can effectively foster shared intentional activities. These settings demonstrate how bottom-up approaches enable individuals to collaboratively design their shared environments, thereby preserving constituent power and enhancing both individual autonomy and collective agency. Through detailed case studies and theoretical insights, the paper illustrates the potential of these models to overcome the inherent limitations of representative democracies, which tend to render citizens passive and disconnected from substantive decision-making processes.

Building on these insights, the paper proposes a novel framework—Networked Shared Intention Democracy. This model envisions a flexible, interconnected network of shared intentional groups that collaboratively design their shared

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

lives, emphasizing mutual responsiveness, joint commitments, and the coexistence of multiple collective selves. By fostering a dynamic interplay between diverse collective endeavors, the networked framework offers a robust alternative to traditional democratic systems, promoting a more inclusive, participatory, and empowered democratic society.

Ultimately, this paper contributes to the discourse on democratic innovation by providing a blueprint for sustaining constituent power and enabling authentic self-governance in the modern world. Networked Shared Intention Democracy represents a forward-thinking approach to democracy, emphasizing cooperative, bottom-up practices that empower individuals and enhance collective autonomy, thereby offering a viable path toward a more dynamic and responsive democratic society.

C2 מדיה חברתית

יו"ר: דורון שולצינר, המרכז האקדמי הרב תחומי ירושלים

Social Media and Social Movements: Visualizing the Canonical Literature of the Field and the Evolution of Scholarly Interests over Two Decades

איה שושן וג'ניפר אושר, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

Scholarly interest in the intersection of social media and social movements has grown substantially over the last two decades. This literature initially drew critical attention to its reliance on techno-deterministic perspectives, abrupt breaks away from established research traditions, and insufficient empirical coverage. However, little is known about the extent to which the field has evolved and overcome these gaps since they were identified. This study addresses this gap by providing a comprehensive overview of the field using systematic bibliometric analysis and literature mapping methods to analyze a dataset of 6,710 records published between 2005-2023. We show that the field has grounded itself in four canonical research traditions, has developed complex accounts of social media and social movements, and expanded the empirical scope. We conclude by identifying remaining gaps regarding methodological approaches in the big data environment, and questions that merit future research, including identifying movements' macro level political outcomes.

Learning By Doing: How Ingroup and Outgroup Hostility Fuels Toxic Speech on Social Media

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

אלון צויזנר, אוניברסיטת חיפה

Despite considerable scholarly attention to toxic speech online, our understanding remains limited regarding how it becomes a predominant communication norm among ordinary users. Adopting a two-dimensional definition of toxicity—impolite tone and intolerant substance—this study examines how exposure to toxicity from ingroup and outgroup accounts shapes users' own hostile behavior. We do this in the context of Israel during 2023, a period marked by unprecedented political turmoil as controversial judicial reforms raised concerns about democratic backsliding. Using multi-wave panel data from Twitter, we analyze 12,481 users who posted 1M tweets, along with the 713,231 accounts they follow who posted 6M tweets. Results demonstrate that exposure to ingroup toxicity consistently increases both impolite and intolerant behavior. While toxicity by the outgroup also matters, its effects are smaller and less consistent. We also find that users in more homogeneous echo chambers are particularly likely to adopt their ingroup's hostile norms. This study makes three significant contributions to the literature. First, it demonstrates that recurrent exposure to toxicity on social media, especially from other ingroup users, can lead over time to a gradual internalization of toxic speech as normative and even desirable. Second, it provides empirical evidence for the behavioral consequences of echo chambers, showing that users in more homogeneous like-minded networks are more likely to adopt their ingroup's impolite communication norms. Finally, the study sheds light on the reciprocal relationship between impoliteness and intolerance in online discourse. Exposure to impolite content from ingroup members not only increases users' own impolite behavior but also has spillover effects that encourage intolerant expressions toward outgroups. This raises significant concerns as intolerant discourse in online discussions cannot coexist with democratic core values.

פעילות גופי אכיפת החוק בישראל במדיה החברתית לאחר מתקפת חמאס ב-7.10 גל יעבץ, אוניברסיטת בר-אילן

במהלך יום מתקפת החמאס ב-7.10, נרשמו למעלה מ-130,000 פניות למוקד המשטרה, מה שהמחיש את היקף המשבר והצורך בהכוונה, מידע וסיוע בזמן אמת. על אף הקושי להגיע לאזרחים רבים, גופי אכיפת החוק בישראל פעלו אמצעים שונים בכדי לפנות ולהעביר מידע מהימן לאזרחים במהלך המתקפה ובימים שלאחריה. כך, נעזרו באמצעים דיגיטליים וברשתות חברתיות, ובראשן פייסבוק, כדי להעביר מסרים חשובים לציבור. מחקר זה נועד לבחון את מאפייני המסרים, תוכן הפוסטים ורמות המעורבות הציבורית שנוצרה בעקבות

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

המידע שפורסם בעמודי הפייסבוק של שמונת גופי האכיפה. המרכזיים במדינה המחקר מבוסס על ניתוח תוכן של 1,339 פוסטים אשר פורסמו במהלך שלושת החודשים הראשונים למלחמה ומיום מתקפת הטרור, כשהמטרה הייתה לבחון את אסטרטגיות המסרים והתקבלותם בציבור וכן את השינויים שהתרחשו במהלך התקופה. כמו כן, נבחנו מהירות התגובה של הגופים בתקופה הראשונה שלאחר המתקפה.

ממצאי המחקר מעידים כי עמוד הפייסבוק של משטרת ישראל הניב את המעורבות הגבוהה ביותר, בעוד שהעמוד של המשרד לביטחון לאומי הניב את המעורבות הנמוכה ביותר. בנוסף, הפוסטים סווגו לחמישה סוגי מסרים עיקריים: הנחיות, העצמה והרגעה, ידיעות וחדשות, שירותים וסיוע אזרחיים, ושיתוף פעולה אזרחי.

מבחינת סנטימנט, נמצא כי הפוסטים שעסקו בידיעות וחדשות זכו למספר הלייקים הגבוה ביותר, בעוד שפוסטים העוסקים בשירותים וסיוע אזרחיים קיבלו את המעורבות הנמוכה ביותר. פוסטים העוסקים בהעצמה והרגעה ובהנחיות הניבו מספר רב של תגובות, מה שמעיד על מעורבות רגשית גבוהה.

המחקר מדגיש את השפעת התכנים ברשתות החברתיות על הציבור במהלך משבר לאומי ומספק תובנות חשובות לגבי השימוש במדיה חברתית על ידי גופי אכיפת החוק בזמן חירום.

C3 צבא ומלחמה

יו"ר: אהוד ערן, אוניברסיטת חיפה

The Unintended Consequences of Military Superiority: The Case of Subterranean Warfare

דפנה ריצ'מונד-ברק, אוניברסיטת רייכמן

Hamas has perfected the art of tunnel warfare, making the subterranean environment a cornerstone of its political and military strategy. The popularity of tunnel warfare on the contemporary battlefield underscores the persistent appeal of this tactic of war, as well as the limits of technology and military superiority. Despite dramatic strides made by tunnel detection technology in the last decade, tunnel digging continues unabated. If technology makes it easier than ever to detect tunnels, why do tunnels continue to be dug across borders and military theaters?

I answer this question by making two principal claims. First, that technology and military superiority have driven violent non-state groups to rely on subterranean tactics and, second, that technology has failed to deter the use of such tactics. Far from acting as a deterrent, technology has pushed violent armed groups further underground. Technology not only drives the entrenchment of underground tactics; it also has proved insufficient to deter such tactics.

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

The military capabilities of sophisticated armies (high tech) have made the underground (a low-tech tactic) more attractive to actors that have relatively limited means at their disposal. Anti-tunnel technology has only intensified their reliance on a strategic terrain in which Western armies do not have the upper hand. Tunnel detection and neutralization methods have failed, at least for the time being, to provide a real counter or deterrent to this appeal. Security studies scholarship has devoted little attention to underground tactics and low-tech threats – and yet their study is key to any critical assessment of military technology and superiority. By exposing the unintended consequences of military superiority, subterranean warfare informs our understanding of the role that technology plays in the emergence, spread, and possible demise of low-tech threats in general, and subterranean threats in particular. The diffusion of tunnels – from Gaza to Lebanon, Mali, Syria, Iraq, and Pakistan – demonstrates the need for a more balanced and refined analysis of the impact of technology on the emergence and evolution of new threats.

חיזוי החלטות חמאס וחיזבאללה באמצעות בינה מלאכותית אלכס מינץ ולי-ים סדוביץ, אוניברסיטת רייכמן

ההרצאה עוסקת בנייתוח החלטות חמאס וחיזבאללה, ובחיזוי החלטותיהם באמצעות תוכנת בינה מלאכותית בקבלת החלטות מנהיגים. הניתוח נעשה בתקופה שבין אוקטובר 2023 -יוני 2024, וכלל החלטות בנוגע להצטרפות חיזבאללה למלחמה, החלטות חמאס בנוגע להפסקת אש ועסקת חטופים, ועוד. התוכנה DecisionHuddle A מזהה את חוק ההחלטה ואת פרופיל ההחלטה וחוק ההחלטה של מנהיגים ועל פי זאת מנבא החלטותיהם. היא ניבאה בהצלחה החלטות אלה במלחמה

מודיעין וסיום מלחמות

אהוד גולן, המכון למדיניות ואסטרטגיה ימית

הספרות האקדמית בנושא סיום מלחמות אשר התפתחה בעשורים האחרונים הציגה שורה של גורמים שונים המשפיעים על סיום מלחמה. אך לא היה עיסוק בתפקיד המודיעין בסיום מלחמה. הספרות האקדמית בתחום המודיעין הדגישה את תפקיד המודיעין בהתרעה על פרוץ מלחמה, לאחר מכן, בהשפעת התפתחויות טכנולוגיות שאפשרו מודיעין בזמן אמת, התפתחו תפיסות ופרקטיקות אשר חיזקו את התפקיד המרכזי של המודיעין בניהול מלחמה. באופן טבעי המודיעין עסק בפועל גם במאמצים להשפיע על סיום המלחמה, אם בהכרעה ו/או ניצחון מובהק ואם במשא ומתן. אך לא היה עיסוק אקדמי ומתודולוגי שיטתי שבחן את תפקיד המודיעין בשלב של סיום מלחמה. המחקר המוצע מבקש למלא פער זה וטוען שיש היבטים ייחודיים של מודיעין בשלב של סיום המלחמה, הן אתגרים והן פוטנציאל תרומה של

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

המודיעין לסיום מלחמה אשר לא ברור האם מוצה. למשל: איסוף מידע והערכה גבי האויב, אבדות ושחיקה, מורל וניסיון לזהות את נקודת השבירה של האויב, תפיסות מקבלי ההחלטות של האויב לגבי סיום המלחמה. וכן בהיבט של תרומת המודיעין לקבלת ההחלטות בדרג המדיני צבאי אודות סיום מלחמה: המלצת המודיעין על פעולה שעשויה לתרום לסיום המלחמה, הערכת מודיעין לגבי מצב המלחמה והשגת מטרותיה. המחקר יתבסס על דוגמאות ומקרים מהניסיון הישראלי (מלחמת לבנון השנייה, מערכת "צוק איתן", מלחמת "חרבות ברזל").

הצופה שנעלם: עלייתה וירידתה של ההתרעה במודיעין הישראלי אהוד ערן, אוניברסיטת חיפה, דוד סימן-טוב, המכון למחקרי ביטחון לאומי, עופר גוטרמן, המכון למחקרי ביטחון לאומי

המאמר סוקר את עלייתה וירידתה של ההתרעה למלחמה כמשימה מרכזית של קהילת המודיעין הישראלית מאז הקמת המדינה ועד לימים אלה. המאמר מראה כי עליה וירידה זו מתרחשים בתוך הקשר של שינוי בתפיסת איום, למשל נוכח עלייתו של איום חדש כמו התחמשות הצבא המצרי בעסקת הנשק המצרית-צ'כית ב-1955, או כישלון לחזות איום שהתממש כמו מלחמת יום הכיפורים ב-1973.

בה בעת, המאמר מחדד כי השינוי במרכזיות ההתרעה אינו רק תוצאה של התאמה טכנית לשינוי במציאות חומרית, כפי שהספרות בתחום מתארת, אלא מעוצבת מתוך היתוך של משתנים פנימיים נוספים כמו גישות רעיוניות, התפתחויות טכנולוגיות, ומציאות מוסדית. מודל זה מסביר מדוע לעתים יש פער גדול בזמן בין שינוי של מציאות חומרית מאיימת, לבין השינוי במרכזיותה של ההתרעה למלחמה. כך למשל, האיום של מלחמה כוללת של ישראל מול מדינה הצטמצם החל מאמצע שנות השבעים ונעלם כליל בתחילת שנות התשעים. אולם, ההתרעה למלחמה נותרה משימה מרכזית של קהילת המודיעין גם שנים לאחר שינויים אלה.

המאמר מתבסס גם על שורה של מקורות ראשוניים, שלא באו לידי ביטוי במחקר עד כה.

C4 עובדי מדינה: התנהגות ועמדות

יו"ר: חן שרוני, המכללה האקדמית ספיר

'Nothing to fear about': Street-level Bureaucrats' Experiences of Fear in Public Sector Organizations

זהבית לויטס, אוניברסיטת בר-אילן, ליהיא להט, המכללה האקדמית ספיר

This study investigates street-level bureaucrats' (SLBs) experience of fear, one of the six core emotions identified in organizational settings (Levenson, 2011). While research on emotions in public administration is growing, the exploration of fear among SLBs remains understudied (see Jung et al., 2020, as an

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

exception). This gap is particularly significant given that SLBs' roles have expanded beyond implementation to include policy design, exposing them to increased scrutiny from multiple stakeholders including peers, service users, auditors, media, and social networks.

Through in-depth semi-structured interviews with 20 social workers in Israel, we address two primary research questions: (1) What types/causes of fear do SLBs experience in public sector organizations? and (2) How does fear impact their actions and decision-making at work? Our analysis reveals four main themes that illuminate fear's complex role in public organizations. First, we identify a pattern of initial denial ("Fear, really!?"), suggesting that fear often remains a hidden or unacknowledged emotion. Second, we uncover diverse sources of fear ("Fear of what?"), indicating that SLBs face multiple fear triggers in their expanded roles. Third, we find that SLBs' fear operates across multiple organizational levels, suggesting a complex interplay between individual, team, and institutional factors. Fourth, we identify how different triggers of fear lead to distinct coping mechanisms among SLBs.

This study contributes to theoretical understanding of emotions in public organizations, aligning with the 'relational turn' in organizational studies (Bartels & Turnbull, 2020). Our findings reveal fear's often hidden role within public organizations, highlighting its diversity and significance as an underrecognized emotion. These insights hold important implications for supporting SLBs in their expanded roles and managing the emotional dimensions of public service delivery, suggesting that acknowledging and understanding fear's role is crucial for developing effective organizational practices.

כיצד יזמי מדיניות מקדמים שינוי מדיניות בהיעדר מעורבות פוליטיקאים? המקרה של שילוב אנשים עם אוטיזם בצה"ל בן קיזל וניסים כהן, אוניברסיטת חיפה

הספרות בתחום המינהל והמדיניות הציבורית חקרה בהרחבה את התנאים שבהם פוליטיקאים נמנעים ממעורבות ישירה בעיצוב מדיניות. עם זאת, נותר פער משמעותי בהבנת האסטרטגיות של יזמי מדיניות בהיעדר מעורבות פוליטיקאים בזירת המדיניות. לפיכך, תרומתו התאורטית של מחקר זה תבוא לידי ביטוי במיפוי האסטרטגיות של יזמי מדיניות כאשר פוליטיקאים אינם מעורבים בעיצוב מדיניות. תרומתו האמפירית של מחקר זה תבוא בהמשך לידי ביטוי באיסוף עדויות אמפיריות מאוכלוסיות מגוונות על עיצוב מדיניות בהיעדר פוליטיקאים בזירת המדיניות. יזמי מדיניות הם אנשים יחידים, או לחילופין קבוצות קטנות, שעובדים בשיתוף פעולה ומנצלים חלון הזדמנויות על מנת להשפיע על תוצאות מדיניות,

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

מבלי שהם מחזיקים בכל המשאבים הנדרשים על מנת להשפיע על תוצאות המדיניות בכוחות עצמם ולטובת האינטרס הפרטי שלהם. יזמי מדיניות עשויים לבוא מכל המגזרים – הן מהמגזר, הן מהמגזר הפרטי והן מהמגזר השלישי. מטרת מחקר זה היא לבחון כיצד יזמי מדיניות מבצעים שינויי מדיניות בהיעדר מעורבות פוליטיקאים. באמצעות ראיונות עומק וניתוח טקסטואלי במחקר מתמשך זה, ובאמצעות שימוש בתוכנית "רואים רחוק", שהוקמה ע"י שני עובדים לשעבר של מערכת הביטחון במטרה לשלב אנשים עם אוטיזם במקצועות נדרשים צה"ל כמקרה בוחן, ממצאי המחקר הראשוניים מעידים על אינדיקציות בכל הנוגע לאסטרטגיות שבהן נוקטים יזמי המדיניות כאשר פוליטיקאים אינם מעורבים ישירות בזירת המדיניות. יצוין, כי תוכנית "רואים רחוק" משלבת אנשים עם אוטיזם בצה"ל, ובהמשך גם בשוק העבודה האזרחי, במקצועות בהם קיים מחסור בכוח אדם ובהם מאפייני הספקטרום האוטיסטי מהווים יתרון.

Rhetoric versus Reality? A Comparative Study of Public and Non-Public Employees' Perceptions of Discrimination

חן שרוני וליהיא להט, המכללה האקדמית ספיר

This study investigates perceptions of discrimination among public and non-public sector employees across six European countries. While prior research has focused on discrimination within the public sector, cross-sector and cross-national comparisons remain underexplored. This research addresses this gap by examining the factors influencing perceptions of discrimination and their variability across sectors and countries.

Key Contributions:

1. Empirical Contribution: This exploratory study adds to the limited comparative research on discrimination perceptions between public and non-public sector employees. 2. Cross-National Comparison: The study includes a cross-national analysis, examining data from six European countries.

Research Questions: 1. Are there differences in how public and non-public sector employees perceive discrimination? 2. What factors influence perceptions of various types of discrimination in general and across different countries? 3. How do these factors vary in their influence across different countries?

Methodology:

Using quantitative data from the 2018 European Social Survey (ESS) (N = 49,519), we conducted descriptive statistical analyses to compare perceptions across sectors and countries, followed by multilevel logistic regressions to account for the nested nature of individuals within countries.

Findings and Implications:

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

The results indicate non-significant sectoral differences in discrimination perceptions. Instead, country-specific factors, administrative cultures, and socio-demographic variables significantly shape these perceptions. These findings provide valuable empirical evidence for comparative research and practical recommendations for human resource management to foster inclusive work environments.

מנהיג סימבולי כיום מדיניות ושינוי מדיניות ציבורית: מקרה הבוחן של כהונתו של ראובן ריבלין כנשיא מדינת ישראל בקה רביץ, המכון למדיניות העם היהודי

בעיה מרכזית מאפיינת את הכהונה של מנהיג סימבולי: סמכות חוקתית דלה אשר אינה מקנה כוח פורמלי לשנות מדיניות ולעצב אותה. מנהיג סימבולי שישכיל להשתמש בכלים ובאסטרטגיות של יזמי מדיניות יצליח לעצב ולשנות מדיניות ציבורית, במידה ויש לו רצון פוליטי לעשות זאת. ההרצאה תעסוק במקרה הבוחן של הנשיא העשירי של מדינת ישראל, ראובן ריבלין, שכיהן בין השנים 2014-2021.

ההרצאה תשפוך אור על האופן בו ניסה הנשיא העשירי של מדינת ישראל להשיג עיצוב ושינוי מדיניות, ותסקור תהליכי שינוי ארוכי טווח בתחומי המדיניות הציבורית בישראל. ההרצאה תאפיין את הכלים בהם נדרשים מנהיגים סימבוליים להשתמש בכדי להשיג את מטרותיהם ולהביא לשינויי מדיניות, ותסייע למנהיגים סימבוליים להבין אילו אסטרטגיות וכלים יכולים להיות אפקטיביים על מנת לשנות ולעצב מדיניות.

C5 השירות הציבורי בעידן של התדרדרות דמוקרטית – התקצירים חסרים יו"ר: שרון גלעד, האוניברסיטה העברית בירושלים

פטורים ממכרז בשירות המדינה: הסטייה מ"דרך המלך" והקשר למינויים פוליטיים ניסים (נסי) כהן, אוניברסיטת חיפה

המחקר מציג את המגמות במינויים באמצעות פטור ממכרז והקשר בינם לבין הפוליטיזציה של השירות הציבורי.

The role of exogenous macro shocks in shaping appeal the appeal of government employment

רענן סוליציאנו קינן ושרון גלעד, האוניברסיטה העברית בירושלים

המאמר עוסק בכניסה לשירות הציבורי ובגורמים חיצוניים המשפיעים על המוטיבציה של אנשים לעבוד בשירות הציבורי. באופן יותר קונקרטי המחקר בודק את ההשפעה של מלחמה וכן אמון בממשלה על המוטיבציה להכנס לשירות הציבורי בישראל בשנת 2024.

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

מנכ"לים במשרדי ממשלה מאז 2003 - ממצאים ראשוניים וההידרדרות תחת הממשלה ה-37

אסף שפירא ודויד שורמן, המכון הישראלי לדמוקרטיה

המחקר בודק מאפיינים שונים של מנכלי משרדי הממשלה בממשלה ה-37 ומראה את השונות ביניהם לבין מנכלים של משרדי ממשלה בממשלות קודמות. המחקר דן בהשלכות של הממצאים על קביעת מדיניות ועל השירות הציבורי.

Who wants to work in the public sector: those who seek power or the altruistically motivated?

רעות מרציאנו, האוניברסיטה העברית בירושלים, שרון גלעד, האוניברסיטה העברית בירושלים, אילנה שפייזמן, אוניברסיטת בר-אילן

המחקר בודק את הגורמים המשפיעים על כניסה ועזיבה של השירות הציבורי. המחקר מבוסס על ראיונות עם בוגרי תוכנית פכ"מ בעשרים השונים האחרונות ועל התיאור שלהם את מסלול הקריירה שלהם. באופן יותר קונקרטי המחקר מנסה להבין את ההשפעה של התדרדרות דמוקרטית על החלטה של העובדים להכנס/לצאת או להמתין בכל הקשור לעבודה בשירות הציבורי.

C6 חברה ומדינה בישראל בזמן המלחמה יו"ר: ארז צפדיה, האוניברסיטה הפתוחה

החברה הישראלית בין תסיסה חברתית למלחמה בעזה איל לוי, אוניברסיטת אריאל

נכבדי,

אשמח להציג בכנס האגודה הישראלית למדע המדינה את ספרי החדש – Irvine, CA: Lewin, E. (2024). Israeli Society: From Social Unrest to War in Gaza. Universal Publishers.

הספר עוסק, כשמו, בתהליך שעברה החברה הישראלית מתסיסה חברתית למלחמה בעזה. הספר מנתח את המעבר החד שהתחולל בחברה הישראלית, ממצב של מאבק בין מתנגדי הרפורמה המשפטית ובין הממשלה ותומכיה, להליך של גיוס מידי בתוך שעות, אם לא דקות, בכל החזיתות – הצבאית והאזרחית – תוך גילויי מסירות חסרי תקדים. המאבק החברתי סביב הרפורמה מנותח באמצעות מושגי הגישות האזרחיות המנוגדות, הרפובליקנית והליברלית. סקירת המאבק במהלך חודשי שנת 2023 חושפת את גילוייה של תופעה שהוגדרה על ידי ז'ק דרידה כאוטואימוניות חברתית.

המעבר הפתאומי ממצב של אוטואימוניות חברתית לגיוס מוחלט איננו מובן מאליו. דוגמאות היסטוריות מלמדות על עמים ועל מדינות שלא נהגו כך ושילמו על כך מחירים כבדים. גם תופעת "הריקוד סביב הדגל" המוכרת במדע המדינה נחקרת ומראה שאין בה כדי לענות על

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

השאלה כיצד התחולל השינוי המידי.

כדי למצוא את התשובה, מתבסס הספר על תפיסת הברית של הרב יונתן זקס, ששונה במהותה ממושג החוזה שבין האזרח למדינה – מושג שאכן ליווה רבות מן ההפגנות במהלך 2023. כדי להבין את ההבדל בין חוזה ובין ברית, ויותר מכך – כיצד מתקיימת הברית, מעלה הספר גם מושג חדש, מתחום שונה מעט, והוא: האוונגארד – קבוצות ובודדים במהלך ההיסטוריה, מכל חלקי המפה הפוליטית הישראלית, אשר נושאות על עצמן את עול קיומה של הברית ומימושה החברתי.

למעשה, מעלה הספר זווית ראייה לפיה על אף הקיטוב הקיצוני בחברה הישראלית, קיים בה בסיס איתן לאמון חברתי אופקי שהוכיח את עצמו במהלך ההיסטוריה, ולא פחות מכך – במהלך המלחמה שאנו עדיין מצויים בעיצומה.

הממשלה, המלחמה ופירוק המדינה

דורון נבות, אוניברסיטת חיפה

בהרצאה אטען כי בחסות המלחמה, הממשלה הנוכחית, ולמעשה קואליציה של כוחות, בהם המשלה אך גם מפלגות הקואליציה, מיליארדרים אמריקאים, מכוני מחקר יישומי הסקטור המתנחלי, הסקטור החרדים וקבוצות דתיות רדיקליות, פועלים באופן אפקטיבי לשנות את ההיגיון הדמוקרטי והליברלי בישראל, ולהכפיף את מוסדות המדינה למטרותיהם – הכלכליות, התרבותיות והפוליטיות. הם מעוניינים לא רק להפחית מיסים, או לעשות דה-רגולציה, או לחלק תקציבים מגזריים אלא לעצב מחדש ערכים כגון חופש הביטוי והתדיינות רציונלית, והשינויים שהם מקדמים מביאים לכך שהמדינה ושלטון החוק משנים את אופיים והאופן בו הם נתפסים בידי הציבור. לא מדובר רק או בעיקר בשחיתות או במשטר סקטוריאלי ציני, אלא בפרויקט פוליטי הרבה יותר משמעותי. אפשר שהשותפים לקואליציה הזאת מאמינים בכל לבם שזהו הדבר הנכון והצודק ביותר, אך התוצאה תהיה שהציבור לא יחיה במה שאנו תופסים כיום כדמוקרטיה. במלים אחרות, מדובר בניסיון לשנות מן היסוד את יחסי הגומלין בין הדמוקרטיה והקפיטליזם כפי שהתפתחו תחת הפרויקט הניאו-ליברלי של מחצית המאה האחרונה, וכפי שהתפתחו בעידן המודרני במשטרים דמוקרטיים, שיש לו כבר השלכות מרחיקות לכת על חיינו. מקרה הבוחן הוא השינויים המבניים שמובילה הממשלה במהלך המלחמה במשרד האוצר והמשרד לביטחון לאומי. ישראל איננה בהכרח מייצגת מדינות אחרות, אבל יש לה שלושה מאפיינים שמאפשרים לשפוך אור על התופעה. ראשית, יש לה מערכת אלקטוראלית שמתפקדת היטב כבר למעלה מ- 75 שנים. שנית, אף כי אין לה חוקה פורמאלית, יש לה מוסדות חזקים מאוד, בהם, בית-משפט עליון עצמאי ופעלתן. שלישית, כפי שנראה, למספר מיליארדרים אמריקאים יש מעורבות רבה בנעשה בפוליטיקה הישראלית, מה שמאפשר להבין טוב יותר את התנהלותם והמוטיבציות של טייקונים גם במקומות אחרים ברחבי העולם.

החשיבות של המלחמה נעוצה בכך שהיא מאפשרת לפרק התנגדות שהייתה קיימת בחברה

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

האזרחית לפני השבעה באוקטובר. כפי שאבהיר, למלחמה יש מספר יתרונות מבחינת הממשלה, בהן, גיוס אנשי מילואים ואגב כך דילול הרחובות, עומס כלכלי, נטייה להמעט ביקורת ציבורית, שליטה של הממשלה בסדר היום וקשב ציבורי לאירועים הצבאיים השוטפים ולא לתהליכים ארוכי טווח.

הלם, חירום, תקומה: אסון ה-7 באוקטובר וכינונו של מחנה ארז צפדיה, האוניברסיטה הפתוחה, ליאת סאבין בן שושן, בית הספר לאדריכלות הנגב ובצלאל

טבח ה-7 באוקטובר גבה מחיר דמים קשה מנשוא, מאות חטופים שעדיין לא שבו, מרחב פצוע, מצולק ומרוקן מתושביו וציבור אזרחים שחש את התפוררותה של רשת הביטחון המדינתית. תגובת ישראל העתיקה את האסון אל מעבר לגבול במחיר דמים והרס עצומים. כיצד משקמים חבל ארץ פצוע? במסה זו נבחן באופן ביקורתי את התמודדותה של מדינת ישראל עם שיקום הנגב המערבי בעזרת סדרה של החלטות והוראות שעה שיצרו אנומליה מרחבית, חוקית ואדמיניסטרטיבית. באמצעות ניתוח מדיניות ביקורתי ודיון תיאורטי מושגי נבחן כיצד 'האסון' והתקומה' מנהלים דיאלוג עם אופני הפעולה הציוניים במרחב ובזמן, ומאפשרים להפעיל מצב חריג ומתמשך של חירום במרחב מוחרג, שאליו נתייחס כאל 'מחנה', בזיקה לאגמבן. לטענתנו, החוט המקשר בין האסון, ההלם, התקומה, והחירום יצרו 'מחנה' המבוסס על שלוש אנומליות – חוקית, מרחבית ואדמיניסטרטיבית, וזה, כדרכו של מחנה, מהווה תשתית למשילות גחמתית, שמתרחקת מאבני היסוד של אזרחות ושלטון החוק. בהרצאה נסקור את הקשר בין מצבי חירום וכינונו של סדר חדש במרחבים מוכי אסון, כרקע לדיון בשיקום של הנגב המערבי.

C7 סולידריות ושרטוט גבולות קבוצתיים יו"ר: איתי שניר, המכללה האקדמית עמק יזרעאל

How are political boundaries drawn in countries with post-partition minorities? A new triangular approach based on the case of Palestinian – Arabs minority in Israel

אמיר פאח'ורי, מכון ון ליר, יובל פיינשטיין, אוניברסיטת חיפה

Social groups can define the state's perception of the common good or its character only if they are "politically in"; e.g., they are part of the state's political community. However, is the location of the boundary that differentiates those who are "politically in" from those who are "politically out" solely a matter of internal politics? In this article, we show, based on an original series of three-panel surveys during the years 2023-2022, that establishing the boundaries of the political community can be a matter of dynamic triangulation that goes

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

beyond the politics of the nation-state to include the dynamic between the citizenship state dominated by an ethnic majority, a “mother entity” or a “mother country” that conflicts with the state of citizenship, and a national minority that is trapped between its country of citizenship and its mother nation. We further show how this dynamic is affected by perceptions of an external security threat on the part of the mother country/entity and perceived internal symbolic threats on the part of the “post-partition minority” and how these changing perceptions along different types of nationalism change boundary strategies and features among the dominant ethnic majority. These findings can strengthen our socio-political understanding of the informal constitutional politics of drawing and re-drawing the boundaries of the political community.

הפוליטיקה של חברות לפי חנה ארנדט וסימון וייל פלאי מאיר, אוניברסיטת חיפה

חנה ארנדט וסימון וייל, הוגות שכתבו אודות תופעת הטוטליטריות לאור המודרנה, מציעות את מושג החברות כבסיס לשותפות פוליטית המאפשר אותה מחד ונמנע מנטיותיה הטוטליטריות מאידך. בהרצאתי, אציג את תפיסתן על רקע הוגים מאוחרים יותר המקשרים אותן לחיינו כיום.

לפי קארל שמיט, האירוע המכונן את התחום הפוליטי הוא המלחמה. בעת הכרזת המלחמה, העם הריבון מכריז על אויביו מפנים ומחוץ, וכך מתקף חיצונית את זהותו הפוליטית, ה"חברות" האזרחית, לעומת אויביו. בתגובה, ג'ורג'יו אגמבן טוען כי ריבונות זו מסמנת את הפוליטיקה המודרנית ולא דווקא מגדירה את טבעה האוניברסלי של הפוליטיקה. בעקבות אריסטו וחנה ארנדט, הדיכוטומיה הרלוונטית עבורו לפוליטיקה אינה אויב/חבר אלא החיים העירומים (Zoe)/החיים הפוליטיים (Bios). החיים העירומים הם עובדת הקיום החייתי של האדם – לידתו, מותו, איבריו, תהליכים ביולוגיים; החיים הפוליטיים מגדירים את איכות קיומו של האדם – הצדק, החיים הטובים, איכות החיים. בעת המודרנית, הריבון מסוגל להשיל מאדם את קיומו כישות פוליטית – זכויותיו בחוק – על ידי הכרזת מצב חירום (מלחמה, למשל). כך, העם הריבון מסוגל להוציא מתוכו את 'אויביו' על ידי הפיכתם לחיים עירומים. זאת, לשם שמירת שרידותו כמקשה אחת (לאום/עם/אומה). ז'אק דרידה מהדהד זאת בטעונו כי הפוליטיקה לרוב מופיעה בהיסטוריה בליווי מושג אחדות החיים העירומים של העם. זאת, כי יצירת החוק תחתיו העם חי במדינה מחייב ראשית את יצירת העם, או הדמוס. לכן, הפוליטיקה והדמוקרטיה מופיעות בהיסטוריה לרוב יחד עם מושג המקשר את החיים הפוליטיים אל מושג המשפחה, המייצג את שותפות החיים העירומים – אחווה, לידה, אתנוס, גנוס, גזע, מין, המתייחסים כולם לתהליכים ביו-גנטיים המתרחשים במשפחה. במקום תפיסה זו, אותה מכנה דרידה "דבקותן של הפוליטיקה והדמוקרטיה במשפחה", ארנדט ווייל מציעות דבקות פוליטית במושג החברות. החברות היא, עבור שתיהן, מושג

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

המתאר מערכת יחסים של שותפות שחבריה מתייחסים האחד לשני כישויות עצמאיות מהשותפות עצמה. מערכת יחסים זו כוללת גשרים תקשורתיים – שפה, סמלים, חוק, חוקות – אך אלה הם אך ורק גשרים המקשרים בין חברי השותפות. לפיכך, חברותם בשותפות אינה נובעת מהכרח, כגון במקרה אתנוס, גנוס, קשר דם, וכן הלאה, המוגדרים כולם כהכרחיים לכל מי שנולד במשפחה המעבירה לו אותם. את השותפות האחרונה מכנות ארנדט ווייל "שותפות ההכרח" ומקשרות אותה לתנאים שתרמו במאה ה-20 לעליית תנועות ומשטרים טוטליטריים – אתנו-לאומיות, מלחמות, וגזענות מדינית. לפיכך, החברות מאפשרת שותפויות בין-קבוצתיות דרך הימנעותן מהדבקות בקשרי המשפחה ההכרחיים המובילים לעוינות בין-קבוצתית.

סולידריות בין-זהותית: מתיאוריה למדד עדי צבע, אוניברסיטת תל אביב

This lecture explores the fragmented nature of research on solidarity, a concept that is often subdivided into various categories within the academic literature. The diverse range of meanings associated with solidarity—encompassing emotions, preferences, behaviors, and beliefs, and directed toward both individuals and groups—reflects the term's complexity. Solidarity can function both as a means to achieve specific goals and as an intrinsic end in itself, and is frequently understood as an attempt to bridge differences between individuals or groups in society without requiring full unification. However, these multiple dimensions make the concept difficult to define and measure, especially in the context of divided societies.

In this lecture, I will present a new tool designed to measure an individual's tendency toward solidarity with a particular group. While much existing research on solidarity has focused on methodologically theoretical frameworks, quantitative empirical studies—especially those exploring relationships in ethnically, religiously, and nationally heterogeneous societies—tend to prioritize exclusion and discrimination rather than focusing on solidarity itself. My proposed tool aims to address this gap by providing a more nuanced and empirically grounded approach to understanding how people and groups identify with, feel solidarity toward, and act in solidarity with "others" in complex, divided social settings.

This framework has particular relevance for the study of Israeli society, a highly heterogeneous and divided context where acts of solidarity and exclusion often coexist, and where tensions have escalated in the wake of the ongoing war. By focusing on solidarity as both an emotional and behavioral response to

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

difference, this tool offers a new approach to examine the ways in which individuals and groups in Israel—and in other divided societies—navigate their relationships with “others” in moments of social and political crisis. Through this approach, I hope to contribute to a deeper understanding of the role of solidarity in fostering social cohesion and mitigating conflict, as well as the conditions under which solidarity can emerge in deeply divided contexts.

C8 קיימות מדינית-אקלימית בישראל

יו"ר: רועי קיבריק, המכללה האקדמית עמק יזרעאל

הגירה אקלימית-פוליטית במרחב הישראלי פלסטיני

שחר שילוח, אוניברסיטת תל-אביב

נייר מדיניות זה מציג באופן ביקורתי את התופעה המכונה "הגירת אקלים", תוך התמקדות במרחב ישראל-פלסטיני ובקהילות רועים בשטחי C, ובנוסף מאיר את המתח שבין זכויות אדם וחופש תנועה מצד אחד וביטחון מצד שני, בהקשר של שיתוף פעולה אזורי. המסמך קורא למדיניות צודקת בהקצאת משאבים ובתנועה במרחב לטובת הגנה על זכויות אדם, שמירה על ערכי טבע, יציבות קהילתית ומדינית ומניעת תסיסה פוליטית.

מסמך זה נפתח בסקירה של השפעת שינוי האקלים על אזורנו ועל ההיבטים החברתיים של התהליך, כולל תנועת בני אדם במרחב, בעיקר זאת המוגדרת כהגירת אקלים. נידונו שתי סוגיות הקשורות בהגירת אקלים: ראשית, "הגדרת עבודה" של התופעה שלוקחת בחשבון את סדרי הגודל השונים שבהם ההגירה מתקיימת, ואת הקשר של מופעי ההגירה לא רק לאקלים, אלא גם לתנאים מבניים ופוליטיים ולתצורות שונות של אי-צדק חלוקתי. מסיבות אלה אומץ הביטוי "הגירה אקלימית-פוליטית"; שנית, נידונה הנטייה לביטחון ההגירה והמהגרים, והמתח שבין משילות מחד גיסא ובין זכויות אדם ואינטגרציה אזורית מאידך גיסא.

המסמך מציג את הספקטרום הרחב של ההגירה האקלימית-פוליטית – מגלי הגירה חוצי גבולות ויבשות, דרך הגירת פנים ועיור, הן ברש"פ והן בישראל, ועד למופעי מיקרו-הגירה העשויים להתקיים בטווח של מאות מטרים בלבד, ואף לבוא לידי ביטוי בהיעדר תנועה או בשיבושי תנועה במרחב. במקרים רבים ההגירה היא תוצר של אי-צדק אקלימי ואי-צדק חלוקתי - הן של טובין סביבתיים (משאבי טבע) והן של נזקים לסביבה הפוגעים באיכות החיים של אלה הנחשפים אליהם, ובעיקר באוכלוסיות מוחלשות. לפיכך, המהגרים אינם הבעיה, ואילו תופעת ההגירה היא תסמין של החיבור המסוכן בין כשלים מבניים ובין שינויים אקלימיים, שגם הם תוצר של פעילות אנושית.

הגירה, נדידה ועקירה, בין אם כתגובה למשבר ובין אם כחלק מאורח חיים, מאתגרות את דרג מקבלי ההחלטות ומציפות את המתח שבין הצורך בתנועה חופשית ומחויבות להגנה על זכויות אדם, ובין השאיפה לריבונות ודאגה לביטחונה הקיומי האונטולוגי של האומה. הנטייה

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

לביטחון המהגרים וההגירה, הבאה לידי ביטוי בהגבלות תנועה, היא מטרה לביקורת – ראשית מפני שהיא מסיטה את המבט מהגורמים המבניים, ביניהם אי-צדק אקלימי, שממלאים תפקיד מרכזי בהפיכת אזורים מסוימים לבלתי ניתנים למחייה, וכן מאחר שהיא מטשטשת תהליכים א-לינאריים של תנועה במרחב, אינה מתייחסת למוביליות בקני מידה קטנים ומקומיים. זאת בשעה שדווקא שינויים זעירים לכאורה ברמה המקומית, כמו עיור והעמקת הפערים הבאה בעקבותיו מצד אחד, או תקיעות והשלכותיה השליליות על פרנסה ואיכות חיים מצד שני, עלולים להוביל לאי-שקט פוליטי ולתסיסה.

ביטחון מזון ביחסי ישראל ירדן

רינה קדם, מכון ערבה

בעולם חסר יציבות המתמודד עם משברי טבע ומשברים פוליטיים הפך המאמץ להבטיח אספקת מזון סדירה לאתגר מרכזי המעסיק ממשלות, קהילות וחברות מסחריות כאחד. מדינת ישראל, בשנתיים האחרונות הבינה את האתגר הזה, ופועלת לגיבוש מדיניות בתחום של ביטחון מזון.

אנו מבקשים להרחיב את ההבנה של ביטחון מזון, ולהטמיע מימדים של שיתופי פעולה חוצי גבולות (בילטרלים ואזוריים) בתחומי החקלאות והמזון כחלק חשוב בעיצוב ביטחון המזון הלאומי, וכחלק מהותי בעיצוב ביטחון המזון באזורים פריפריאליים הקרובים לגבול. בנוסף, אנו בוחנים כיצד שיתופי פעולה אסטרטגיים בתחום של ביטחון מזון יכולים לתרום לשיקום היחסים הדיפלומטיים בין ישראל לירדן ולחיזוק מעמדה של הפריפריה הסמוכה לגבול.

המחקר מנתח את תפקידם של שחקנים מדינתיים, הסקטור הפרטי והחברה האזרחית בקונטקסט של הבטחת בטחון המזון לאורך הגבול המשותף בין ישראל וירדן. לאחר מכן, תפקידם של שחקנים לא מדינתיים נבחן ביתר שאת. העבודה מציעה עקרונות לשיתוף פעולה בין קהילות בגיבוי ארגוני פיתוח בינלאומי ולמינוף יכולות הסקטור הפרטי לטובת יצירת פתרונות ברי קיימא שיצלחו את אתגרי ההוה והעתיד.

תובנות רבות שנאספו, נשענות על ידע מהשנים האחרונות מפרויקטים קהילתיים בהובלת מכון ערבה על גבול ישראל ירדן, ועל שיתופי פעולה בין-לאומיים בשני העשורים האחרונים בתחום של ביטחון מזון.

אסטרטגיה הומניטרית במלחמת ישראל חמאס

בר רפפורט, מכון מתווים והאוניברסיטה העברית בירושלים

מסמך זה דן בחשיבות ובמשמעות גיבוש מדיניות אסטרטגית לתכנון המענה ההומניטרי בעזה, כחלק מייצוב בטחונה של מדינת ישראל. בטחון זה נשען בין השאר על קידום פתרון מדיני, לגיטימציה בינלאומית, זהות מוסרית חיובית וסביבה יציבה להם המענה ההומניטרי צריך לתרום. סיוע הומניטרי צפוי להיכנס לעזה בכל מקרה, וזהו אינטרס מרכזי של מדינת ישראל להוות גורם משמעותי בתוך תהליך הסיוע ולוודא כי הוא מתכתב עם המאמצים המדיניים, הביטחוניים והאחרים. המסמך מציע מנגנון ניהול מדיניות ומנגנון אופרטיבי

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

בתחום ההומניטרי, אשר יופעלו עם גופים שונים, ולאור עקרונות מרכזיים אשר מחד מאפשרים לישראל לחזק את בטחונה, בין היתר באמצעות עבודה עם גופים מוסכמים בשטח, ומאידך מאפשרים לעזתים להתקדם לעבר התייצבות ועצמאות. עקרונות אלו רואים בתכנון נכון של הסיוע אמצעי להשגת מטרות מדיניות משמעותיות יותר, אשר עשויות לקדם את ייצוב המצב לאורך זמן באופן אשר יצמצם את הקונפליקט בעתיד, וכזה אשר ישאף לשקם את הרצועה ולפתח אותה כלכלית. הגם שהמלחמה הנוכחית נכפתה על ישראל, מרכיבים בתוך המלחמה מאפשרים לישראל להשפיע על עתידה של עזה ובכך על עתיד בטחון ישראל. המענה ההומניטרי ארוך השנים שצפוי להיות מועבר לעזה, הנו בבחינת אמצעי אשר עשוי להוות ערוץ מרכזי לכך. המסמך מציג תחילה את עקרונות הסיוע ההומניטרי באשר הוא, ולאחר מכן את המקרה הנקודתי של עזה על מורכבויותו. בהמשך, מציג המסמך את פעילותה של ישראל נוכח המצב ההומניטרי, ולבסוף המסמך מציג עקרונות אשר מומלץ לראות בהם אבני בניין משמעותיות בתכנון אסטרטגי של המענה ההומניטרי.

קיימות מדינית אקלימית

רועי קיבריק, המכללה האקדמית עמק יזרעאל

נייר מדיניות זה מציג את מושג ה'קיימות מדינית-אקלימית', אשר מתרגם את עקרונות הקיימות לשדה המדיני. המושג מניח מסגרת תפיסתית רלבנטית למאה העשרים ואחת לעיצוב מדיניות חוץ המתכתבת עם האתגרים המרכזיים העכשוויים. שינויי אקלים נתפסים בתור האתגר הגדול ביותר שהאנושות מתמודדת מולו, וכבר היום הם משפיעים על כל היבט בחיינו. שינויים אלה מובילים לעיצוב מחדש של תפקיד המדינה בעת הנוכחית. ככל שהמערכת המדינית תשכיל לאמץ עקרונות של קיימות לתוך תהליכי החשיבה והעשייה בתחום החוץ, כך יהיו לה כלים מותאמים ואפקטיביים יותר להתמודד עם משבר האקלים והשלכותיו, ויכולת למנף את המשבר להזדמנויות. המאמר מציג ארבעה עקרונות יסודיים לקיימות: עתיד, שיוויון, סביבה ומגוון – אשר צריכים לעמוד גם בבסיס המעשה המדיני. הוא מדגיש את העובדה כי שינוי סביבתי שלוב בשינויים כלכליים וחברתיים וכי יש להגדיר מחדש את המדדים שמשמשים אותנו להעריך את הטוב הרצוי גם בשדות הפעולה הללו. אימוץ המסגרת של קיימות מדינית-אקלימית מציעה בין היתר לקבל החלטות על בסיס תמונת עתיד, לבסס תהליכי עבודה בין מגזריים, להישען על המתודה המדעית, לחזק את ניהול המשאבים המקומי ועוד. בהיבט של מדיניות חוץ ובהקשר הישראלי שלה, קיימות מדינית-אקלימית מציעה ליצור מערכי שותפויות אזוריים ולחזק את החוסן האזורי, לחבר בין השתלבותה של ישראל במזרח התיכון לבין קידום שלום ישראלי-פלסטיני, להגדיר מחדש מי עושה מדיניות חוץ ולנתח מרחבים גיאוגרפיים גם במנותק מהגבולות הפוליטיים. אימוץ המסגרת התפיסתית של קיימות מדינית-אקלימית מחייבת לבחון כל פעולה מדינית דרך שתי רגלים ולשאל האם פעולה זו היא בת קיימא מבחינה מדינית? והאם פעולה זו היא בת קיימא מבחינה אקלימית? המאמר מציג מספר כיוונים לבחינה של שאלות אלו דרך שימוש במדדים פשוטים ובהירים.

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

C9 Political-Economic Institutions for the 21st Century

יו"ר: רונן מנדלקרן, אוניברסיטת תל אביב

Competition Reform and the Missed Opportunity of a Corporatist Revival

רוני הירש, אוניברסיטת חיפה

The greatest challenge to US competition law in decades takes aim at the American tech giants in a series of bipartisan investigations, lawsuits, and bills. These form part of a larger antitrust revolt against the dominant “consumer welfare paradigm,” linked with rising market concentration and unaccountable corporate power. Can antitrust reform fundamentally transform the relationship between markets and democracy in the US? The article uncovers a hidden tension between reformers’ stated goal—reviving progressive competition law—and their proposed remedies, which remain apprehensive of strongly-statist measures. Reading key reform documents alongside their European counterparts, subsequent Congressional bills, and historical precedents, the article concludes that the current reform represents a minimalist view of democracy as dispersed power and endorses a market-based “regulation by competition” model over neo-corporatist economic collaboration. This narrowing of the policy horizon is detrimental to a comprehensive public review of market-society relations.

A Case for a Problem-Solving Independent Central Banking: A Post-Keynesian Perspective

אריה קרמפף, המכללה האקדמית תל אביב-יפו

With central banks expanding their powers, there have been calls either to revert to conservative central banking practices or to democratize central banks altogether. When those proposals diverge in their policy recommendations, they agree that the current status quo of central banking lacks a solid political foundation and that it gives rise to a democratic deficit. This article presents a third model that draws on post-Keynesian economics and a Schumpeterian notion of technocracy. The Keynesian/Schumpeterian model provides legitimacy to a problem-solving independent central banking on the ground that delegation of power to non-majoritarian institutions does not necessarily undermine democracy, as the Weberian theory of bureaucracy assumes. The article concludes that the Keynesian/Schumpeterian model, as it is manifested in the current status quo of central banking, is not among the key assets of liberal

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

democracies in the current circumstances. The theoretical argument is demonstrated by references to the history of the Bank of England and a text analysis of FOMC members' speeches between 2002 and 2023.

Has Credibility Become Incredible? Green commitments, and the Problem of Democratic Time

מיכל קורא, אוניברסיטת חיפה, רונן מנדלקרן, אוניברסיטת תל אביב, מרק בלייט,
Brown University

The lack of confidence in future government environmental policies poses a significant barrier to effective climate mitigation efforts. Credibility-enhancing institutions, which bind governments to their commitments, have proven crucial in fostering cooperation among various stakeholders, including investors, businesses, trade unions, and households (Gazmararian & Tingley, 2023). At the same time, much less is known about the factors influencing governments' capacity to establish and reinforce credibility-enhancing institutions in the environmental domain. Drawing from the "varieties of government credibility" framework (Koreh & Mandelkern, 2023), the paper introduces the concept of "environmental credibility" alongside "fiscal" and "social" credibility, highlights the tension between them and its role in hindering the adoption of effective measures for enhancing governments' environmental credibility. Using three concise case studies, the paper demonstrates how these contradictions have impeded the development of credibility-enhancing institutions in the environmental field. The paper concludes with a discussion of the necessary institutional restructuring required across different policy domains for governments to successfully introduce environmental credibility-enhancing institutions.

C10 מגדר, ייצוג ועמדות פוליטיות בזירות משתנות

יו"ר: רעות איצקוביץ'-מלכה, האוניברסיטה הפתוחה וסיון הירש-הופלר, אוניברסיטת רייכמן

“Whitewashing” the Radical-Right: How Does Racial and Ethnic Identity Mainstream the Perceived “White Men Politics?”

עידן פרנקו, אוניברסיטת תל אביב, ג'וליה אלעד-שטרנגר, אוניברסיטת בר-אילן, סיון הירש-הופלר, אוניברסיטת רייכמן, ליהיא בן שטרית, New York University

Radical-right political actors are on the rise globally. While women’s increasing visibility as representatives of radical-right agendas has already been found to be a strong legitimizer for democratic backsliders, another critical element in the identity politics nexus has yet to be fully explored: Democratic backsliders’ racial and ethnic (RE) identity. With the increasing number of radical-right politicians of minority background—like Kemi Badenoch of Britain’s Conservative Party or Vivek Ramaswami and Byron Donalds, Donald Trump’s potential running mates in the 2024 U.S. elections—gauging the legitimizing power of minority status for the radical-right is now of crucial importance. Since the radical right has been traditionally associated with both male and White supremacies, we would hypothesize that women politicians’ defying power of its masculine, tough image should also extend to RE minority politicians. Specifically, we propose that, like in the case of female democratic backsliders, increasing the visibility of radical-right politicians of RE minority background makes democratic backsliders, their policies, and their parties seem more legitimate and may explain their growing public popularity, particularly among voters of color. Focusing on the U.S., in Study 1a (N=300), we show that voters perceive democracy-eroding policies through both gendered and RE lenses, i.e., they see the policies, politicians, and the public promoting them as more “female” than “male,” and as more “White” than “non-White.” In Study 2a (N=1141), we experimentally demonstrate the effect of politicians’ gender and RE identity on public acceptance of democracy-eroding policies, politicians, and parties. We also demonstrate the role of White male stereotypes in mediating this effect. Specifically, we show that RE minority status holds an overriding power when both the politician’s gender and RE identities are manipulated together. Regardless of their gender, democratic backsliders of RE minority background defy the White male stereotypes of the radical right and garner higher legitimization of xenophobic policies than democratic backsliders of RE majority background. Finally, we show that the

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

audiences susceptible to the mainstreaming effect of politicians' RE identity are precisely those that are often particularly repelled by radical-right agendas and their perceived anti-minority image: everyone except White men.

"תחקיר משלהן? על חשיבות התיעוד והתחקיר האזרחי במלחמת חרבות ברזל" אילת הראל אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

המלחמה שפרצה ב-7 באוקטובר היא תולדה של מחדל מדיני וצבאי. הממשלה והצבא לא קראו את המפה נכון ולא העריכו את היכולות של חמאס. תצפיתניות וסמלות מבצעים בחדרי מלחמה קדמיים קראו את המפה היטב, אך למרות דיווחיהן והתרעותיהן לא נעשה שינוי מדיניות. למעשה, נשים מילאו (ועדיין ממלאות) במלחמה זו תפקיד פעיל בהגנה על אזרחים: בכיתות הכוננות, במשטרת ישראל, במג"ב ובצבא – בחיל האוויר, חיל הים, חיל השריון, חיל הגנת הגבולות, יחידת החילוץ וההצלה ועוד. במתקפת הפתע נהרגו ונפצעו חיילות, שוטרות וחברות בכיתות הכוננות של היישובים. נשים רבות במסיבת הטבע נובה, ביישובי העוטף ובמקומות נוספים בגזרה הותקפו מינית ונאנסו. בפעם הראשונה בתולדות המדינה נחטפו נשים רבות, חיילות ואזרחיות, ונלקחו בשבי. מחקר זה עוסק בנשים תומכות לחימה בחדרי המלחמה (חמ"לים) הקדמיים בגזרת עזה. חיילות נעשו משתתפות משמעותיות במרחב הלחימה מעצם הצבתן בחדרי מלחמה בחזית. אף שאינן לוחמות חוד, הן משתתפות במלחמה באופן פעיל, יש להן חלק בשמירה על ביטחון המדינה ואזרחיה ועל ביטחונם של חבריהן לנשק, והן אחראיות לפגיעה ב"אחר". הצבתן של נשים בחמ"לים הממוקמים באזורי עימות – חמ"לים המצוידים בטכנולוגיות חדישות המכניסות אליהם את חוויית אזור הקרב – יכולה לערער תפיסות מסורתיות של ביטחון, לחימה ותפקידי מגדר. חלק מהחיילות ששירתו במוצבים של חמ"לי התצפית הקדמיים בגזרת עזה במלחמה זו לא זכו להגנה הראויה; עשרות מהן נהרגו, אחרות נפצעו ושבע נחטפו. במחקר – שמבוסס על התיעוד המקיף שביצעתי עם סביונה רוטלוי ושיר דפנה-תקוע – מוצגים נרטיבים של תומכות לחימה מחזית עזה על חוויותיהן בתפקיד ועל תפקודן ב-7 באוקטובר. הנרטיבים של חיילות המשרתות מאחורי הקלעים של המלחמה מספקים תובנות יקרות ערך בנוגע לאופן שבו נשים נעשות מגינות המופקדות על ביטחון העורף וביטחונם של החיילים הלוחמים בשטח.

"Keep Women Posted: Intraparty Candidate Selection Methods, Candidates' Discourse, and Representation"

Yael R. Kaplan, The Open University, Vered Porzycki, The Hebrew University of Jerusalem, Naama Rivlin-Angert, The Hebrew University of Jerusalem, Guy Mor, The Hebrew University of Jerusalem, Israel Waismel-Manor University of Haifa, Shaul R. Shenhav, The Hebrew University of Jerusalem

Do intraparty candidate selection methods incentivize substantive representation of women? Scholars contend that selection methods affect

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

women's representation, often focusing on the descriptive dimension. This paper examines whether the type of intraparty candidate selection method affects the amount of discourse party members dedicate to women-related issues. It also explores whether this mechanism is specifically associated with male candidates. Utilizing a supervised deep learning model, we analyze a dataset comprising all national-level aspiring politicians' Facebook posts during five election campaigns for the Israeli Parliament (23,536 posts). Our analysis reveals a significant difference in issue attention based on selection methods. Results show that the most exclusive (rather than the most inclusive) methods are correlated with greater substantive representation of women. It also indicates that men selected through the most exclusive methods will address women-related issues to a greater extent than those selected through the most inclusive methods, suggesting that institutional mechanisms have an effect on women's substantive representation.

"Safety First, Peace Later: Women's Response to Escalating Conflict"

**Liran Harsgor, University of Haifa, Reut Itzkovitch-Malka, The Open University
Odelia Oshri, The Hebrew University of Jerusalem**

The "Women and Peace Hypothesis," well-established in American and European contexts, posits that women generally show less support for military force than men. However, this hypothesis is challenged in conflict-prone areas like the Middle East, particularly in Israel, where gender differences in war attitudes are less evident or non-existent. This inconsistency raises a critical question: Why do women in conflict zones not consistently support peace initiatives? We propose a context-dependent model of peace support, drawing on prospect theory and reference point theory. In peaceful environments, being risk-averse, women tend to favor the status quo more than men. Conversely, in conflict zones, where the reference point diverges significantly from peace, women resist change regardless of its peaceful nature. We hypothesize that as the perceived quality of the status quo deteriorates, women's resistance to change intensifies. Our study leverages two surveys conducted in Israel, before and after October 2023, to test this hypothesis. Key findings include: A significant widening of the gender gap post-October 2023, with women showing less support than men for initiatives such as Palestinian statehood, withdrawal from Gaza, and military action against Iran. Women's more negative perception of the post-October status quo in terms of economic and physical security, correlating with stronger resistance to both

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

peaceful and militant changes. Higher risk perceptions among women regarding potential outcomes, which partially explain the observed gender gap in support levels. These findings contribute to a nuanced understanding of gender differences in conflict attitudes, challenging simplistic notions of women as inherent peacemakers and highlighting the complex interplay between risk perception, status quo bias, and support for peace initiatives in conflict zones.

ייצוג תיאורי, העדפת מדיניות ותשומת לב חזותית: כיצד מידת ייצוג נשי משפיעה על האופן בו אזרחים מעריכים מדיניות?

לירי גושן וישראל ויסמל-מנור, אוניברסיטת חיפה

המחקר בוחן את הקשר בין ייצוג נשי בתהליכי קבלת החלטות לבין העדפות מדיניות והערכתן בקרב הציבור, תוך שימוש במתודולוגיה חדשנית המשלבת מעקב עיניים ושאלונים. המחקר מתבסס על שני סוגי ייצוג: ייצוג תיאורי (מידת ההתאמה בין מאפייני הבוחר לנבחר: מין, גזע, דת וכו') וייצוג מהותי (מידת ההתאמה בין עמדות הציבור להחלטות המתקבלות). במחקר השתתפו 50 סטודנטים מאוניברסיטת חיפה בגילאי 19-35. הם נחשפו לארבעה סוגי מדיניות: רווחה, ביטחון, כלכלה, ונשים. לכל תחום מדיניות הוצגו שתי אפשרויות (למשל בנושא רווחה: הארכת חופשות לידה או שמירה על סטטוס קוו - לא מאריכים חופשות לידה). לאחר הצגת כל מדיניות, רואים הנבדקים פרצופים ניטרליים של חברי הועדה אשר קיבלה את ההחלטה, בשלושה הרכבים מגדריים: ייצוג נשי עודף (75%), ייצוג שווה (50%), ותת-ייצוג נשי (25%).

הניסוי משתמש בטכנולוגיית מעקב עיניים Tobii המוטמעת במסך המחשב ומקליטה תנועות עיניים בקצב של 120 הרץ. המחקר אוסף נתונים מגוונים כולל זמן צפייה ממוצע, זמני התמקדות ומפות ויזואליות אשר מציגות את מהלך ומשך התבוננות הנבדקים. משתתפי הניסוי מדרגים בסולם של 1-4 את שביעות רצונם מההחלטה, שביעות רצונם מההרכב המגדרי, את מידת הוגנות ההחלטה ומידת הוגנות תהליך קבלת ההחלטות. ההשערה המרכזית היא שייצוג גבוה של נשים בקרב מקבלי ההחלטות יגביר את שביעות הרצון ותחושת ההוגנות, במיוחד כשיש התאמה בין מגדר המחליטים למגדר המשוך למדיניות. אנו מצפים גם שנבדקים יחפשו יותר פרצופי נשים במדיניות הקשורה לנשים ורווחה, ופרצופי גברים במדיניות הקשורה לביטחון וכלכלה. המחקר מציע תרומה ייחודית להבנת השפעת הייצוג החזותי של נשים בעמדות כוח על תפיסות ציבוריות, תוך שימוש בכלים מתקדמים למדידת תשומת לב חזותית והערכת מדיניות.

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

C11 היבטים נורמטיביים של פוליטיקה עירונית

יו"ר: ניר ברק, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
מתדיינת: יעל שמריהו ישורון, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

לקראת אקולוגיה חברתית חדשה: מבט מן העיר הישראלית מריק שטרן, בית הספר לאדריכלות בנגב SCE ומכון ון ליר

פרדיגמת האקולוגיה החברתית, מורשתה של אסכולת שיקאגו ללימודים עירוניים, הייתה דומיננטית בשדה המחקר עד למחצית השנייה של המאה ה-20. אולם במהלך השנים, הצעות רבות של חוקרי האסכולה זכו לביקורת רבה, על המבט הדטרמיניסטי, התעלמות מיחסי הכוח והצדקת הפרדה מרחבית על רקע גזע ואתניות. תפיסת האקולוגיה החברתית נדחקה למול עליית כוחן של תפיסות מבניות וביקורתיות, כמו ניאו מרקסיזם ופוסט קולוניאליזם, אשר תפסו את מקומה כפרדיגמות דומיננטיות. אולם גישות אלו, ידן קצרה בניתוח ופרשנות בחקר יחסים בין קבוצות וניהול המגוון במרחב העירוני העכשווי בישראל. סוגיות של מגוון עמוק כגון – הגירה של מעמד ביניים חרדי, ג'נטריפיקציה פלסטינית ופוסט-חילונית, לא ניתנות לרדוקציה לתוך הסבר מבני בינארי ודורשות פריזמת מחקר דינמית ואובייקטיבית יותר. בהרצאה זו אני מציע לבחון מחדש את עקרונות האקולוגיה החברתית כפריזמת מחקר רלבנטית, באופן שמאמץ את המבט המערכתי, הדינמי, המתמקד בזיקות ויחסי גומלין, לצד שמירת המבט הביקורתי על יחסי הכוח הפוליטיקה של המרחב הישראלי.

מי יגן על זכויות האדם שלנו? ערים, מדינות, וזהות אתנית ברקע הסכסוך הישראלי-פלסטיני

גיל שחם-מימון, האוניברסיטה העברית בירושלים

The ongoing questions that ethno-nationally divided urban communities face concerning human rights are often exacerbated by large-scale events that challenge everyday local dynamics, such as wars and pandemics. This study, situated within discussions concerning the "localization" of human rights, explores what factors lead city-zens (citizens of the city) to pin expectations of safeguarding human rights on the local authority, focusing on urban identity, ethno-national identity, and the city's ethno-national heterogeneity. We explore Israel's homogeneous and mixed (Jewish-Palestinian) cities, wherein city-zens navigate their conflicting identities amidst eruptions of the long-standing conflict, as demonstrated by its latest escalation in October 2023. Drawing on an original survey and in-depth interviews, we find that urban identity is associated with city-zens' expectations that their city will safeguard human rights, particularly among the (Jewish) majority in mixed cities. We further divide

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

urban identity into legal and social dimensions, elucidating its role in shaping local perspectives on human rights in ethno-nationally conflicted societies.

העיר' כמושג פוליטי

מיכאל זיו-קנת, האוניברסיטה העברית בירושלים

בשנים האחרונות אנו עדים לתופעה פוליטית חדשה ומיוחדת, בה גלגול בן זמננו של ערים מגדיר בדמותו את טיבם של מושגים פוליטיים יסודיים, כמו סמכות, אוטונומיה, אזרחות, זכויות, ודמוקרטיה.

רשויות מקומיות, ובפרט ערים, הופכות, מצד אחד, לישויות פוליטיות משמעותיות עם כוח פוליטי גובר ורצון לקחת חלק משמעותי יותר בחיי תושביהן והחברה, ומצד שני, מרחב פעילות החושף כשלים והזדמנויות לתיקון חברתי ודמוקרטי. תופעה זאת מעלה שאלות נורמטיביות יסודיות בתיאוריה פוליטית, הנוגעות בלגיטימציה של השלטון הפוליטי, אופי המשטר, ומקור הסמכות הפוליטית. ובנוסף, מעלה שאלות על האופן בו אנחנו חושבים על סוגיות פוליטיות, ובמיוחד כאשר אנחנו חושבים על מוסדות פוליטיים בעיר ועל ביטוי של ערכים ועקרונות פוליטיים יסודיים, כמו צדק, שוויון, חירות, וזכויות אדם.

עם זאת, ככל שחוקרים, פוליטיקאים ופעילים קושרים כתרם נורמטיביים ודמוקרטיים רבים יותר לראשה של העיר, כך המושג מתערפל ועופף אותו חוסר בהירות עד כי נראה שהוא מתייחס להכל ושום דבר. שכן, ככל שערים הופכות דומיננטיות יותר ומשמעותיות יותר, כך נאבדת הבהירות של המושג 'העיר' (Wachsmuth 2014), והוא הופך נרדף להגדרות פוליטיות-מרחביות אחרות, כמו 'המדינה המקומית', 'המרחב העירוני' ו'הרשות המקומית'. זאת, על אף הבדלים מהותיים בצורה, מוסדות, מבנה ותפקוד מושגי של המושגים הללו מול הפעילות של הערים כפי שאנו מדברים עליהן.

מטרתו של מאמר זה הוא לחלץ המשגה פוליטית של 'העיר'. מול טענות שיש לזנוח את האפשרות להגדיר את 'העיר' בהקשר של פעילות פוליטית, המאמר טוען שדווקא על מנת לטעון את 'העיר' בערכים ועקרונות דמוקרטיים, יש להבין מה היא אותה ישות הנושאת אותם. לאור זאת שהגדרת המושג של עקרונות נורמטיביים קריטי למען מיסודן, תרומות מחקריות רבות מייצרות בפועל הגדרות שונות ומתחרות של 'העיר'. אך אלה, כך המאמר יטען, אינן רגישות מספיק ואינן תופסות את התופעה עצמה. כלומר, אינן מאפשרות שימוש בלעדי במושג 'עיר' לתיאור מקיף של התופעה של 'עיר' כיום. לבסוף, המאמר יציע הגדרה למושג פוליטי של 'העיר'. כלומר, המשגה של צבר המוסדות, ההזדמנויות, והאילוצים הנוצרים, נהרסים ופועלים במרחב גיאוגרפי נתון, תוך קשר הדדי עם הפרטים הפועלים בו היוצרים ישות פוליטית משותפים.

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

מהו פופוליזם עירוני?

עמרי כהן, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

הפופוליזם נמצא במגמת עלייה ברחבי העולם. תנועות ומנהיגים פופוליסטים משנים סדרי עדיפויות, נאבקים על הגדרת גבולות הקהילה הפוליטית, ומציגים סגנונות פוליטיים חדשים. חקר הפופוליזם מוקדש במידה רבה לרמה הלאומית. עם זאת, תפיסות ופרקטיקות פופוליסטיות, המושתתות על הדיכוטומיה של "העם" מול "האליטות", יכולות לחמוק ממסגרת מדינת הלאום. חקר הפופוליזם מקבל תשומת לב בתחום היחב"ל (Wajner et al., 2024) אך כמעט ואינו נחקר או מומשג ברמה התת-לאומית. כמה מחקרים מתחילים להתמודד עם סוגיה זו על ידי זיהוי מקרים של פופוליזם מקומי (Silver et al., 2019) או מיפוי ההיבטים האזוריים של כמה תנועות פופוליסטיות (Chou et al., 2021). ובכל זאת, חסרה לנו הבנה מעמיקה של המשמעות של פופוליזם ברמה המקומית, כיצד הוא מעצב את הפוליטיקה העירונית וכיצד הוא עשוי להשפיע על הפוליטיקה הלאומית.

העולם הופך ליותר ויותר עירוני. עד 2050, קרוב ל-70% מאוכלוסיית העולם צפויה לחיות בערים (UN World Urbanization Prospects, 2018). במובנים מסוימים, ערים קוראות תיגר על המדינה, למשל בנושאים של שיתוף פעולה סביבתי (Barber, 2013). ככל שערים הופכות לשחקניות דומיננטיות יותר, כך גם שאלות ה-"דמוס" העירוני והדמוקרטיה העירונית מצריכות התייחסות מחודשת. הזכות לעיר הינה גישה מרכזית להבנת מאבקים של דמוקרטיה עירונית (Purcell, 2002). במסגרת זו, הסובייקט הפוליטי יכול להיות מעמד הפועלים (Lefebvre, 1991), הפרקריאט (Harvey and Wachsmuth, 2011), או אוכלוסיות מוחלשות אחרות כגון העניים, נשים או להט"ב (Brenner et al., 2009). פופוליזם, הידוע ככוח מניע ומבנה זהות ברמה הלאומית (בין אם דמוקרטי או אנטי-דמוקרטי), הינו גם תופעה שיש לשים עליה את הדעת ברמה המקומית.

בצומת דרכים זו, יש לפתח תיאוריה של פופוליזם עירוני. בעקבות לקלאו (Laclau, 2005) ויאנסן (Jansen, 2011), אני טוען שהבנייה הדיסקורסיבית של "העם" ומוביליזציה פופוליסטית לא רק מוגבלות לרמה הלאומית ויכולות גם להתרחש גם ברמה המקומית. המטרה שלי היא לזהות, להמשיג, ולבחון אמפירית פופוליזם מקומי בשלושה מישורים: (1) פופוליזם של העיר - כיצד נבנה ומונע "עם מקומי" נגד "אליטות מקומיות" (2) פופוליזם בעיר - מה תפקידה של העיר בפופוליזם הלאומי, ו- (3) פופוליזם והעיר - כיצד מושפעת העיר מפופוליזם ברמה הלאומית.

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

הערכת הצדקות להגברת אוטונומיה מוניציפלית

ניר ברק, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

השאלה המרכזית שמאמר זה עוסק בו היא: אילו שיקולים פוליטיים ונורמטיביים כרוכים בהגברת האוטונומיה של ערים, וכיצד ניתן להצדיק אותה?

ערים הן ישויות דיאלקטיות: מצד אחד, הן מעין יחידת משנה של השלטון המרכזי וככאלה הן בעלות תפקידים חברתיים וכלכליים חשובים. מצד שני, הן גם מהוות ספירה פוליטית שונה ומובחנת מהשלטון המרכזי, ובכך מהוות מרחב של פוליטיקה דמוקרטית עצמאית. עם זאת, על רקע תהליכי הגלובליזציה ומגמות חברתיות ופוליטיות אחרות – ניתן לראות עלייה משמעותית בכוח הפוליטי של ערים. פעולותיהן של ערים בזירה הפוליטית הגלובלית (לדוגמה, רשתות בין-עירוניות על-לאומיות בנושאי הגירה ואקלים) ובתוך המדינה (כמו תקנות שמאתגרות חוקים לאומיים, לדוגמה – מאבקי השבת) מצביעות על שאיפה להגברת מידת האוטונומיה, לעתים תוך קריאת תיגר על מדיניות השלטון המרכזי.

מחקרים עכשוויים בוחנים את תפקידה המשתנה של העיר; עם זאת, השפעות העלייה באוטונומיה המוניציפלית על אזרחי העיר והשיקולים הפוליטיים והנורמטיביים הכרוכים בכך דורשים התייחסות מחקרית נוספת. במענה לפער מעשי ותיאורטי זה, המאמר מנתח שלוש הצדקות לחיזוק האוטונומיה המוניציפלית:

1. הגברת האוטונומיה המוניציפלית מגבירה את החירות האישית.

2. הגברת האוטונומיה המוניציפלית מוצדקת משום שהערים מהוות קהילות מוסריות עבות עם אתוס פוליטי ותפיסת טוב משותפת, המעניקים להן זכות למעין "הגדרה עצמית עירונית".

3. הגברת האוטונומיה המוניציפלית מניבה פתרונות יעילים יותר לאתגרים עירוניים עכשוויים.

ניתוח הצדקות אלו מצביע על החסרונות הבאים: (1) למרות שערים מהוות "בתי ספר לדמוקרטיה ואזרחות", הן גם אתרים של שחיתות ואוליגרכיות ומושפעות ממאבקי כוח אליטיסטיים, שעלולות לפגוע בחירויות פוליטיות ואזרחיות אישיים. (2) אף שזהות פוליטית משותפת היא תנאי הכרחי לאוטונומיה מוניציפלית מוגברת, היא אינה מספיקה שכן היא עלולה להוות קרקע לדפוסים של הדרה. (3) ערים נמצאות בעמדה טובה יותר מאשר המדינה כדי להתמודד עם אתגרים עירוניים עכשוויים רבים. עם זאת, התמקדות ב"פתרון בעיות" נייטלי ובלתי-אידיאולוגי לכאורה היא רטוריקה שגויה ובעייתית ביותר.

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025

המאמר מסתכם בהערכת מידת האפשרות להתגבר על חסרונות אלו באמצעות התניית האוטונומיה העירונית בהעמקת פרקטיקות, נורמות וערכים דמוקרטיים ברמה העירונית, עם דפוסים מעמיקים יותר של השתתפות אזרחית בתהליכי קבלת החלטות.

C12 שולחן עגול לזכרו של גדעון דורון יו"ר: מעוז רוזנטל, המרכז האקדמי הרב תחומי ירושלים

בהשתתפות:

מעוז רוזנטל, המרכז האקדמי הרב תחומי ירושלים
ניסים (נסי) כהן, אוניברסיטת חיפה
אסנת עקירב, המכללה האקדמית גליל מערבי
אלברטו ספקטורובסקי, אוניברסיטת תל אביב
דניאלה שנקר, המכללה האקדמית בית ברל

שולחן עגול: פוליטיקה ומדיניות בתקופת מלחמות
יו"ר: אסנת עקירב, המכללה האקדמית גליל מערבי

בהשתתפות:

אמיר פאח'ורי, מכון ון ליר
גליה פרס בר-נתן, האוניברסיטה העברית בירושלים
לירון לביא, אוניברסיטת בר-אילן
ניסים (נסי) כהן, אוניברסיטת חיפה

פוליטיקה ומדיניות בתקופות מלחמה

כנס ספיר בן-גוריון

כנס האגודה הישראלית למדע המדינה | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יום רביעי 12.2.2025